

17ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ



1 ΠΛΑΝΟ

2015 #284



SPONSOR OF THE
**AUDIENCE
AWARDS**



**TASTE THE
MOMENT**

facebook

[FACEBOOK.COM/FISCHERBEERGREECE](https://www.facebook.com/fischerbeergreece)

[PINTEREST.COM/FISCHER_BEER](https://www.pinterest.com/fischer_beer)

pinterest

Fischer
PILSENER BEER



Η δυναστεία των τσίρκων
του Άντερς Ρις Χάνσεν



Η εφημερίδα του
Φεστιβάλ Κινηματογράφου
Θεσσαλονίκης

Ειδική έκδοση για το
17ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης

№ 284 [13/3/2015]

Διευθυντής σύνταξης: Ηλία Κανέλλη

Αρχισυντάκτρια: Δήμητρα Νικολοπούλου

Συντονισμός ύλης: Γκέλυ Μαδεμλή

Σύνταξη: Ελένη Ανδρουτσόπουλου,

Δημήτρης Κερκινός,

Αλεξάνδρα Κόλια, Γιώργος Κρασσακόπουλος,

Μαρία Παπαδάκη, Αγγελική Πέτρου,

Θάνος Σταυρόπουλος,

Ελενα Χρηστοπούλου

Υπεύθυνη αγγλικών σελίδων: Ελενα Χρηστοπούλου

Φωτογράφος: Βασίλης Βερβερίδης (MOTIONTEAM)

Παραγωγή: ΒΟΡΕΙΟΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ Α.Ε.

Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο: Δημήτρης Εϊπίδης

EDITORIAL του Ηλία Κανέλλη

17 χρόνια κομμάτια

Το χιπ χοπ είναι ένα μεγάλο κίνημα ελευθερίας και δημιουργικότητας που αναπτύσσεται σε φτωχές και υποβαθμισμένες περιοχές των πόλεων. Είναι σύνθετη έκφραση. Συνυπάρχουν η μουσική και ο στίχος (ραπ, σνήθως), ο χορός και η κίνηση, η ζωγραφική (ως γκραφίτι). Στην Ελλάδα, το ιδίωμα αυτό το μάθαμε υπό την πίεση των γεγονότων – τη μέρα που δολοφονήθηκε ο Παύλος Φύσσας, Killah P για τους μνημένους, από ένα μέλος της Χρυσής Αυγής. Το χιπ χοπ είναι, υποτίθεται, έκφραση της νεότητας, αλλά η δημιουργική διεκδίκηση και η χειραφέτηση δεν κοιτούν χρόνια. Μπορεί η φθορά του χρόνου να είναι εμπόδιο στη διεκδίκηση μιας καλύτερης ζωής, ενός δικαιότερου κόσμου αλλά και μιας ελεύθερης, χειραφετητικής έκφρασης;

Στους δρόμους των ελληνικών πόλεων της μεγάλης και έντονης κρίσης μπορεί κανείς να δει πολύ συχνά άστεγους ή μετανάστες να ψάχνουν στα σκουπίδια, προκειμένου να εξασφαλίσουν την τροφή τους. Συνδυάσαμε τις κοινωνίες μας με την αφθονία και τον καταναλωτισμό και δυσκολευόμαστε να πιστέψουμε ότι πλάι μας γιγαντώνεται ένα κύμα απόλυτης φτώχειας. Πρόσωπα αποκλεισμένα από κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής έχουν χάσει την ελπίδα ακόμα και στην αλληλεγγύη μιας κοινωνίας που προσπερνά εγκλωβισμένη στα δικά της προβλήματα – πρόσωπα που θα μπορούσε να είμαστε εμείς. Μπορείς να προσπεράσεις αδιάφορα αυτή την κατάσταση – ή να αναθέσεις τη λύση της στην (πολύ συχνά υστερόβουλη) φιλανθρωπία;

Πριν ο κινηματογράφος βγει στους δρόμους, οι εικόνες του είχαν οχυρωθεί πίσω από ένα μυθολογικό τοπίο. Για την ακρίβεια, η κινηματογραφική μυθολογία είναι η πιο ισχυρή μυθολογία της εποχής μας – είτε στο πλαίσιο της μεγάλης κινηματογραφικής βιομηχανίας των σταιρ είτε στο πεδίο της εναλλακτικής, της πιο οικείας μας και της πιο κατανοητής σε μας και στα μεγέθη μας θέσεις της. Η Κάθριν Χέμππορν, ας

πούμε, η ιδανική σταιρ που την ποθούν όλοι οι άντρες και ας γνωρίζουν ότι δεν θα την έχουν ποτέ, δεν υπερτερεί σε μυθολογικό βάρος από τον Ράινερ Βέρνερ Φασμπίντερ, τον Γερμανό κινηματογραφιστή που δέσποσε για πολλά χρόνια, τις δεκαετίες του 1970 και του 1980, κυρίως με το ιδίωμα του πολιτικού μελοδράματος που καλλιέργησε, αλλά και λόγω του πάθους του για τον κινηματογράφο.

Η μετανάστευση και η προσφυγιά, για οικονομικούς ή για πολιτικούς λόγους, τείνει να πάρει διαστάσεις τραγωδίας, αφού πλέον δοκιμάζονται πρωτίστως τα όρια και οι αντοχές των δυτικών κοινωνιών, που είναι οι χώρες υποδοχής. Όχι μόνο επειδή δεν υπάρχουν οι υποδομές υποδοχής και ενσωμάτωσης τόσων ανθρώπων ούτε επειδή τα συντηρητικά τμήματα των κοινωνιών τους αισθάνονται ως απειλή, δημιουργώντας ρατσιστικούς θύλακες. Αλλά και επειδή, στην πράξη, δοκιμάζονται οι ιδέες της πολυπολιτισμικότητας ή και της αδυναμίας προσαρμογής στις νέες χώρες, καθ' όσον έθιμα και τρόποι ζωής από μακρινές χώρες οφείλουν να λάβουν υπόψη το νομοθετικό πλαίσιο των νέων χωρών.

Υπάλληλοι ή αγρότες, πρόσωπα που αποφάσισαν να αλλάξουν ζωή ή υπερασπίζονται τις δικές τους δύσκολες επιλογές πιθανόν σε ένα τσίρκο... Είτε ενταγμένοι στη συνηθισμένη καθημερινή ζωή είτε ως ξεχωριστές μονάδες σε έναν κόσμο, όπου πασχίζουν να ζήσουν, να διακριθούν και να ευημερήσουν, οι άνθρωποι είναι πάντα διατεθειμένοι να υπερβούν τα όριά τους.

Το 17ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης φιλοξενεί πλήθος ιστοριών δανεικές από τη ζωή, από τις πολλαπλές όψεις της, από τα ενδιαφέροντα που τροφοδοτεί. Και φέτος, όπως εδώ και 17 χρόνια, ο κινηματογράφος αποδεικνύεται γοητευτικό και διεισδυτικό ταυτόχρονα μέσον καταγραφής της συνθετότητας των πραγμάτων. Σας προσκαλούμε να να εμβαθύνετε στη γοητεία τους.



@filmfestivalgr
ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΟ TWITTER





Τα μονοπάτια κι οι διαδρομές ανθρώπων που ξεκινούν από τις πιο απόμακρες περιοχές του πλανήτη συγκλίνουν στο 17ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ, με τρόπο δημιουργικό και τολμηρό. Πρωτοπόρος και οδοιπόρος, ο ιδρυτής και διευθυντής του Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ, Δημήτρης Εϊπίδης, μας δείχνει αυτές τις διαδρομές.

ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ

Ντοκιμαντέρ απ' όλο τον κόσμο

Τα ντοκιμαντέρ του φετινού 17ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης έχουν ως άξονά τους τον άνθρωπο που μάχεται ενάντια σε πολιτικές, στη φύση, αλλά και σε κοινωνικές συνθήκες. Από το σκληρό γίνεσθαι στη Γουατεμάλα, στο μεταναστευτικό ζήτημα στο Μαρόκο, κι από την οικολογική καταστροφή στην Ιαπωνία σε καυτές ζώνες του πλανήτη, όπως η Συρία και το Ιράν, όπου οι άνθρωποι στερούνται βασικών δικαιωμάτων. Τα ντοκιμαντέρ χαράσσουν διαδρομές ανθρωπισμού και θάρρους, ενώ ταυτόχρονα μας μεταφέρουν την ανθρώπινη εμπειρία όπως την βιώνουν σε απομακρυσμένες περιοχές του πλανήτη. Έχουμε τη χαρά να φιλοξενούμε και ταινίες αναγνωρισμένων κι αγαπημένων σκηνοθετών, όπως *Το αλάτι της γης*, των Βιμ Βέντερς και Ζουλιάνου Χιμπέρου Σαλγάδου, που εστιάζει στη ζωή και το έργο του καταξιωμένου Βραζιλιάνου φωτορεπόρτερ Σεμπαστιάνου Σαλγάδου, το *Στο υπόγειο* του Ούλριχ Ζάιντλ, το υποψήφιο για Όσκαρ *Βιρούγκα* του Ορλάντο φον Έινσιντελ, όπου ο Λεονάρντο ντι Κάπριο τελεί χρέη executive producer, που ισορροπεί ανάμεσα στο οικολογικό ντοκιμαντέρ και το πολιτικό θρίλερ, η *Όψη της σιωπής* του Τζόσουα Οπενχάιμερ, το νέο ντοκιμαντέρ της Χέντι Χόνιχμαν *Ο γύρος του κόσμου σε 50 συναυλίες*, το βαθιά ανθρώπινο

Ονειροπαγίδα της Κιμ Λοντζινότο, αλλά και το *Αποφεύγοντας την τρέλα* της βραβευμένης με Όσκαρ Μπάρμπαρα Κοπλ. Ιδιαίτερη μνεία αξίζει και το *Θα πέσει η νύχτα* του Αντρέ Σίνγκερ, που βασίζεται στο μοναδικό ντοκιμαντέρ του Άλφρεντ Χίτσκοκ – μια συγκλονιστική εμπειρία, με φόντο τα στρατόπεδα συγκέντρωσης του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Ελληνικά ντοκιμαντέρ

Συνολικά 63 ελληνικά ντοκιμαντέρ δίνουν φέτος το στίγμα της ελληνικής παραγωγής. Διεισδυτικά, ανθρώπινα, με σεβασμό στο είδος του ντοκιμαντέρ και στο θέμα τους, αποκαλύπτουν εικόνες όχι μόνο της Ελλάδας, αλλά και του κόσμου. Η κρίση και οι επιπτώσεις της, ο αγώνας για επιβίωση, ο διάλογος με τη μνήμη, οι τέχνες, ο πολιτισμός, όλα βρίσκονται στο επίκεντρο των δημιουργών, προσφέροντας μια βαθύτερη κατανόηση του σύγχρονου κόσμου. Μπορεί να χαρακτηρίζονται από το στοιχείο της αποκάλυψης ή να προσφέρουν μια εναλλακτική ενημέρωση, σε κάθε περίπτωση, όμως, όλα τα ελληνικά ντοκιμαντέρ που συμμετέχουν φέτος στο πρόγραμμα συνδυάζουν το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα με την πλούσια θεματική γκάμα, αποδεικνύοντας πως το σινεμά τεκμηρίωσης βρίσκεται σε ουσιαστική καλλιτεχνική άνοδο στην Ελλάδα.

Αφιέρωμα Χούμπερτ Ζάουπερ

Χαιρόμαστε ιδιαίτερα που θα βρίσκεται φέτος κοντά μας ο Αυστριακός κινηματογραφιστής Χούμπερτ Ζάουπερ. Τα ντοκιμαντέρ του αποκαλύπτουν διαχρονικά την εκμετάλλευση της αφρικανικής ηπείρου από τον δυτικό κόσμο. Από το πολυβραβευμένο του ντοκιμαντέρ *Ο εφιάλτης του Δαρβίνου* μέχρι την πιο πρόσφατη ταινία του, *Ερχόμαστε εν ειρήνη*, ο Ζάουπερ σκιαγραφεί με μελανά χρώματα τις κοινωνικές, πολιτικές και οικολογικές επιπτώσεις της δυτικής παρουσίας στη Μαύρη Ήπειρο. Το έργο του, με εφελτήριο την Αφρική, μιλά για αξίες οικουμενικές και περιγράφει το μεγαλείο της ανθρώπινης ύπαρξης. Με σημαντικές διακρίσεις σε διεθνή φεστιβάλ, όπως η Μπερλινάλε και το Σάνταν, οι ταινίες του καταγγέλλουν πρακτικές και πολιτικές, δίνοντας φωνή στους αδύναμους.

Αφιέρωμα Αλεξάντρου Σόλομον

Υπάρχει ένα στοιχείο που διακρίνει το σινεμά του Αλεξάντρου Σόλομον: υπονοεί χωρίς να υπαγορεύει. Ο Ρουμάνος σκηνοθέτης παρατηρεί, καταγράφει κι αφήνει τον θεατή να βγάλει τα συμπεράσματά του. Οι ιστορίες του ανασυνθέτουν την πρόσφατη ιστορία της Ρουμανίας, με λεπτό χιούμορ, έντονο σχόλιο και διερευνητική ματιά. Θα βρίσκεται κοντά μας στη Θεσσαλονίκη για να παρουσιάσει το έργο του και να συνομιλήσει με τους θεατές του φεστιβάλ.

Αφιέρωμα «Ανατρεπτικές φωνές του γερμανικού ντοκιμαντέρ»

Το αφιέρωμα στις ανατρεπτικές φωνές του γερμανικού ντοκιμαντέρ συνθέτει ένα συναρπαστικό ψηφιδωτό με εικόνες που καταγράφουν επιδραστικές προσωπικότητες, προσωπικές αφηγήσεις και σοβαρά κοινωνικά ζητήματα ανά τον πλανήτη. Από την προοδευτική (αντι)στάρ Κάθριν Χέπμπορν στο *Κάθριν Χέπμπορν – Η απίθανη Κέιτ*, στον πιο φτωχό ηγέτη στον κόσμο, τον πρόεδρο της Ουρουγουάης Χοσέ Μουχίκα – *Έναν πρώην ανθοκόμο*, οι Γερμανοί δημιουργοί, αντισυμβατικοί, αποκαλυπτικοί, μας καλούν σε ένα ταξίδι που δεν γνωρίζει γεωγραφικά όρια.

Αγορά

Μακριά από τα φώτα, στην Αγορά δημιουργούνται κάθε χρόνο ζυμώσεις που ενδυναμώνουν το ντοκιμαντέρ, παρέχοντάς του τα εργαλεία να βρει συμπαραγωγές, διανομή, να φτάσει στον απώτερο σκοπό του: το κοινό. Είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι που σε μια δύσκολη οικονομικά στιγμή οι ξένοι επαγγελματίες δίνουν το παρών στη διοργάνωση, φέρνοντας στην Θεσσαλονίκη την πολύτιμη εμπειρία και τεχνογνωσία τους. Τους ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο τους και αναμένουμε με ανυπομονησία το αποτέλεσμα αυτών των διεργασιών.



Συναρπαστικό θέαμα κάθε σεζόν στον OTE TV!

Απόκτησε τώρα το **Full pack** του OTE TV μόνο με **21,90€/μήνα*** (ειδική τιμή για πελάτες OTE) και απόλαυσε περισσότερα από **80 ψηφιακά κανάλια**, πάνω από **500 πρεμιέρες**, περισσότερες από **2.000 κινηματογραφικές ταινίες** και **100 ξένες σειρές** το χρόνο, **5 παιδικά κανάλια**, **10 κανάλια με ντοκιμαντέρ** και περισσότερο θέαμα σε **High Definition**.

Το πάθος σου για ψυχαγωγία είναι για μας έμπνευση!

* Η υπηρεσία OTE TV παρέχεται ως ασήριστου χρόνου με ελάχιστη 12μηνια παραμονή. Η τιμή ισχύει για κατόχους οικιακής τηλεφωνικής σύνδεσης OTE.

otetv.gr



Μαζί, είμαστε ένα.



HAPPY VALLEY

Αμίρ Μπαρ Λεβ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΕΝΟΣ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ

Προβλήθηκε η ταινία στην πόλη του Στέιτ Κόλετζ (έδρα του Πανεπιστημίου); Ποιες ήταν οι αντιδράσεις;

Ναι, προβλήθηκε. Πριν από την προβολή της ταινίας, ανησυχούσα για τις αντιδράσεις που θα συναντούσα εκεί, γιατί οι κάτοικοι της «Χαρούμενης Κοιλιάδας» γνωρίζουν από πρώτο χέρι την ιστορία και τα γεγονότα. Φυσικά, μετά το τέλος της ταινίας ακολούθησε μια έντονη συζήτηση με το κοινό. Προσπάθησα να τους εξηγήσω ότι το ντοκιμαντέρ αυτό δεν συνιστά μια απλή εξιστόρηση των γεγονότων, μια μέθοδο που ενδεχομένως θα υιοθετού-

σαν οι δημοσιογράφοι. Πρόκειται για ένα έργο τέχνης που προσδιορίζει την τέχνη σαν μια δύναμη που σε ωθεί να γίνεις καλύτερος άνθρωπος βγαίνοντας από την αίθουσα.

Πώς καταφέρατε να προσεγγίσετε τον Ματ Σαντάνσκι (γιο του Τζέρι Σαντάνσκι) και την οικογένεια του Τζο Πατέρνο; Ήταν πρόθυμοι να μιλήσουν στην κάμερα εξαρχής;

Ο Ματ ήταν ο τελευταίος άνθρωπος από τον οποίο πήραμε συνέντευξη. Μας πήρε σχεδόν ένα χρόνο για να καταφέρουμε να τον

ΜΙΚΡΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ

Τις τελευταίες εβδομάδες, η ελληνική κοινή γνώμη κλυδωνίζεται λόγω της βίας και της διαφθοράς στο ποδόσφαιρο αλλά και ενός σκανδάλου παιδοφιλίας. Λίγα χρόνια πριν, το 2011, το πανεπιστήμιο Penn State στην άλλη όχθη του Ατλαντικού, κλυδωνίζεται και από τα δύο τινά. Ο Τζέρι Σαντάνσκι, βοηθός του θρυλικού προπονητή της ομάδας Τζο Πατέρνο (γνωστότερος και ως «Άγιος Τζο»), αντιμετωπίζει περισσότερες από 40 κατηγορίες για σεξουαλική παρενόχληση και κακοποίηση ανήλικων αγοριών. Μια ιστορία για τη σύγχρονη ηθική, που αποφεύγει να ηθικολογήσει.

Συνέντευξη στη **Μαρία Παπαδάκη**

έχουμε στο ντοκιμαντέρ. Δεν επιδίωκε τη δημοσιότητα. Όμως, η μαρτυρία του είναι μοναδική, γιατί αυτός ο άνθρωπος ήταν στενό μέλος της οικογένειας Σαντάνσκι, και ήταν ταυτόχρονα αντιπροσωπευτική, γιατί είχε ομοιότητες με τις μαρτυρίες των υπόλοιπων θυμάτων. Σχετικά με την οικογένεια Πατέρνο, ήμασταν τυχεροί γιατί τόσο η γυναίκα του Τζο, όσο και οι γιοι του, ήταν ανοιχτοί στο συνεργείο και στις ερωτήσεις μας. Μας άφησαν κυριολεκτικά να μπούμε στην ζωή τους.

Τζο Πατέρνο: η εμβληματική φιγούρα της Χαρουμένης Κοιλιάδας. Τραγικό θύμα ή σιωπηλός συνέννοχος;

Με το ντοκιμαντέρ αυτό δεν θέλαμε να δείξουμε με το δάχτυλο συγκεκριμένους ενόχους, αλλά να προσεγγίσουμε το θέμα με την οπτική της τοπικής κοινωνίας. Πιστεύω ότι υπάρχουν πολλά να μάθουμε από τα λάθη των ανθρώπων που αποτελούσαν τον περίγυρο του Τζέρι Σαντάνσκι. Δεν πρόκειται απλά για μια συνωμοσία υπέρ του αμερικανικού ποδοσφαίρου. Είναι κάτι πιο περίπλοκο. Θα συμφωνήσω με την οικογένεια του Τζο Πατέρνο ότι ο Τζο δεν ήταν ούτε άγιος αλλά ούτε και διάβολος. Το ερώτημα εάν έκανε βέβαια όσα έπρεπε είναι κάτι το οποίο ο καθένας μας θα πρέπει να απαντήσει για τον εαυτό του. Περί αυτού πρόκειται η συγκεκριμένη ταινία.



ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΝΙΩΘΟΥΝ ΤΗ ΦΩΤΙΑ ΝΑ ΚΑΙΕΙ

Μόρχαν Κνίμπε

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Γιατί ασχοληθήκατε με τους μετανάστες στη Μεσόγειο; Και με ποια μέθοδο;

Ο συνεργάτης μου και συμφοιτητής μου, Σαμ ντε Γιονγκ, ήρθε στην Ελλάδα το 2008 και διέσχισε το εσωτερικό της χώρας με τη μηχανή του. Αργότερα κάναμε το ίδιο ταξίδι μαζί και σταματήσαμε στην Πάτρα, όπου είχε δημιουργηθεί ένα κέντρο κράτησης μεταναστών στο λιμάνι. Τότε συνέλαβα την ιδέα να γυρίσω μια ταινία γι' αυτούς τους ανθρώπους. Δεν με ενδιέφεραν η επίσημη πολιτική και νομική αντιμετώπιση. Επιδίωξα να δείξω τον άνθρωπο πίσω από την ανώνυμη φιγούρα. Γι' αυτό και χρησιμο-

ποίησα το εύρημα της ψυχής του αφηγητή που αιωρείται πέρα και πάνω από τα πράγματα. Με οδήγησε η φράση ενός μετανάστη «Όλοι εμείς είμαστε σαν φαντάσματα, κανείς δεν μας βλέπει.» Ταυτόχρονα, ήμουν επηρεασμένος από τον Βιμ Βέντερς και τα *Φτερά του Έρωτα*, αλλά και τον Γκασπάρ Νοέ, απ' το *Enter the Void*.

Κινηματογραφικές επιρροές και στυλιζάρισμα, δηλαδή. Κάτι που δεν συναντούμε συχνά στο νέο ντοκιμαντέρ...

Γύρισα την ταινία μου για να προβληθεί σε μεγάλη οθόνη. Ήθελα ο θεατής να αντιλη-

Κι ενώ το μεταναστευτικό ζήτημα μπαίνει στην ημερήσια διάταξη στο δημόσιο διάλογο, ακόμη και με τους λάθος όρους, το διεισδυτικό βλέμμα ενός νέου, Ολλανδού σκηνοθέτη στην καθημερινότητα των ανθρώπων που έχουν βρεθεί σε ακραίες συνθήκες στην άκρη της Ευρώπης μάς αναγκάζει να θυμηθούμε τι σημαίνει «φλέγον» θέμα, πέρα από τα στερεότυπα της δημοσιογραφίας.

Συνέντευξη στην **Γκέλυ Μαδεμλή**

φθεί την αλήθεια και την ουσία του θέματος με τις αισθήσεις του.

Η προηγούμενη μικρού μήκους ταινία σας, *Shipwreck* (Ναυάγιο) είναι κομμάτι της μεγάλης μήκους, και εκτυλίσσεται στη Λαμπεντούζα. Ήσασταν εκεί στο πολύνεκρο ναυάγιο; Γνωρίσαμε ανθρώπους από τη διαδικτυακή έκδοση της εφημερίδας *Correspondent*. Επειδή το κίνητρο ήταν η εμβάθυνση, κάτι που απασχολεί και εμένα, δέχτηκα αμέσως την πρότασή τους να πάω στη Λαμπεντούζα μετά το ναυάγιο. Και γύρισα τα πλάνα έχοντας ήδη στο μυαλό μου τη μεγάλη μήκους που ετοιμάζα.

Τι είδους κινδύνους αντιμετωπίσατε στα γυρίσματα;

Συνάντησα πολλούς υπέροχους ανθρώπους, συνάντησα και πολλούς εγκληματίες ανάμεσα στους μετανάστες, αλλά ποτέ δεν τους φοβήθηκα όσο τους αστυνομικούς. Στο πιο ακραίο περιστατικό, ένας Έλληνας αστυνομικός ύψωσε όπλο εναντίον του Σαμ. Θυμάμαι επίσης ένα περιστατικό όπου ήταν παρόντες αστυνομία και μετανάστες και, επειδή τραβούσαμε με τη μηχανή, μας πήραν στο κυνήγι. Η κάμερα έπεσε και πίστευα πως έχασα πολλά πλάνα, αλλά όταν η καταδίωξη σταμάτησε και γυρίσαμε πίσω στο

ίδιο μέρος, οι μετανάστες την είχαν μαζέψει και την είχαν κρύψει σε μια πετσέτα. Μας την έδωσαν γελώντας, είχαμε ενωθεί ενώπιον ενός κοινού εχθρού.

Υπάρχουν σκηνές που εντυπώνονται στην ταινία σας: Αφρικανοί μετανάστες που σας υποδέχονται στο υπόγειο προσωρινό σπίτι τους, ένα ζευγάρι «σουτάρει» ηρωίνη, μια θρησκευτική τελετή... Μια μέρα στην Αθήνα ακολούθησα για ώρα έναν που έψαχνε στα σκουπίδια. Όταν έφτασε σπίτι, του χτύπησα την πόρτα. Στο σπίτι βρίσκονταν δέκα άνθρωποι. Ο μεγαλύτερος ήρθε και μου μίλησε στα γαλλικά. Έτσι ξεκίνησε η επαφή μας. Έναν άλλο, τον ρακοσυλλέκτη που βλέπουμε, τον γνώρισα σ' ένα πάρκο τη νύχτα. Ήταν από τους πιο ευγενείς ανθρώπους που γνώρισα. Το ίδιο ευγενής ήταν και η χρήστρια ηρωίνης, αν και ο φίλος της έμοιαζε πως ήταν από άλλο κόσμο. Τους εξήγησα πως ήθελα να κάνω ένα κομμάτι για τη ζωή τους, κι αυτό δεν θα γινόταν χωρίς να έχω πλάνα από τις στιγμές που κάνουν χρήση. Όσο για την τελετή, ήξερα από την αρχή πως έπρεπε να τελειώσω με τα πλάνα στο υπόγειο, που είναι χώρος λατρείας, παράνομο τζαμί. Μάλιστα έπρεπε να διαλυθεί γρήγορα η τελετή γιατί υπήρχε περίπολος της Χρυσής Αυγής.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Στην εποχή των οικονομολόγων-σουπερστάρ, ένας σκηνοθέτης από τη Γερμανία παρουσιάζει το πορτρέτο του Μάρτιν Άρμστρονγκ, ενός ανθρώπου που έγινε γνωστός για το μοντέλο πρόβλεψης των παγκόσμιων οικονομικών κρίσεων σ' όλο το φάσμα της ιστορίας – από τη «Μαύρη Παρασκευή» του 1869 ως τη ραγδαία πτώση του δολαρίου το 1986. Ένα πορτρέτο-εγχειρίδιο εκλαϊκευμένης οικονομίας, δί' αρχαίους και προχωρημένους.

Συνέντευξη στην **Αλεξάνδρα Κόλια**

Ο πρωταγωνιστής της ταινίας σας είναι μια αμφιλεγόμενη προσωπικότητα. Πώς βλέπετε τον ίδιο και τις πράξεις του;
Νομίζω ότι ο Μάρτιν Άρμστρονγκ είναι ένα άτομο με οξυμένη περιέργεια, που ξέρει για τι πράγμα μιλάει. Κατανοεί βαθιά την ιστορία. Υπήρξε συλλέκτης νομισμάτων, τον ενδιέφεραν τα αρχαία νομίσματα σε σύνδεση με τα νομισματικά συστήματα που χρονολογούνται στο 6000 π.Χ. Οι αρχικές σπουδές του τον βοήθησαν να αποκτήσει βαθιά γνώση επάνω στο θέμα. Από την άλλη, είναι προγραμματιστής, γνωρίζει άψογα τους υπολογιστές και επιπλέον είναι και έμπορος, έχει ζηήσει στον κόσμο του εμπορίου, καθώς υπήρξε σύμβουλος συνταξιοδοτικών ταμείων και μεγάλων τραπεζών με χαρτοφυλάκια τρισεκατομμυρίων δολαρίων. Επίσης, είναι ο μόνος άνθρωπος που γνωρίζω ο οποίος ήδη από τις αρχές του '90 τόλμησε να πει ότι ο αυτοκράτορας είναι γυμνός. Και τότε και σήμερα ισχυριζόταν ότι οι κυβερνήσεις δεν θα ξεπληρώσουν ποτέ τα χρέη τους. Προσπάθησα ανεπιτυχώς να πάρω συνέντευξη από τον Μάρτι το 1999, όταν έκανα μια τριλογία για την οικονομική κρίση. Οι δρόμοι μας συναντήθηκαν ξανά, όταν ξαφνικά είδα δημοσιεύματα από εκείνον στο διαδίκτυο, τα οποία είχαν διαρρεύσει από τη φυλακή. Όταν αποφυλακίστηκε το 2011, ο δικηγόρος του επικοινωνήσε μαζί μου και

αποφασίσαμε να κάνουμε μια ταινία για τον Μάρτιν. Αλλά το ενδιαφέρον μου ως ντοκιμαντερίστα στον κόσμο της οικονομίας, σαν «σημείο των καιρών», ήταν ο βασικός λόγος για τον οποίο έκανα αυτή την ταινία.

Υπάρχει κάποια πληροφορία που δεν συμπεριλάβατε στην ταινία ή που λογοκρίθηκε από τον ίδιο τον Άρμστρονγκ ή άλλες πηγές;

Όχι, ο Άρμστρονγκ δεν θα λογόκρινε ποτέ μια ταινία που είναι για τον ίδιο. Σέβεται την τέχνη και τη δημοσιογραφία. Κι εφόσον η ταινία χρηματοδοτήθηκε από ARTE, ARD και κινηματογραφικά κονδύλια στη Γερμανία, δεν είχαμε κανενός είδους λογοκρισία ούτε και από αυτή την πλευρά.

Κατά πόσο πιστεύετε ότι η οικονομική κρίση επηρεάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα;

Πιστεύω ακράδαντα ότι η οικονομία και τα ανθρώπινα δικαιώματα συνδέονται στενά. Όσο η οικονομία πάει καλά και είμαστε στο αρχικό στάδιο του σχήματος «Πόντσι» για το χρέος, ο κόσμος είναι ένα ωραίο μέρος να ζεις, αλλά όταν η οικονομία φθίνει και τα τρισεκατομμύρια χρέους καταρρέουν, δημιουργείται μια χαμένη γενιά κυρίως νέων ανθρώπων. Αυτά

τα χρέη είναι εκεί, πρέπει να πληρωθούν και η νεολαία θα σηκώσει αυτό το βάρος. Τότε είναι που αυτονομιστικά κινήματα, πόλεμοι και όλα τα συναφή αρχίζουν να αναδύονται πάλι. Όταν γίνει πραγματικότητα ο δανεισμός και το Σχήμα Πόντσι έπειτα από 20-30 χρόνια είναι έτοιμο να ξεσπάσει, είναι πολύ δύσκολο να το αποτρέψουμε. Ο Άρμστρονγκ μοιάζει να έχει μια λύση που κανείς δεν δοκίμασε να εφαρμόσει ποτέ ξανά πριν. Θα κάνει ένα συνέδριο στις 27 Μαρτίου. Ίσως κάποιες κυβερνήσεις να μάθουν κάτι από αυτό. Νομίζω ότι ο Έλληνας υπουργός Οικονομικών πρέπει να συναντήσει τον Μάρτι.

Πώς βλέπετε την κρίση στην Ελλάδα ως ντοκιμαντερίστα και ως πολίτης της Γερμανίας;

Είναι μια τραγωδία, αναμφισβήτητη. Και θα το ξαναπώ, είναι εντελώς τρελό που η Γερμανία ζητά από την Ελλάδα να πληρώσει τα χρέη της, όταν η Γερμανία δεν θα μπορούσε ποτέ να κάνει το ίδιο για τα δικά της. Όχι, ελπίζω και θα κάνω ό,τι μπορώ για αυτό, έτσι ώστε οι λαοί της Ευρώπης να μείνουν ενωμένοι και να μην ρίχνουν το φταίξιμο ο ένας στον άλλο, όταν η πίτα μικραίνει για όλους. Παρακαλώ, ας μη γίνει κάτι τέτοιο!



ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ο ΠΡΟΓΝΩΣΤΗΣ

Μάρκος Φέτερ



ΤΑ ΧΑΡΤΙΑ ΔΕΝ ΚΑΝΟΥΝ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

Σε μια ταινία «ντοκουμέντο» για τους ανθρώπους που ζουν στην Αμερική χωρίς να είναι πολίτες, το απόλυτα προσωπικό συναντά το συλλογικό σε μια ολοκληρωτικά πολιτική ταινία.

Από τον **Γιώργο Κρασσακόπουλο**

Τον Ιούνιο του 2011 ο Χοσέ Αντόνιο Βάργκας, βραβευμένος με Πούλιτζερ δημοσιογράφος για έντυπα όπως το *New Yorker* ή η *Washington Post*, δημοσίευσε ένα άρθρο στο περιοδικό των *New York Times*, όπου αποκάλυπτε μια σοκαριστική για πολλούς αλήθεια. Ακόμη κι αν ζούσε εδώ και χρόνια στην Αμερική και είχε χτίσει μια αληθινά αξιοζήλευτη καριέρα, δεν υπήρξε ποτέ νόμιμος πολίτης της χώρας αφού είχε έρθει σε ηλικία 12 χρόνων με πλαστά χαρτιά από τις Φιλιππίνες.

Με πλαστά χαρτιά φοίτησε στο πανεπιστήμιο, με πλαστά χαρτιά έπιασε την πρώτη του δουλειά, με πλαστά χαρτιά επισκέφθηκε με την δημοσιογραφική του ιδιότητα τον Λευκό Οίκο. Ομως εκείνη την στιγμή ένιωσε πως δεν μπορούσε να ζει άλλο μια «πλαστή» ζωή, κι έτσι αποφάσισε να αποκαλύψει την αλήθεια και να γίνει στην πορεία ίσως ο πιο προβεβλημένος εκπρόσωπος ενός κινήματος μεταναστών που βρίσκονται στην Αμερική δίχως κανενός είδους επίσημη αναγνώριση και στην σχεδόν σουρεαλιστική θέση να δουλεύουν, να φορολογούνται, να ζουν εκεί, και πάλι δίχως καμιά απολύτως επίσημη αναγνώριση.

Και παράλληλα με εκείνη την αποκάλυψη, αποφάσισε να γυρίσει ένα απόλυτα προσωπικό ντοκιμαντέρ που στην πορεία έριξε φως, όχι μόνο στη δική του ιστορία σε μια χώρα που χτίστηκε από μετανάστες και πλέον μοιάζει απόλυτα αμήχανη απέναντί τους, αλλά και χιλιάδων άλλων που βρίσκον-



ΜΙΚΡΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ

ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΣ

Χοσέ Αντόνιο Βάργκας

τα στην ίδια θέση με αυτόν. Ο Βαργκας ξεκαθαρίζει πως δεν είναι ηγέτης, δεν είναι οργανωτής κανενός κινήματος και το φιλμ του δεν είναι ένα μανιφέστο, μα η καταγραφή της δικής του προσωπικής ιστορίας κι ενός αγώνα που αφορά πολλούς ακόμη. Κι αυτό είναι ίσως που κάνει το *Καταγεγραμμένος* μια

βαθιά πολιτική ταινία και την ιστορία του τόσο αξιοπρόσεκτη. Γιατί μερικές φορές δεν χρειάζεται τίποτα παραπάνω από την θέληση ενός ανθρώπου να φέρει μια αλλαγή. Ξεκινώντας από τον ίδιο. Γιατί τελικά, κάπως έτσι αλλάζεις τον κόσμο: έναν άνθρωπο τη φορά.



ΑΦΙΕΡΩΜΑ

«Προσωπικά, οι λόγοι που με οδήγησαν στο ντοκιμαντέρ ήταν το ενδιαφέρον μου για τα τραύματα του παρελθόντος και του πώς αυτά σφυρηλάτησαν το παρόν μας. Και δεν είμαι ο μόνος. Μια άλλη “κακή συνήθεια” που κληρονομήσαμε από τον κομμουνισμό είναι ότι οι καλλιτέχνες κι οι διανοούμενοι σπάνια ενδιαφέρονται για την κοινωνική και πολιτική κατάσταση στην χώρα τους.» Όπως κάθε διανοούμενος που έχει απομείνει στα Βαλκάνια, έτσι κι ο Ρουμάνος σκηνοθέτης ξέρει καλά πως οι απαντήσεις για τα αδιέξοδα της καθημερινότητας κρύβονται εκεί που όλοι αποφεύγουν να δουν – όχι στο απώτερο, ένδοξο παρελθόν, αλλά στο άμεσο παρελθόν, και μας εξηγεί διεξοδικά τη φιλομορφία του.

Συνέντευξη στον **Δημήτρη Κερκινό**

Αλεξάντρου Σόλομον

ΑΝΑΤΕΜΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Ξεκινήσατε να κάνετε ντοκιμαντέρ στις αρχές της δεκαετίας του '90, ενώ παράλληλα δουλεύατε κι ως διευθυντής φωτογραφίας σε ταινίες μυθοπλασίας. Πόσο σας έχει βοηθήσει η τριβή σας με τη μυθοπλασία στη σκηνοθεσία των ντοκιμαντέρ;

Οι επιρροές μου ως προς την εικόνα είναι κυρίως εικαστικές. Στις αρχές της δεκαετίας του '90 συνεργάστηκα με κάποιους αξιόλογους Ρουμάνους καλλιτέχνες της βίντεο art, όπως τους Γκέτα Μπρατέσκου και Ράντου Ιγκάσ-ζαγκ. Στο στήσιμο που κάνω μέσα στο κεφάλι μου, η «ελεγχόμενη» φωτογραφία έχει τον πρώτο ρόλο κι η αφήγηση κτίζεται πάνω της. Τελευταία όμως προσπαθώ να δώσω μεγαλύτερη σημασία στην δραματουργία. Γενικά, θα έλεγα πως δεν ζύπνησα ένα πρωί και είπα πως θα κάνω ντοκιμαντέρ, απλά οι ιστορίες που ήθελα ν' αφηγηθώ ήταν πιο κοντά σ' αυτό. Πιστεύω πως τα όρια μεταξύ ντοκιμαντέρ και μυθοπλασίας είναι πολύ θολά, και θεωρώ πως αυτό είναι ένα προνόμιο.

Όταν ξεκινήσατε να κάνετε ντοκιμαντέρ το είδος στη Ρουμανία ήταν κάτι σαν τον πτωχό συγγενή. Έχει αλλάξει καθόλου σήμερα αυτή η αντιμετώπιση και αν ναι, ποιοι παράγοντες έχουν συντελέσει σ' αυτό;

Στη Ρουμανία, όπως και σ' άλλες πρώην κομμουνιστικές χώρες, το είδος έχει πληγεί από την θεώρησή του ως εργαλείο προπαγάνδας. Κοιτώντας πίσω, είναι εύκολο να σκεφτείς πως –στην δεκαπενταετή κοινωνικό-πολιτική κατάρτιση που ακολούθησε την πτώση του Τσαουσέσκου– το ντοκιμαντέρ θα έπρεπε να είχε μετατραπεί σε προνομιούχο μέσο καταγραφής αλλά και δημόσιας συζήτησης σε σχέση μ' αυτή τη σύγχυση. Δεν ήταν όμως καθόλου εύκολο καθώς δεν υπήρχε καμία χρηματοδότηση για το ντοκιμαντέρ ούτε δυνατότητα προβολής. Όλα άλλαξαν, για μένα και για τους σκηνοθέτες της γενιάς μου, όπως οι Φλορίν

Ιεπάν, Τομάς Τσιουλέι και Ιλεάνα Στανουλέσκου, όταν αρχίσαμε να δικτυωνόμαστε στο εξωτερικό και να κάνουμε τις πρώτες συμπαραγωγές, το 2004. Σήμερα, το Ρουμανικό Κέντρο Κινηματογράφου αξιολογεί και χρηματοδοτεί χωριστά το ντοκιμαντέρ, ενώ το ενδιαφέρον από την τηλεόραση και τους ανθρώπους που θέλουν να κάνουν ντοκιμαντέρ είναι μεγαλύτερο. Η κουλτούρα του είδους έχει προωθηθεί από φεστιβάλ όπως το Astra στο Σιμπίου ή το One World Romania που διευθύνω. Προσπαθούμε να το αναπτύξουμε μέσα από προγράμματα του χώρου και εμπλέκοντας ΜΚΟ και δημοσιογράφους.

Η ιστορία της Μεγάλης κομμουνιστικής ληστείας μεταφέρθηκε πρόσφατα στη μεγάλη οθόνη από τον Νάε Κάρανφιλ ως ταινία μυθοπλασίας. Έχει ακόμα αντίκτυπο στην ρουμανική κοινωνία και τι συμβολίζει σήμερα;

Όταν αποφάσισα να κάνω την ιστορία αυτή ταινία, η ατμόσφαιρα στη Ρουμανία ήταν διαφορετική: μετά την πτώση του κομμουνισμού, ο μόνος τρόπος για να ασχοληθείς με το παρελθόν ήταν να το καταδικάσεις με τον ίδιο προπαγανδιστικό τρόπο που μας είχε συνηθίσει το παλιό καθεστώς. Ο κομμουνισμός ήταν κακός κι ότι συνέβηκε πριν απ' αυτόν – ακόμα κι ο φασισμός– ήταν καλός. Φαινόταν εύκολο να πεις ποιος ήταν ο θύτης και ποιος το θύμα. Η ιστορία της ληστείας, μ' όλη της την πολυπλοκότητα και τις αποχρώσεις, περιείχε για μένα κάθε συστατικό για να δείξει πως τα πράγματα ήταν πολύ πιο σύνθετα. Αναδείκνυε την κομμουνιστική πραγματικότητα ως θέαμα ή ως τσίρκο, και ο τρόπος που οι χαρακτήρες έγιναν μέρος της κινηματογραφικής προπαγάνδας με είχε ενθουσιάσει.

Πώς προέκυψε η ιστορία της Κλάρα Μπ.; Ο Σέντρικ Μπονίν, παραγωγός από το Στρα-

σβούργο, είδε την *Μεγάλη κομμουνιστική ληστεία* και μου πρότεινε να σκηνοθετήσω ένα δραματοποιημένο ντοκιμαντέρ πάνω στη ζωή μιας φωτογράφου που δεν υπήρξε ποτέ αλλά που ενσάρκωνε έναν αιώνα ιστορίας και τις εμπειρίες πολλών γυναικών-φωτογράφων. Το Στρασβούργο στον 20ο αιώνα υπήρξε ένα γοητευτικό μέρος εξαιτίας της γερμανο-γαλλικής ταυτότητάς του και της πολύπλοκης ιστορίας του. Ακολουθούσα επίσης τις εμμονές μου και έγραψα μια σκηνή στην οποία ανακαλύπτουμε, μέσα από ηχογραφήσεις της Στάζι, το τέλος μιας ερωτικής ιστορίας, σκηνή που αναφέρεται στον παράλογο τρόπο με τον οποίο τα αρχεία που παρήχθησαν από καταπιεστικά καθεστώτα παίζουν με τις ζωές μας.

Πόσο εύκολο ήταν να απεικονίσετε ένα τόσο σύνθετο φαινόμενο όπως αυτό του Radio Free Europe στα Ψυχρά κύματα;

Ο αντίκτυπος του RFE στη Ρουμανία ήταν τεράστιος. Είδα την ταινία ως συνέχεια της *Μεγάλης κομμουνιστικής ληστείας*, με την έννοια πως μιλούσε για την προπαγάνδα, τη δικτατορία και τους ανθρώπους που πρέπει να διαλέξουν πλευρά. Επίσης, έχοντας προσεγγίσει τον κινηματογράφο ως εργαλείο χειραγώγησης ήθελα να μιλήσω για ένα μη οπτικό μέσο όπως το ραδιόφωνο. Εδώ όμως, θεώρησα πως η χειραγώγηση ήταν θετική. Οι ιστορίες των Ρουμάνων διαφωνούντων συνιστούσαν ηθικά μοντέλα κι η μοναχική τους ενασχόληση έλεγε κάτι για την ιστορική έλλειψη κοινωνικής συνοχής. Δόμησα την ταινία ως μια ιστορία εγκλήματος με τρεις ραδιοφωνικούς συμμετέχοντες: τους ακροατές, τους ομιλητές και τους ανθρώπους του καθεστώτος του Τσαουσέσκου. Φαντάστηκα κάποιες σκηνοθετημένες στιγμές, κάποια τεχνητά ταμπλώ που δίνουν την αίσθηση αυτής της κατασκευής. Και ακολούθησα την ιστορία μέχρι τη νίκη της

ρουμάνικης επανάστασης: τότε η τηλεόραση πήρε τα σκήπτρα αποκαθλώνοντας το ραδιόφωνο.

Οι Σοφέρ της Αποκάλυψης είναι ένα ντοκιμαντέρ που με αφορμή το κυκλοφοριακό, θίγει σημαντικά κοινωνικά θέματα όπως η οδική συμπεριφορά, ο καταναλωτισμός, η ατιμωρησία, ζητήματα που αποκαλύπτουν μια νοοτροπία και λειτουργούν ως μια μεταφορά για τη χώρα. Πόσο συνειδητή ήταν αυτή η επιλογή σας;

Δεν ήθελα να κάνω μια ταινία για την οδήγηση, παρά μόνο υπό την έννοια πως αυτή σημαίνει να μοιράζεσαι ένα κοινό χώρο (την πόλη) και πως έχει να κάνει με το πώς οι άνθρωποι σχετίζονται μεταξύ τους. Δεν έχω λόγο για τον άγριο ατομικισμό που δείχνουν οι συμπολίτες μου, για το χαοτικό τρόπο που συμπεριφέρονται σ' ένα δημόσιο περιβάλλον και για το πώς παίζουν με τους κανόνες. Έκανα την ταινία θέλοντας ν' αντιμετωπίσω το φαινόμενο, μιας κι η συμπεριφορά αυτή δεν θ' αλλάξει σύντομα. Η διαφθορά μαλακώνει τις άκρες των κανόνων και οδηγεί στην αδικία. Ήθελα επίσης να αποδώσω την αίσθηση κλειστοφοβίας που ενυπάρχει στην οδήγηση, καθώς ο καθένας είναι κλεισμένος μέσα σε μια κάψουλα (το αυτοκίνητο) και θεωρεί τον εξωτερικό κόσμο ως εχθρό. Υπάρχει κάτι στον εγκλωβισμό κι αυτός μπορεί να οδηγήσει στη βία.

Πώς αντιμετωπίζει ο κόσμος όλους αυτούς τους μεγιστάνες του πλούτου στη Ρουμανία σήμερα;

Οι ιστορίες αυτών των ανθρώπων είναι γνωστές εδώ και καιρό. Φαίνεται να είναι μέρος του τοπίου χωρίς να μπορείς να κάνεις πολλά. Μερικοί απ' αυτούς ήταν πολύ δημοφιλείς μιας και είναι γοητευτικοί και δίνουν χρήματα στους πτωχούς. Βρήκα πιο ενδιαφέρον να τους προσεγγίσεις αντιστρέφοντας την οπτική των ΜΜΕ: να τους αφήσεις να μιλήσουν γιατί θεωρούν πως αυτό που κάνουν είναι σωστό, να έρθεις πιο κοντά τους και να καταλάβεις από που κρατά η σκούφια τους και γιατί πέτυχαν. Από τότε που η ταινία βγήκε στην διανομή πριν από 5 χρόνια, η κατάσταση έχει αλλάξει: πολλοί από τους μεγιστάνες έχουν πάει φυλακή, ενώ σχεδόν κάθε μέρα ακούς στις ειδήσεις για κάποιον πολιτικό, δικαστή ή επιχειρηματία που συλλαμβάνεται για διαφθορά. Κατά περίεργο τρόπο αυτό δεν σταματά τους άλλους από το να πράττουν τα ίδια πράγματα.

ΚΑΤΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΘΑ ΕΡΘΕΙ

Χάνα Πόλακ



ΘΑΜΜΕΝΟΙ ΣΤΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ

Κάπου στη ρωσική ενδοχώρα, ένας γιγαντιαίος σκουπιδότοπος/μη-τόπος, είναι γεμάτος ανθρώπους που τρέφονται απ' τα σκουπίδια, γεννάνε στα σκουπίδια και πεθαίνουν στα σκουπίδια. Η Χάνα Πόλακ κινηματογραφεί με τον τρόπο της ντοκιμαντερίστριας Γελένα Τρεστίκοβα, γίνεται δηλαδή κομμάτι της ζωής των ηρώων της για δεκαετίες. Εκείνοι αλλάζουν μπροστά από την κάμερα, η ίδια πίσω από αυτήν.

Συνέντευξη στη **Δήμητρα Νικολοπούλου**

Όταν ξεκινήσατε τα γυρίσματα, σχεδόν πριν από δύο δεκαετίες, μπορούσατε να φανταστείτε το ταξίδι;

Σε καμία περίπτωση. Το μόνο που ήθελα τότε είναι να δείξω τη ζωή μέσα στη χωματερή, τον αγώνα αυτών των ανθρώπων να επιβιώσουν. Ζουν στο περιθώριο κι όμως ελπίζουν. Αυτή η ελπίδα τούς δίνει κουράγιο να συνεχίσουν να ζουν μέσα στον εφιάλτη. Ήθελα να παρουσιάσω τα παιδιά, εγκαταλελειμμένα, όμορφα, που μπαίνουν βίαια στον ενήλικο κόσμο. Δεν είχα ιδέα πως θα ήταν τόσο μακρύ το ταξίδι, ούτε μπορούσα ποτέ να υποψιαστώ πως η ηρωίδα μου, η Γιούλα, θα βίωνε τόσες δραματικές καταστάσεις. Γι' αυτό και αποφάσισα πως δεν θα ήταν αρκετό να κινηματογραφήσω την ιστορία τους. Τους

βοήθησα με όποιον τρόπο μπορούσα, ελπίζοντας να κάνω τη διαφορά.

Πόσο εύκολο ήταν να κερδίσετε και να διατηρήσετε την εμπιστοσύνη ανθρώπων που ζουν διαρκώς ελέγχοντας τη σκιά τους;

Ήξεραν απ' την αρχή ότι νοιάζομαι για εκείνους. Με δέχτηκαν, γίναμε φίλοι και καταφέραμε να διατηρήσουμε τη σχέση μας όλα αυτά τα χρόνια. Με τη Γιούλα είμαστε ακόμη σε επαφή.

Πώς είναι να κινηματογραφεί κανείς σ' αυτόν τον γιγαντιαίο σκουπιδότοπο;

Πολύ δύσκολα. Απαγορεύεται να πατήσεις το πόδι σου εκεί, πόσω μάλλον να κινηματογραφείς. Ο κίνδυνος παραμονεύει από

παντού: απ' τις τεράστιες μπουλντόζες που μπορεί να σε θάψουν κάτω από τα σκουπίδια, απ' τα τοξικά αέρια, απ' τα εκατοντάδες λυσσασμένα σκυλιά που ορμούν κατά πάνω σου. Μπορεί να σκοτωθείς, να σε βιάσουν, να αρρωστήσεις. Δούλευα χωρίς συνεργείο, ενίοτε και χωρίς τρίποδα. Οι άνθρωποι αυτοί εκτίθενται διαρκώς στον κίνδυνο. Αρκετοί από όσους γνώρισα, ανάμεσά τους και παιδιά, δεν ζουν πια.

Μέσα σε 14 χρόνια η χώρα αλλάζει, αλλά τίποτα δεν αλλάζει για τους πρωταγωνιστές σας. Εξακολουθεί να ισχύει αυτή η κατάσταση; Έχετε επιστρέψει στον χώρο μετά την ολοκλήρωση των γυρισμάτων; Ίσως το μόνο που άλλαξε τώρα τελευταία είναι ότι ζουν λιγότερα παιδιά πλέον στον

σκουπιδότοπο. Είναι πλέον πιο αυστηρός ο νόμος, δεν τους επιτρέπει να ζουν στους δρόμους, σε σιδηροδρομικούς σταθμούς ή σε χωματερές. Τουλάχιστον στη Μόσχα δημιουργήθηκαν κάποια προγράμματα υπέρ των άστεγων παιδιών. Οι ενήλικες όμως είναι ακόμη εκεί. Τους επισκέφθηκα πριν από λίγο καιρό και τίποτα δεν άλλαξε για εκείνους. Μάλιστα με έπιασαν οι φύλακες και με «συμβούλεψαν» να μείνω μακριά, υπενθυμίζοντάς μου πόσο επικίνδυνα είναι εκεί. Με ρώτησαν μεταξύ άλλων αν έχω διαβάσει το έργο του Γκόρκι Στο βυθό, που μιλά για ήρωες σαν τους δικούς μου. Απίστευτη ειρωνεία, αν αναλογιστεί κανείς ότι στο ντοκιμαντέρ χρησιμοποίησα τη φράση του Γκόρκι, «όλοι, όλοι φίλε μου, ζουν για ένα καλύτερο αύριο».

ΑΠΛΑ ΦΑΤΟ: ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΠΑΤΑΛΗ ΤΗΣ ΤΡΟΦΗΣ

Γκραντ Μπόλντουν

Στο δρόμο που χάραξε ο Μάικλ Μουρ στο ντοκιμαντέρ, που ανήγαγε τον σκηνοθέτη σε πειραματόζωο στην έρευνα του εκάστοτε θέματος, οι Βορειοαμερικανοί δημιουργοί μιας ταινίας που σκαλίζουν το παγκόσμιο ζήτημα της παραγωγής και δαπάνης τροφίμων, σκαλίζουν και τους κάδους σκουπιδιών, βάζοντας στοίχημα πως μπορούν να ζήσουν έξι μήνες μόνο με πεταμένο φαγητό.

Συνέντευξη στην **Αλεξάνδρα Κόλια**

Στην αρχή δεν ξέραμε πού να βρούμε φαγητό, τα περισσότερα καταστήματα δεν ήθελαν να μας πουλήσουν ληγμένα τρόφιμα (αν και νομικά μπορούν). Τα τρόφιμα για πέταμα ήταν συχνά μέσα σε κλειδωμένους κάδους. Εκπλαγήκαμε από το πόσο πολύ χρονικό διάστημα μπορεί κανείς να επιβιώσει με το φαγητό που υπάρχει στο ντουλάπι και στο ψυγείο του! Σταδιακά γίναμε όλο και καλύτεροι στο να βρίσκουμε φαγητό, κυρίως σε κάδους καταστημάτων χονδρικής πώλησης. Μετά το πρόβλημα άλλαξε: είχαμε τόσο πολύ φαγητό και έπρεπε να βάλουμε τα δυνάτά μας για να το καταναλώσουμε.

Ποια ήταν η πιο αναπάντεχη «ψαριά» τροφίμων που ανακαλύψατε;

Οργανικές μπάρες σοκολάτας αξίας που ξεπερνούσε τα 13.000 δολάρια, οι οποίες είχαν

πεταχτεί επειδή δεν είχαν επάνω τυπωμένη σήμανση στα γαλλικά και τα αγγλικά (είναι προαπαιτούμενο στον Καναδά).

Τι σας δίδαξε αυτή η εμπειρία και τι μηνύματα θα θέλατε να περάσετε με την ταινία σας;

Πλέον εκτιμάμε όσο ποτέ το φαγητό και το ψυγείο μας είναι πια υπό έλεγχο. Επίσης, αγοράζουμε τα «άσχημα» φρούτα και λαχανικά. Αφού αποκτήσαμε την πλήρη εικόνα του ότι η σπατάλη δεν αφορά απλά τα ίδια τα τρόφιμα, καταλάβαμε επίσης ότι υπάρχει σπατάλη και στα μέσα παραγωγής και διανομής τους. Όσο για το μήνυμα; Απλά το να ξεκινήσει ο κόσμος να συζητά για το θέμα της σπατάλης τροφίμων, να γίνει η σπατάλη τροφίμων απαγορευτική όπως το να ανάβεις τσιγάρο σε νοσοκομείο.



ΤΡΟΦΗ ΓΙΑ ΣΚΕΨΗ

Όπως και η προηγούμενη δουλειά σας, The Clean Bin Project, έτσι κι αυτή καταπνέεται με ένα μείζον ζήτημα: τη σπατάλη τροφίμων. Γιατί επιλέξατε να επεκτείνετε αυτό το θέμα, αυτή τη φορά από μια άλλη οπτική;

Είναι το νέο θέμα συζήτησης. Τα τρόφιμα είναι ένα τεράστιο θέμα συζήτησης που δεν σταματά ποτέ. Τις περισσότερες φορές μιλάμε γενικώς για τοπικής προέλευσης, οργανικές

ή γενετικά μεταλλαγμένες τροφές. Σχεδόν κανείς δεν συζητά για τη σπατάλη τροφίμων. Προσωπικά, δεν με ενδιαφέρει το πώς παράγονται με βιώσιμο τρόπο τα τρόφιμα, εάν πετάμε στα σκουπίδια το 40% αυτών.

Επιζητήσατε για έξι μήνες με τρόφιμα από τον κάδο των ακρήστων. Μπορείτε να μας περιγράψετε μια συνηθισμένη μέρα σας από αυτό το «πείραμα»;

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΧΙΠ ΧΟΠ

Μπριν Έβανς



ΧΟΡΕΥΟΝΤΑΣ ΜΕΧΡΙΣ ΕΣΧΑΤΩΝ

Πώς ανακαλύψατε αυτή την ξεχωριστή ομάδα χιπ χοπ χορευτών;

Στην πραγματικότητα, με προσέγγισαν οι παραγωγοί Άλεξ Λι και Πόλα Τζόουνς, οι οποίοι συζητούσαν για ένα πιθανό πρότζεκτ με τη βασική πρωταγωνίστρια του ντοκιμαντέρ και δασκάλα των χορευτών, Μπίλι Τζόρνταν. Η Μπίλι έχει ασχοληθεί στο παρελθόν με δημόσιες σχέσεις και, ενώ έφτιαχνε την ομάδα, προσέγγισε την Πόλα και τον Άλεξ συζητώντας την πιθανότητα να γίνει ντοκιμαντέρ η ιστορία του γκρουπ. Εγώ ξεκίνησα

να συμμετέχω στο πρότζεκτ από πολύ νωρίς και πέρασα πολύ χρόνο πηγαίνοντας στις πρόβες των χορευτών, μιλώντας με πιθανούς χαρακτήρες της ταινίας και διαμορφώνοντας την ιστορία σαν ένα φιλμ που θα έβγαине στις αίθουσες.

Έχετε εργαστεί ως ρεπόρτερ σε ορισμένες από τις πιο «καυτές» ζώνες του κόσμου, εστιάζοντας σε κρίσιμες θεματικές, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τι σας ώθησε να ασχοληθείτε με αυτή την –όχι

Η ταινία έναρξης του φετινού Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης δεν είναι απλώς η ιστορία κάποιων «Χρυσών Κοριτσιών» που θέλουν να κάνουν το όνειρό τους πραγματικότητα, συμμετέχοντας σ' έναν διαγωνισμό χιπ-χοπ για υπερήλικες. Είναι μια ιστορία για το πείσμα, την επιμονή, το λοξό βλέμμα και τη σχετικότητα του χρόνου – δηλαδή μια ιστορία που χρόνια δεν κοιτά.

Συνέντευξη στην **Αλεξάνδρα Κόλια**

και τόσο πολιτική- ιστορία;

Μεγαλώνοντας στη Νέα Ζηλανδία, είχα την τύχη να αποκτήσω μια πολύ στενή σχέση με τη γιαγιά μου, η οποία ήταν πηγή έμπνευσης για μένα, κυρίως μέσα από το έργο της ως εκπροσώπου της νεοζηλανδικής οργάνωσης «Age Concern» που ασχολείται με θέματα που αφορούν το πώς αντιμετωπίζονται οι ηλικιωμένοι στις ανθρώπινες κοινότητες. Κατά το μεγαλύτερο μέρος της καριέρας μου είχα επικεντρωθεί στη διερεύνηση της πιο σκοτεινής πλευράς της ανθρώπινης κατάστασης. Όμως, τα τελευταία χρόνια βλέπω τους γονείς μου να γίνονται όλο και πιο ευάλωτοι. Υποθέτω, λοιπόν, ότι υποσυνείδητα περίμενα ένα πρότζεκτ που θα μου επέτρεπε να διερευνήσω τα βασικά δικαιώματα όλων μας ως προς το να μπορούμε να γερνάμε με αξιοπρέπεια και σεβασμό, διατηρώντας ταυτόχρονα τη φωνή μας στην κοινωνία, αποτιμώντας παράλληλα κι έναν φόρο τιμής στη γιαγιά μου. Επιπλέον, με ενδιέφερε η πρόκληση του να κάνω μια ταινία που να βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα με απήχηση σ' ένα ευρύτερο κοινό, και να προσελκύσω στις αίθουσες θεατές που υπό κανονικές συνθήκες δεν θα ξόδευαν χρήματα για να πάνε να δουν ένα ντοκιμαντέρ «τοπικής παραγωγής».

Η ταινία σας ταξιδεύει από τη Νέα Ζηλανδία στη Θεσσαλονίκη. Πώς νιώθετε που επιλέχθηκε για ταινία έναρξης για το 17ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ;

Φυσικά και είμαι πάρα πολύ ενθουσιασμένος που το *Επιχείρηση χιπ χοπ* επιλέχθηκε ως ταινία έναρξης στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης! Γνώριζα για το Φεστιβάλ και τη θέση του ως ένα από τα πιο σημαντικά Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ στην Ευρώπη – και μόνο που επιλέχθηκε στο πρόγραμμα είναι τιμή για μένα. Αυτό που είναι επίσης συναρπαστικό είναι το ότι μια μικρή ιστορία από τη Νέα Ζηλανδία μπόρεσε να ταξιδέψει και να συνδεθεί με το ελληνικό κοινό, αποδεικνύοντας ότι οι θεματικές του φιλμ είναι πραγματικά παγκόσμιες.

Αν και είναι φράση-κλισέ, τελικά «η ηλικία είναι απλά ένας αριθμός»;

Ναι, η ηλικία είναι απλά ένας αριθμός κι αξίζει να τη γιορτάζεις καθημερινά! Ανεξάρτητα με το ποιος είναι, από πού είναι και σίγουρα πόσο χρονών είναι κανείς, ο καθένας από εμάς πρέπει να απολαμβάνει το δικαίωμα να γερνά με αξιοπρέπεια και σεβασμό. Το *Επιχείρηση χιπ χοπ* μάς δείχνει πως όποια κι αν είναι η ηλικία μας, μπορούμε να συνεχίσουμε να θέτουμε στόχους και φιλοδοξίες στη ζωή μας και την ίδια στιγμή να το διασκεδάζουμε!



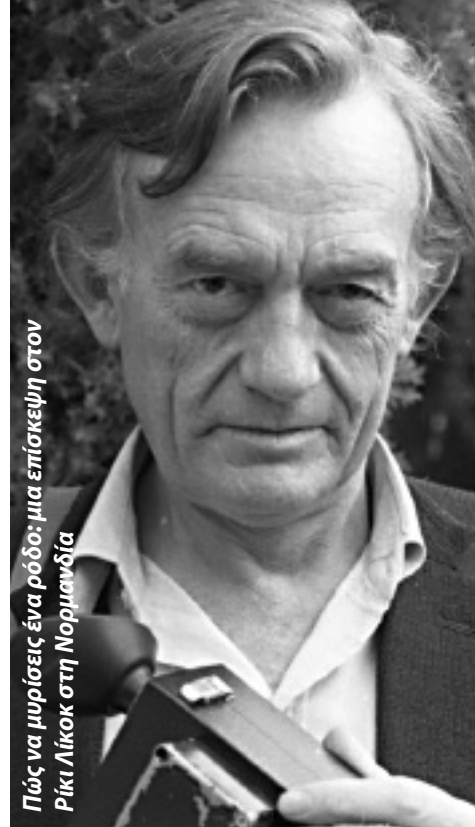
Ο Ούλριχ Ζάιντλ επί το έργον



Κάθριν Χέμπτορν – Η απίθανη Κέιτ



Φωνή του Σοκούροφ



Πώς να μυρίσεις ένα ρόδο: μια επίσκεψη στον Ρίκι Λίκοκ στη Νορμανδία

ΠΟΡΤΡΕΤΑ

ΤΟ ΣΙΝΕΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΙΝΕΜΑ

Στο φετινό Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης μια σειρά από ντοκιμαντέρ φωτίζουν τη ζωή και το έργο διάσημων προσωπικοτήτων που έχουν καθορίσει την κινηματογραφική ιστορία. Τέσσερις σκηνοθέτες και δυο σταρ απολαμβάνουν το ζουμάρισμα του φακού, καθώς αυτός νετάρει στα πρόσωπά τους, στα έργα και στις ημέρες τους.

Από την Έλενα Χρηστοπούλου

Πρωτοπόροι στο είδος τους

Και οι δυο τους επηρέασαν καταλυτικά την ιστορία του σινεμά, ο καθένας με τον τρόπο του: ο Ρίτσαρντ Λίκοκ πρωτοστάτησε στην επανάσταση του cinema direct στο χώρο του ντοκιμαντέρ, ενώ ο Ράινερ Βέρνερ Φασμπίντερ άνοιξε το δρόμο για την άνθηση του Νέου Γερμανικού Σινεμά. «Αληθινό σινεμά είναι εκείνο που σε κάνει να νιώθεις ότι μυρίζεις το ρόδο που βλέπεις στην οθόνη», λέει ο πρώτος στο ντοκιμαντέρ **Πώς να μυρίσεις ένα ρόδο: μια επίσκεψη στον Ρίκι Λίκοκ στη Νορμανδία** του (αείμνηστου) Λες Μπλανκ και της Τζίνα Λάιμπρεχτ. Τη δική του αλήθεια μοιράζεται ο Λίκοκ στην κάμερα, καθώς μαγειρεύει, αφηγείται ιστορίες από τη ζωή του και προσφέρει λίγη από τη σοφία του, ενώ οι σκηνοθέτες ανατρέχουν παράλληλα στο έργο και την καλλιτεχνική κληρονομιά του.

Από την άλλη, ο Δανός σκηνοθέτης Κρίστιαν Μπράαντ Τόμσεν, κοντινός φίλος του Φασμπίντερ από την αρχή της καριέρας του, κάνει ένα μεγάλο δώρο στους φαν του Γερμανού δημιουργού: το ντοκιμαντέρ **Φασμπίντερ – Ν' αγαπάς χωρίς απαίτηση** είναι ένας πραγματικός αρχαιακός θησαυρός με συνεντεύξεις που είχε τραβήξει ο Τόμσεν στη δεκαετία του '70 και δεν είχε δημοσιεύ-

σει ποτέ. Καλύπτοντας ολόκληρο το φάσμα του φαινομένου Φασμπίντερ, από την ιδιαίτερη ανατροφή του ως τον πρόωρο χαμό του, ο Τόμσεν συνοδεύει το υλικό με τις προσωπικές του αναμνήσεις και αντιμετωπίζει το μύθο του Φασμπίντερ με σεβασμό, αγάπη, αλλά και ειλικρίνεια.

Εκεί που η μυθοπλασία συναντά το ντοκιμαντέρ

Ο Αλεξάντερ Σοκούροφ δηλώνει στη **Φωνή του Σοκούροφ** της Λέενα Κίλπελαϊνεν: «Δεν έχω φοβηθεί ποτέ, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά την τέχνη μου.» Δεν είναι τυχαίο πως ο πολυβραβευμένος Ρώσος σκηνοθέτης, εκτός από τις ταινίες μυθοπλασίας για τις οποίες έχει γίνει γνωστός, έχει μακρά πορεία στο ντοκιμαντέρ – έχει γυρίσει περίπου 30! Αφοπλιστικά ειλικρινής, με απόψεις που φανερώνουν βάθος σκέψης, εμπειρία και ανθρωπισμό, ο Σοκούροφ μιλά για τη ζωή και το έργο του, με φόντο τις αγαπημένες του γωνιές στην Αγία Πετρούπολη. Η αφήγησή του αναπόφευκτα αποτελεί και μια αναδρομή στην πρόσφατη Ρωσική ιστορία, από την εποχή του Μπρέζνιεφ έως τη σημερινή βασιλεία του Πούτιν.

Ανάμεσα στα δυο είδη ακροβατεί και η δουλειά του Ούλριχ Ζάιντλ, ο οποίος θολώνει δεξιοτεχνικά με την περίφημη κινηματογραφική προσέγγισή του, τα όρια μεταξύ ντοκιμαντέρ και φιλμ. Στο **Ο Ούλριχ Ζάιντλ επί το έργον** ο Κωνσταντίν Βολφ κινηματογραφεί για πρώτη φορά τον Αυστριακό ενώ κινείται ανάμεσα στα υπόγεια των χαρακτήρων που αποτέλεσαν το υλικό για το πιο πρόσφατο ντοκιμαντέρ του *Στο υπόγειο* (το οποίο προβάλλεται επίσης στο πρόγραμμα «Μικρές αφηγήσεις» του 17ου ΦΝΘ), και στις πρόβες του προκλητικού θεατρικού του έργου *Böse Buben / Fiese Männer* (Κακά αγόρια / Φρικτοί άντρες). Οι συζητήσεις –και οι διαφωνίες– με τη σύζυγο και συνεργάτιδά του Βερόνικα Φραντς, αλλά, κυρίως, οι συνομιλίες του με τους ηθοποιούς του, ανοίγουν



Φασμπίντερ – Ν' αγαπάς χωρίς απαίτηση

ένα μικρό παράθυρο στη ζωή του μυστηριώδους Ζάιντλ.

Πρωταγωνίστριες στη ζωή και την οθόνη Μπορεί όλοι οι παραπάνω να έχουν συνηθίσει να βρίσκονται πίσω από την κάμερα, κι όχι μπροστά της, αλλά τόσο η Κάθριν Χέμπτορν όσο και η Μάριελ Χέμινγουεϊ, έχουν περάσει το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους... καθραρισμένες και φωτισμένες. Η ζωή και το έργο της πρώτης, της «σημαντικότερης αμερικανίδας ηθοποιού του 20ού αιώνα», με τα 4 Όσκαρ (από τις 12 συνολικά υποψηφιότητες) και την εξίσου κινηματογραφική προσωπική ζωή, αποτυπώνεται στο **Κάθριν Χέμπτορν – Η απίθανη Κέιτ** των Ρίκε Μπρέντελ και Άντριου Ντέιβις. Η χειμαρρώδης Χέμπτορν γεμίζει για ακόμη μια φορά την οθόνη, μέσα από ένα οπτικό κολάζ που αποτελείται από πλούσιο υλικό από συνεντεύξεις της



Αποφεύγοντας την τρέλα

ίδιες, φίλων και συνεργατών της, φωτογραφίες και αποσπάσματα από τις ταινίες της.

Στιγματισμένη από τη φήμη (και την αυτοκτονία) του παππού της Έρνεστ, αλλά και από μια γενικότερη, ψυχικά βεβαρημένη οικογενειακή κληρονομιά, η Μάριελ Χέμινγουεϊ, απομακρυσμένη πια από τα φώτα του Χόλιγουντ, προσπαθεί να βρει τις ισορροπίες με τον εαυτό, τον σύντροφο και τις κόρες της – **Αποφεύγοντας την τρέλα** εντωμεταξύ. Η Μπάρμπαρα Κοπλ ακολουθεί τη Χέμινγουεϊ, καθώς η δεύτερη αφηγείται την προσωπική και οικογενειακή της ιστορία – με γενναιότητα, οξυδέρκεια και ευαισθησία. Όσο για μας, παρακολουθούμε τις ζωές όλων αυτών των κινηματογραφικών μας ηρώων, ανακαλύπτοντας τι πραγματικά σημαίνει «larger than life» σε ιστορίες πιο ευφάνταστες από τα σενάρια της φιλμογραφίας τους.



ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΑΣΗΜΙ ΣΤΟ ΝΕΡΟ, ΑΥΤΟΠΟΡΤΡΕΤΟ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ

Οσάμα Μοχάμεντ, Ουϊάμ Σιμάβ Μπεντιρζάν

Οι Δυτικοί τείνουν να αποκαλούν την κατάσταση στη Συρία «πόλεμο», ενώ οι Σύροι την αποκαλούν «επανάσταση». Αναμφίβολα, όμως, η έκρηξη των προσωπικών βίντεο που ανέβηκαν στο διαδίκτυο από τους επαναστάτες επιβεβαιώνει και την κατάσταση «ψηφιακής» επανάστασης. Δύο σκηνοθέτες που ήρθαν σ' επαφή με τη βοήθεια των «νέων μέσων», χτίζουν τη δική τους αφήγηση βουτώντας σ' αυτό τον ωκεανό ψηφιακών εικόνων.

Συνέντευξη στους **Αγγελική Πέτρου** και **Θάνο Ζυγουλιάνο**

Πώς και πότε αποφασίσατε να κάνετε την ταινία, και πώς ήρθατε σ' επαφή με την συν-σκηνοθέτρια Ουϊάμ Σιμάβ Μπεντιρζάν;

Πείστηκα ότι βρισκόμουν «υπό πολιορκία» σε προσωπικό επίπεδο. Ήταν δύσκολο να συλλάβω ότι βρισκόμουν εκτός Συρίας ενώ άνθρωποι ακόμα σκοτώνονταν στη χώρα μου – και όπως παρακολουθούσα τον αριθμό των θυμάτων να αυξάνεται σταθερά, έβλεπα τις εκφράσεις των ανθρώπων και την έκκλησή τους για ελευθερία. Αυτό, όμως, που ξεκίνησε το ταξίδι ήταν η στιγμή που είδα στο YouTube τη σκηνή της σύλληψης του εφήβου, που τελικά συμπεριλήφθηκε στην ταινία. Με την εικόνα με κόκκο που την έκανε να μοιάζει με πίνακα ζωγραφικής, ήδη στο μυαλό μου έχτιζα την ται-

νία. Είτε πρόκειται για το YouTube είτε για οτιδήποτε άλλο, πρόκειται πρωταρχικά για εικόνες – με ανθρώπους που προσπαθούν να εκφράσουν τα βαθιά τους συναισθήματα, που προσπαθούν να επιζήσουν και ζητούν βοήθεια. Και όλα αυτά γυρίστηκαν από νεαρούς Σύρους. Για μένα, η ιστορία του κινηματογράφου στη Συρία ξεκινάει πάλι από την αρχή. Έτσι, όταν έλαβα το μήνυμα από την Σιμάβ (γιατί αυτή ήταν που με προσέγγισε), κι αφού μου έστειλε περισσότερες εικόνες, ένιωσα ότι έπρεπε να ξεκινήσω την ταινία και ότι κάτι αναδύονταν από αυτές τις ανώνυμες εικόνες. Είπα στη Σιμάβ, «Με έσωσες» καθώς έβγαινα από την περίοδο απομόνωσης.

Η ταινία σας είναι ένα μωσαϊκό εικόνων από τον πόλεμο στη Συρία. Πώς αποφασίσατε ποιο υλικό θα συμπεριλαμβανόταν στην ταινία;

Από την αρχή της η επανάσταση στη Συρία ήταν μια επανάσταση των εικόνων. Έχω δει χιλιάδες εικόνες. Και είναι σαν τα καθημερινά γυρίσματα μια μεγάλης ταινίας. Θεώρησα ότι οι εικόνες που μου έστειλε η Σιμάβ μπορούσαν να πουν μια ιστορία. Όταν εμφανίστηκε στη ζωή μου, τη σκέφτηκα ως ενσάρκωση μιας νέας γενιάς κινηματογραφιστών. Αυτό που μου αρέσει είναι τα διαφορετικά επίπεδα αφήγησης, η ιστορία πάνω στην ιστορία. Δούλεψα με μια νεαρή κοπέλα από τη Συρία που βρήκε με ευκολία το υλικό στο Διαδίκτυο. Παρόλο που ξεκίνησε σαν βοηθός που με βοηθούσε με το υλικό, ανακάλυψα ότι είχε καταπληκτική αντίληψη για το μοντάζ. Κατέληξε έτσι να είναι η μοντέρ της ταινίας. Ξεκίνησα με

μετά να οργανώνουμε το υλικό και, καθώς οι καλλιτεχνικές συνάψεις άρχισαν να συνταιριάζονται, μέσα από το χάος προέκυψε η αφήγηση. Είχα ψύχωση με τα μακρά πλάνα. Συνειδητοποίησα όμως ότι κατέστρεφα τις επιλογές των υπολοίπων με την εμμονή μου στα πλάνα-σεκάνς. Στο τέλος του σταδίου του μοντάζ αποφάσισα να ξαναβάλω στην ταινία μια σκηνή. Δυο εβδομάδες αργότερα έβαλα άλλη μια. Πράγματι, κοιτάζοντας το παρελθόν, συνειδητοποίησα ότι υπήρχαν πλάνα νεαρών Σύριων που αναρωτιούνταν πώς να κινηματογραφηθούν. Διότι, γι αυτούς, η πρώτη τους φορά ως κινηματογραφιστές είναι η πρώτη τους φορά που διεκδικούν την ελευθερία τους. Πήρα, λοιπόν, άλλη μια απόφαση. Σκέφτηκα να κρατήσω το υπόλοιπο υλικό για τη Σιμάβ.

Χρησιμοποιείτε πολύ δυνατές εικόνες στην ταινία. Θεωρείτε πως οι άνθρωποι παραμένουν ευαίσθητοι σ' αυτές τις εικόνες, παρά την πληθώρα βίαιων σκηνών που μπορούν να δουν στο διαδίκτυο ή στην τηλεόραση;

Ένα νεκρό σώμα δεν λείπει τίποτα από μόνο του. Πρέπει, γι' αυτό, να το επανασυνδέσουμε με το χρόνο και τη ζωή. Ήταν πραγματική πρόκληση να φτάσω τα βαθύτερα συναισθήματα του θύματος και του ανθρώπου που τραβούσε το πλάνο. Άλλαξε το επίπεδο κατανόησης. Και ο διάλογος ανάμεσα στη Σιμάβ και σ' εμένα αύξησε επίσης το επίπεδο κατανόησης και αφήγησης. Για μένα, σχετίζεται με την αισθητική της τραγωδίας. Διότι όταν σκοτώνονται νέοι άνθρωποι που έχουν πολλά να δώσουν, άνθρωποι που μπορεί να είναι η δύναμη για το μέλλον, τότε επέρχεται η τραγωδία.

Πώς μάθατε για το πάρκο Βιρούνγκα και πώς αποφασίσατε να κάνετε αυτό το ντοκιμαντέρ;

Προσπαθω να πω αισιόδοξες ιστορίες από αφρικανικές χώρες εδώ και καιρό, και μια μέρα, ενώ δούλευα στη Σιέρα Λεόνε, αγόρασα μια εφημερίδα. Μέσα είδα μια φωτογραφία του Αντρέ Μπιάουμα, του ανθρώπου που προσέχει τους γορίλλες στην ταινία. Το άρθρο που συνόδευε την φωτογραφία ήταν για τους φύλακες του Εθνικού Πάρκου Βιρούνγκα που ρισκάρουν τη ζωή τους για να προστατεύσουν τους τελευταίους γορίλλες του βουνού, αλλά και για τα ανθρωποκεντρικά αναπτυξιακά σχέδια που γίνονται για να οδηγήσουν το πάρκο προς την οικονομική ανάπτυξη και την ειρήνη στην περιοχή. Δεν ήμουν πολύ καιρό στο ανατολικό Κονγκό, όταν έμαθα ότι οι άνθρωποι του πάρκου ανησυχούσαν για τις παράνομες ενέργειες της βρετανικής εταιρείας πετρελαίων SOCO International. Ξαφνικά το ενδιαφέρον της ιστορίας μετακινήθηκε και έγινε μια ιστορία για μια διαμάχη Δαβίδ εναντίον Γολιάθ, όπου οι φύλακες προστατεύουν το σπίτι τους, απέναντι σε διάφορες δυνάμεις που το καταπατούν.

Πώς είναι η κατάσταση στο πάρκο τώρα;

Είναι ανάμεικτα τα συναισθήματα για την κατάσταση. Η ασφάλεια έχει βελτιωθεί από τότε που κυκλοφόρησε η ταινία. Τόσο, που έχει ξαναρχίσει ο τουρισμός που έχει ως πόλο έλξης

τους γορίλλες και μπορείς τώρα με ασφάλεια να επισκεφτείς το πάρκο και να δεις τους γορίλλες. Για την ακρίβεια, το να το κάνεις αυτό εέναι ένας πολύ καλός τρόπος να στηρίξεις το πάρκο και τις κοινότητες γύρω απ' αυτό άμεσα. Το πάρκο επίσης προχωράει με μεγάλη ταχύτητα τα σχέδια ανάπτυξής του και το φιλόδοξο πρόγραμμα «Virunga Alliance». Αυτό το πρόγραμμα στοχεύει να δημιουργήσει 100.000 θέσεις εργασίας στα επόμενα χρόνια μέσα από τον τουρισμό, την υδροηλεκτρική ενέργεια και την αλιεία, και είναι η καλύτερη ελπίδα για να υπάρξει σταθερότητα και ειρήνη στην περιοχή που έχει βιώσει 20 χρόνια πολέμου. Ωστόσο, παρά τις θετικές εξελίξεις, το θέμα με το πετρέλαιο ακόμα επισκιάζει τα πάντα. Η SOCO International δεν έχει δεσμευτεί να μην ξαναερευνήσει για πετρέλαιο μέσα στα όρια του πάρκου, ούτε έχει απαντήσει επαρκώς στις πολύ σοβαρές κατηγορίες που τίθενται από την ταινία.

Περάσατε πολύ χρόνο με τους γορίλλες. Δεθθήκατε συναισθηματικά μαζί τους;

Είναι δύσκολο να περιγράψω πόσο ευγενικοί και όμοιοι με τον άνθρωπο είναι οι γορίλλες του βουνού. Όταν κοιτάς στα μάτια τους πραγματικά νιώθεις την κοινή μας καταγωγή. Ο Κινγκ Κονγκ ήταν κακός για την φήμη των γορίλλων αλλά είναι πολύ ευγενικά και εξαιρετικά έξυπνα ζώα. Και γαργαλιούνται κάτω από τις μασχάλες ακριβώς όπως εμείς. Είναι υπέροχο.

ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ

Με την υποστήριξη του Λεονάρντο ντι Κάπριο ως executive producer και τη διανομή του δικτύου Netflix, 53 εκατομμύρια σπίτια σε 50 χώρες απέκτησαν πρόσβαση στην καθημερινότητα ενός πάρκου στα βάθη του Κονγκό, όπου τρεις αφοσιωμένοι φύλακες παλεύουν μόνοι εναντίον όλων στο όνομα της φύσης, σ' ένα από τα πιο δημοφιλή ντοκιμαντέρ της τελευταίας εσοδείας, που έφτασε μέχρι τα Όσκαρ.

Συνέντευξη στην **Αγγελική Πέτρου**

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ



ΒΙΡΟΥΝΓΚΑ

Ορλάντο φον Άινζιντελ

«Μπορείς να γράψεις πως χαιρόμαι πολύ που θα έρθω στην Ελλάδα σ' αυτήν τη χρονική συγκυρία. Νομίζω πως είναι μια πολύ σημαντική ιστορική στιγμή. Τώρα είμαι στο Βιετνάμ, μετά έρχομαι για λίγο στο Παρίσι, μετά έρχομαι στη Θεσσαλονίκη και πάω στο Κίεβο, σε άλλη μια πολύ ενδιαφέρουσα πόλη.» Ένας σκηνοθέτης από την Αυστρία ισχυρίζεται πως είναι ένας σύγχρονος νομάς, κι όχι «πολίτης του κόσμου» – ένας όρος με βαρύ φορτίο και τη δική του μυθολογία. Σ' έναν ενδιαμέσο σταθμό του ατέλειωτου ταξιδιού του θα συνομιλήσει με το κοινό της Θεσσαλονίκης σε μια ανοιχτή συζήτηση, την Παρασκευή 20 Μαρτίου στις 13:30, στην αίθουσα Παύλος Ζάννας.

Συνέντευξη στην Γκέλυ Μαδεμλή

Χούμπερτ Ζάουπερ

ΝΟΜΑΔΙΚΗ ΖΩΗ, ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΟΠΤΙΚΗ

Το μεγαλύτερο μέρος της φιλμογραφίας σας και τα τρία ντοκιμαντέρ που ταξίδεψαν περισσότερο στα διεθνή φεστιβάλ καταγράφουν όψεις της Αφρικανικής ηπείρου. Πότε βρεθήκατε για πρώτη φορά στην Αφρική;

Το 1997, λίγο πριν γυρίσω το *Ημερολόγιο του Κισανγκάνι*. Έφτασα στο Ανατολικό Κονγκό με την προοπτική να κάνω μια ταινία για τους πρόσφυγες που κατέφθαναν εκεί από τη Ρουάντα. Το ντοκιμαντέρ απέκτησε διαφορετικό προσανατολισμό καθώς έμπαινα πιο βαθιά στην πραγματικότητα του πολέμου.

Στην τελευταία σας ταινία ταξιδεύετε στην Αφρική μ' ένα αεροπλάνο δικής σας κατασκευής. Υπάρχουν αρκετές μυθολογίες με τις οποίες συνδέεται το αεροπλάνο ως μέσο: είναι σύμβολο κοσμοπολιτισμού, όργανο βαλλιστικής, θυμίζει την απειλή εξ ουρανού αλλά και το «μάτι του θεού». Ποιος συμβολισμός ήταν για σας πιο ισχυρός;

Όλοι οι παραπάνω, εξίσου. Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο πως το αεροπλάνο ήταν λευκό, ήθελα να αποδώσω την αίσθηση που μπορεί να έχει για τους ντόπιους η εισβολή κάποιων λευκών δυτικών στην καθημερινότητά τους, που έρχονται με μια «ιερή» αποστολή, με το πρόσχημα του εκπολιτισμού. Πέρα απ' αυτό, όμως, με συναρπάζει η θέα της Αφρικής από ψηλά. Όταν βρεθείς στο κατάλληλο ύψος, μπορείς να καταλάβεις πως οι αποικιοκράτες διαίρεσαν την επικράτεια στις ζώνες επιρροής τους. Βλέπεις σύνορα κάθε λογής σε αυτές τις τετραγωνισμένες ενότητες: φρά-

χτες, τείχη, κάστρα, χωράφια. Βλέπεις πόσο αυθαίρετα έχουν οριστεί τα πάντα.

Με αυτή τη λογική, εκτός από το αεροπλάνο, θα λέγατε πως κάθε τεχνολογία ενέχει το στοιχείο της Δυτικής «ανωτερότητας»;

Απολύτως, κι αυτό φαίνεται από τα πιο απλά πράγματα στη ζωή των Αφρικανών και στην αντίληψή τους για το χώρο και τον χρόνο, όπως για παράδειγμα όταν τους ρωτάς «τι ώρα είναι», απαντούν «αργά» ή «νωρίς», όταν τους ρωτάς πού είναι η τάδε περιοχή, σου λένε είναι «κοντά» ή μακριά. Δεν χρησιμοποιούν μονάδες μέτρησης ή τεχνητές νοητικές κατασκευές, γιατί είναι πέρα από την πραγματικότητά τους.

Σκεφτήκατε ποτέ να δώσετε την κάμερα στους ντόπιους για να δείτε τι θα καταγράφουν;

Η αλήθεια είναι πως το έκανα, όχι ακριβώς σκόπιμα, αλλά προέκυψε μέσα από τις καταστάσεις. Οι απόπειρες αυτές δεν μπόρεσαν ποτέ στην ταινία: κατέληξα στο συμπέρασμα πως οι ταινίες μου δεν είναι παρά η δική μου οπτική γωνία, ο τρόπος με τον οποίο βλέπω τα πράγματα. Οπότε αν απομάκρυνα την κάμερα δίνοντάς την σε κάποιον άλλο θα ήταν μια εντελώς διαφορετική ταινία. Κατά τ' άλλα, οι ντόπιοι έστρεφαν την κάμερα κυρίως στο πρόσωπό μου, αναρωτιούνταν τι διάολο έκανα εκεί και έκαναν ερωτήσεις, πολύ ενδιαφέρουσες ερωτήσεις. Δεν ήθελα όμως να εμφανιστώ σαν σκηνοθέτης-περφόρμερ, αυτό θα ήταν κάτι που θα ταίριαζε περισσότερο στον Νικ Μπρουφιλντ.

Στο *Ερχόμαστε εν ειρήνη*, γυρίζετε, μοντάρατε και προβάλλατε το υλικό σχεδόν «στα κάρβουνα», δείχνοντάς το στους κατά τόπους πληθυσμούς. Τι αντιδράσεις είχατε;

Μία από τις αρχικές ιδέες της ταινίας ήταν να δείξουμε στους κατοίκους πώς μοιάζουν τα χωριά τους από ψηλά. Πολύ συχνά, η ατμόσφαιρα ήταν μαγική, εορταστική και χαρούμενη. Φαινόταν να υπάρχει μια ωραία ατμόσφαιρα ανταλλαγής. Φαινόταν να υπάρχει ένας διάχυτος ρομαντισμός, καθώς τα παιδιά παίζανε τριγύρω και ακούγονταν δυνατά γέλια. Αλλά, μιας που τραβούσαμε πλάνα κι από αυτές τις σκηνές, ένιωθα πως το όλο εγχείρημα θύμιζε τις κλασικές πρακτικές των ΜΚΟ που τραβούν πλάνα από τις επαφές τους με τους «ιθαγενείς» και μετά τα χρησιμοποιούν για να δηλώσουν πόσο καλή δουλειά έκαναν και πόσο εύκολα ενσωματώθηκαν στις κοινωνίες τους. Προτίμησα, τελικά, να μείνω στο ρόλο του παράξενου λευκού ξένου, παρά να προσποιηθώ κάτι τέτοιο.

Στο ντοκιμαντέρ *Στο δρόμο με τον Έμιλ* ακολουθείτε τα βήματα ενός τσίρκου. Σας ελκύει η νομαδική ζωή ή τη θεωρείτε μια ψευδαίσθηση για κάποιον που ζει στην Ευρώπη, δηλαδή με τις συμβάσεις του δυτικού κόσμου;

Προσωπικά, νιώθω πως είμαι νομάς. Αυτή τη στιγμή βρίσκομαι σ' ένα εξαθλιωμένο ξενοδοχείο κάπου στο Βιετνάμ και περιστοιχίζομαι από ανθρώπους με τους οποίους δεν θα μείνω για πολύ καιρό. Κάθε μέρα συναντώ καινούρια, απρόσμενα πράγματα. Βέ-

βαια, δεν είμαι ο ίδιος νομάς με τον Έμιλ. Εγώ έχω έναν τόπο να επιστρέψω. Έχω μια μικρή φάρμα, κάπου στη μέση του πουθενά στη Βουργουνδία, που, πράγματι, είναι κάτι εντελώς αντίθετο στη φιλοσοφία του νομαδισμού. Από την άλλη, στην πραγματικότητα πολλοί νομάδες έχουν έναν τόπο αναφοράς, για παράδειγμα οι βεδουίνοι περνούν μερικούς μήνες το χρόνο στον ίδιο πάντα καταυλισμό.

Επιλέγετε να μιλήσετε για την αποικιοκρατία χτυπώντας απευθείας στην πηγή του, κινηματογραφώντας στις χώρες που η Δύση αποκαλεί «Τρίτο Κόσμο». Πιστεύετε πως η κατάδειξη του προβλήματος στις αποικίες μπορεί να διαλύσει τη λανθάνουσα αποικιοκρατική λογική στη Δύση, μιας οι πολίτες ζουν σ' άλλη πραγματικότητα;

Φαντάζομαι πως η αντιμετώπιση κάθε προβλήματος, συμπεριλαμβανομένου και του φαινομένου του μεταποικιοκρατικού λόγου είναι η κατάδειξη της ρίζας του. Αλλά είναι σημαντικό να γίνει μ' έναν τρόπο που θα τραβήξει το ενδιαφέρον του κόσμου και θα τους εμπλέξει δραστικά. Όχι με ένα πεζό ύφος τύπου: «αυτό είναι το πρόβλημα, αυτά είναι τα συμπτώματα, αυτή είναι η λύση, πρέπει να την εφαρμόσουμε, αλλιώς θα πεθάνουμε». Και όταν λέω «ενδιαφέρον», εννοώ να νιώσει ο κόσμος πως είναι κάτι συναρπαστικό, να νιώσει την οικουμενικότητα του θέματος και να βρει τα σημεία σύνδεσης με τη δική του ζωή. Είμαστε όλοι βουτηγμένοι βαθιά στα ίδια προβλήματα. Είναι απίστευτο το πώς φτάσαμε ως εδώ.

ΟΤΑΝ Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΕΓΙΝΕ ΜΟΔΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ο Μπόνο ακόμα δεν έχει βρει αυτό που ψάχνει: μπορεί να ξέρει ότι είναι Χριστούγεννα, αλλά ακόμα δεν έχει μάθει πως η φιλανθρωπία δεν συνεπάγεται την ανάπτυξη.

Από την Έλενα Χρηστοπούλου

τέρ. Όταν η Αντζελίνα Τζολί ή η Μαντόνα υιοθετούν παιδιά και προτρέπουν την υφήλιο να ακολουθήσει το παράδειγμά τους, χωρίς να τονίζουν το ότι πρέπει να ξεταστεί το αν οι γονείς των παιδιών είναι ακόμα ζωντανό ή ο λόγος για τον οποίο τα παιδιά τους βρίσκονται σε ορφανοτροφείο, τότε μπορεί οι συνέπειες να είναι έως και καταστροφικές. Όταν αγοράζεις παπούτσια Toms και πιστεύεις ότι συμμετέχεις στη διευκόλυνση ενός παιδιού που θα αποκτήσει κι εκείνο ένα ζευγάρι, άθελά σου συνεισφέρεις στην ανεργία ενός τσαγκάρη. Όπως λέει ένας Αφρικανός επιχειρηματίας στην ταινία: «Ο κόσμος εδώ δεν είναι χαζός. Απλά είναι αποσυνδεδεμένος από το παγκόσμιο εμπόριο.» Ο σκηνοθέτης Μάικλ Μάθeson Μίλερ συμπληρώνει: «Πρέπει να σταματήσουμε να σκεφτόμαστε τη φτώχεια και τα αίτια της, και να αρχίσουμε ν' αντιμετωπίζουμε την πραγματική ερώτηση: πώς δημιουργείται ο πλούτος;»

ΦΤΩΧΕΙΑ ΑΕ

Μάικλ Μάθeson Μίλερ

Το ρόλο της φιλανθρωπίας στις αναπτυσσόμενες χώρες αμφισβητεί το ντοκιμαντέρ *Φτώχεια ΑΕ* του Μάικλ Μάθeson Μίλερ. Μέσα από ένα πλούσιο υλικό συνεντεύξεων (ο σκηνοθέτης ταξίδεψε σε 20 χώρες και μίλησε με εκατοντάδες ανθρώπους) το μήνυμα είναι ξεκάθαρο: οι καλές προθέσεις δεν επιφέρουν αυτόματα και καλά αποτελέσματα. Όσο κι αν οι δυτικές κυβερνήσεις, οι διασημότητες και οι φιλάνθρωποι παντός οικονομικού υπόβαθρου πιστεύουν πως η αποστολή χρημάτων

ή βοήθειας... βοηθά, εν τέλει ενισχύουν έναν κύκλο εξάρτησης και συντήρησης της βιομηχανίας της φτώχειας σ' ένα σύστημα κατά βάση πατερναλιστικό. Ακόμα κι ο πρώην πρόεδρος των ΗΠΑ Μπιλ Κλίντον απολογήθηκε για το ρόλο που είχε στον εφοδιασμό της Αϊτής με ρύζι σε μια «διαβολική συμφωνία» μετά τον καταστροφικό σεισμό στη χώρα, δεν αλλάζει το γεγονός πως η συμφωνία κατέληξε στην παρεμπόδιση της ανάπτυξης της ντόπιας αγοράς.

Με τον ίδιο τρόπο, η παρέμβαση διάσημων ηθοποιών, τραγουδιστών και επιχειρηματιών, μπορεί να αποβεί μοιραία. Όταν ο Μπόνο χαιρέταται που, εν έτει 2014, οι ηθοποιοί του *Glee* τραγουδούν για μια ήπειρο που δεν έχει βροχή και ποτάμια (!) κι όπου κανείς δεν ξέρει τι σημαίνει Χριστούγεννα (διασκευάζοντας το περιβόητο τραγούδι "Do they know it's Christmas") προφανώς διαιωνίζει ένα τραγικό στερεότυπο, τη «φτωχή εικόνα των φτωχών ανθρώπων», όπως αναφέρεται στο ντοκιμαν-

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

ΚΑΘΕ ΠΡΟΣΩΠΟ ΕΧΕΙ ΟΝΟΜΑ

Μάγκνους Γκέρτεν

Πριν από μερικά χρόνια, είχαμε φιλοξενήσει στο φεστιβάλ την ταινία σας *Το λιμάνι της ελπίδας*. Το νέο σας ντοκιμαντέρ *Κάθε πρόσωπο έχει όνομα*, αποτελεί κατά κάποιον τρόπο τη συνέχεια;

Αυτή τη φορά ήθελα να κάνω μια εννοιολογική ταινία. Το νέο μου ντοκιμαντέρ εξερευνά ένα κομμάτι από φιλμ που γυρίστηκε στις 28 Απριλίου 1945 και δείχνει επιζήσαντες των γερμανικών στρατοπέδων συγκέντρωσης που αποβιβάζονται στο λιμάνι του Μάλμο στη Σουηδία. Η ερώτηση που γεννήθηκε αυτόματα στο μυαλό μου ήταν αν μπορείς να ταυτοποιήσεις όλα αυτά τα ανώνυμα πρόσωπα των προσφύγων πολέμου που φαίνονται σε ένα φιλμ

70 ετών. Έμοιαζε με μια αδύνατη πρόκληση. Όμως, καμιά φορά, αυτό είναι η ιδανική κινητήρια δύναμη για έναν δημιουργό ντοκιμαντέρ. Ολοκληρώνοντας το φιλμ, καταλαβαίνω ότι τελικά η ταινία μου αναφέρεται πραγματικά σ' αυτή τη στιγμή σύγχυσης κι ελευθερίας. Η πρόθεσή μου δεν ήταν να κάνω μια συνέχεια, αλλά καμιά φορά η πραγματικότητα και οι ιστορίες σε αναγκάζουν να συνεχίσεις να δουλεύεις με το ίδιο υλικό.

Ξεκινήσατε μια αναζήτηση όπου εμπλέκονταν πολλοί άνθρωποι από πολλές χώρες. Πόσο δύσκολο ήταν να τους εντοπίσετε; Καταφέρατε να τους βρείτε όλους;

Ταξίδεψα σχεδόν σε όλο τον κόσμο για να τους εντοπίσω. Η έρευνα ξεκίνησε το 2008 και διήρκεσε πολύ καιρό. Ευτυχώς οι λίστες των επιβατών από τις 28 Απριλίου του '45 ήταν ακόμα διαθέσιμες από τα σουηδικά αρχεία. Χωρίς αυτές θα ήταν αδύνατον να συνεχίσουμε. Δεν καταφέραμε να βρούμε όλα τα πρόσωπα, όμως η έρευνα συνεχίζεται και μετά την ολοκλήρωση των γυρισμάτων. Θα ανακοινώσουμε νέα ονόματα και πιο εκτεταμένες ιστορίες στο διαδίκτυο. Το κοινό μπορεί να παρακολουθήσει τη συνέχεια της αναζήτησής μας για περισσότερα ονόματα στον ιστότοπο www.everyfacehasaname.com

Στην εποχή μας τα караβάνια προσφύ-

ΜΕ ΛΕΝΕ...

Στις 28 Απριλίου του 1945 επιζώντες του Β' Παγκοσμίου απελευθερώθηκαν από τα γερμανικά στρατόπεδα. Χιλιάδες πρόσωπα, σοκαρισμένα, συγχυσμένα απ' την ξαφνική ελευθερία καταγράφηκαν σε ένα φιλμάκι. Σχεδόν 70 χρόνια μετά, ο Μάγκνους Γκέρτεν αποφάσισε να τους βρει έναν-έναν, προκειμένου να συνδυάσει τα τρομαγμένα πρόσωπα με το όνομά τους.

Συνέντευξη στον Θάνο Σταυρόπουλο

γων αυξάνουν. Τελικά δεν μας διδάσκει τίποτα η ιστορία;

Η ιστορία σίγουρα επαναλαμβάνεται. Η παγκόσμια κατάσταση με τους πρόσφυγες πολέμου είναι πιο σοβαρή από ποτέ. Η ταινία είναι επιφορτισμένη με μια προφανή ανθρωπιστική αποστολή: οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τους ανθρώπους, τα ονόματά τους και τις ιστορίες τους πίσω από τις στατιστικές. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σήμερα αν λάβουμε υπ' όψη την τρομακτική άνοδο των ακροδεξιών κινημάτων στην Ευρώπη. Γι' αυτό και επιλέγω να δώσω μια πιο σύγχρονη διάσταση στην ταινία μου δείχνοντας ανθρώπους να καταφθάνουν σε ένα λιμάνι στην Ιταλία.



ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ

ΘΑ ΠΕΣΕΙ Η ΝΥΧΤΑ

Αντρέ Σίνγκερ



Η ΚΑΤΑΧΝΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Βετεράνος στον χώρο του ντοκιμαντέρ, παραγωγός, σκηνοθέτης και ένας από τους πιο σημαντικούς άνθρωπος του «χώρου» παγκοσμίως, ο Αντρέ Σίνγκερ ανέλαβε να αφηγηθεί την ιστορία ενός φιλμ που έμεινε στα συρτάρια για δεκαετίες, θύμα των πολιτικών συνθηκών. Βασισμένο στο μοναδικό ντοκιμαντέρ του Άλφρεντ Χίτσκοκ, το *Θα πέσει η νύχτα* αποτελεί μια συγκλονιστική εμπειρία, με φόντο τα στρατόπεδα συγκέντρωσης του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Συνέντευξη στον **Γιώργο Κρασσακόπουλο**

Το να κάνεις ντοκιμαντέρ δεν είναι μια «εύκολη» δουλειά, αλλά το συγκεκριμένο θα πρέπει να ήταν μια ιδιαίτερα απαιτητική εμπειρία. Θα μπορούσατε να μας περιγράψετε τι σήμαινε για εσάς η δημιουργία του φιλμ;

Με διαφορετικές ιδιότητες (ερευνητής, παραγωγός, σκηνοθέτης κ.λπ.) έχω δουλέψει στον χώρο του ντοκιμαντέρ για περισσότερα από 40 χρόνια. Το *Θα πέσει η νύχτα* ήταν δίχως αμφιβολία η πιο δύσκολη παραγωγή που έχω βιώσει σ' όλα αυτά τα χρόνια. Οχι μόνο για το τραυματικό θέμα, αν και ποτέ στο παρελθόν δεν είχε χρειαστεί να δω τόσο πολύ φρικιαστικό υλικό, αλλά κυρίως γιατί αυτό που το φιλμ περιγράφει είναι η ακόμη ζωντανή μνήμη. Νόμιζα ότι θα πάθαινα ανοσία στην φρίκη βλέποντας το υλικό ξανά και ξανά. Αλλά ανακάλυψα ότι δεν συνέβη κάτι τέτοιο, και νομίζω πως η εμπειρία του να κάνω αυτό το ντοκιμαντέρ σημάδεψε την ψυχή μου.

Πέρα από το αρχαιακό υλικό, πώς ήταν η εμπειρία των συνεντεύξεων με τους επιζώντες και τους ανθρώπους

που το τράβηξαν;

Δίχως εξαίρεση, όλοι οι άνθρωποι με τους οποίους μιλήσαμε είχαν βαθιά τραυματικές εμπειρίες και νομίζω πως γίνεται σαφές παρατηρώντας απλώς τις αντιδράσεις τους στις ερωτήσεις που τους κάνουμε. Υπήρχαν στιγμές που ο μόνος λόγος που συνέχιζα να τους κινηματογραφώ ήταν γιατί επέμεναν οι ίδιοι, το ένστικτό μου μου έλεγε να κλείσω την κάμερα και να τους δώσω λίγο χρόνο να συνέλθουν, αλλά βλέποντας στην συνέχεια το υλικό, ένιωσα ότι ήταν σημαντικό να κρατήσουμε αυτά τα συναισθήματα ως κομμάτι του φιλμ.

Μπορεί όχι σε ένα τέτοιο εύρος, μα φρικαλεότητες σαν αυτές που βλέπουμε στην ταινία συμβαίνουν ακόμη και σήμερα σε γωνιές του κόσμου. Πιστεύετε πως ένα φιλμ σαν το δικό σας μπορεί να βοηθήσει στο να αλλάξουν τα πράγματα;

Θα απογοητευόμουν αν έστω και σε ένα μικρό ποσοστό το φιλμ δεν λειτουργούσε σαν μια ιστορία που μας διδάσκει κάτι. Ήθελα αυτή η ταινία να μην είναι «μια ακόμη

υπενθύμιση του Ολοκαυτώματος», αλλά μια υπενθύμιση των συχνά απάνθρωπων των πρακτικών της πολιτικής, κάτω από τις οποίες αυτό που μοιάζει ηθικά σωστό, μπορεί να αγνοηθεί για άλλους λόγους. Έχω την αίσθηση πως και η σύγχρονη πολιτική είναι συχνά εξίσου κυνική αν την κοιτάξεις υπό ανάλογο φως. Από τις μέρες των Ναζί κι ως σήμερα, υπήρξαν κι άλλες γενοκτονίες για τις οποίες θα έπρεπε να νιώθουμε ντροπή, αλλά αυτό δεν ακυρώνει την ανάγκη να θυμίζουμε στις επόμενες γενιές πόσο βάρβαρη μπορεί να γίνει η ανθρωπότητα και πως πρέπει να μάθουμε από τα λάθη του παρελθόντος αν θέλουμε να τα αποφύγουμε στο μέλλον. Και νομίζω ότι τα λόγια του Ρίτσαρντ Κρόσμαν στο τέλος της ταινίας το λένε καλύτερα απ' ό,τι θα μπορούσα να το κάνω εγώ: «Αυτό ήταν το τέλος του ταξιδιού που είχαν ξεκινήσει με τόση αυτοπεποίθηση το 1933. Δώδεκα χρόνια; Οχι, με μέτρο την βαρβαρότητα, είχαν ταξιδέψει πίσω στο παρελθόν για δώδεκα χιλιάδες χρόνια. Εκτός κι αν ο κόσμος πάρει το μάθημα που αυτές οι εικόνες διδάσκουν η νύχτα θα πέσει. Με την χάρη του Θεού, εμείς που είμαστε ζωντανόι ας διδαχτούμε...»



ΠΑΤΡΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Όταν ο πατέρας σου είναι ένας από τους σημαντικότερους φωτογράφους των ημερών μας, πιθανότατα η ιδέα να γυρίσεις ένα ντοκιμαντέρ γι' αυτόν είναι αυτονόητη. Όμως για το γιο του Βραζιλιάνου φωτογράφου Σεμπασιάνου Σαλγάδου, χρειάστηκε κάτι παραπάνω: συγκεκριμένα, ένα τραπέζι με τον Βιμ Βέντερς, με τον οποίο κατέληξαν να κάνουν την ταινία μαζί, κι ένα ταξίδι στην ζούγκλα που τον έφερε πιο κοντά στον πατέρα του. Το αποτέλεσμα ήταν ένα από τα καλύτερα ντοκιμαντέρ της χρονιάς, που έφτασε μέχρι τα Όσκαρ και κάνει στη Θεσσαλονίκη την ελληνική πρεμιέρα του. Ο γιος Σαλγάδου μας αφηγείται την ενδιαφέρουσα αφετηρία αυτού του ταξιδιού.

Από τον **Γιώργο Κρασσακόπουλο**

Πώς τελικά προέκυψε μια συνεργασία με τον Βιμ Βέντερς;

Όλα ξεκίνησαν τον Ιανουάριο του 2009, όταν ο πατέρας μου μού τηλεφώνησε για να με ρωτήσει αν θα ήθελα να δειπνήσω μαζί τους, αφού ο Βιμ Βέντερς ήταν καλεσμένος για φαγητό. Προφανώς αποδέχτηκα την πρόσκληση, ήταν μια εξαιρετική εύκαιρα να συμπάγω μ' έναν από τους πιο σημαντικούς σκηνοθέτες του παγκόσμιου σινεμά. Εκείνο το βράδυ γεννήθηκε η ιδέα να κάνουμε μαζί ένα φιλμ για τον Σεμπασιάνου, αλλά ακόμη τότε, δεν ξέραμε πως, γιατί, πότε, ούτε καν με ποιον τρόπο.

Πατέρας και γιος απομονωμένοι μέσα στη ζούγκλα...

Λίγες εβδομάδες μετά το δείπνο με τον Βέντερς ο Σεμπασιάνου με ρώτησε αν θα ήθελα

να ταξιδέψω μαζί του στην ζούγκλα, όπου θα φωτογράφιζε μια απομονωμένη φυλή ιθαγενών και δέχτηκα – ομολογώ, μ' έναν μικρό δισταγμό. Η σχέση μας δεν ήταν ιδιαίτερα καλή εκείνη την περίοδο, στην πραγματικότητα, η σχέση μας δεν ήταν ιδιαίτερα καλή από τα χρόνια της εφηβείας μου, κι έτσι φοβόμουν πως αν οι δύο μας βρισκόμασταν μόνοι στην ζούγκλα ή κατάσταση θα ξέφευγε στα όρια της σχέσης του Κλάους Κίνσκι με τον Βέρνερ Χέρτζογκ στα γυρίσματα του *Φιτζκάρλντο!* [...] Ευτυχώς, δεν έφτασε ποτέ σε αυτό το σημείο. Οι ιθαγενείς ήταν τόσο υπέροχοι άνθρωποι που κατά κάποιον τρόπο μας βοήθησαν να συμπεριφερθούμε κόσμια ο ένας στον άλλο. Όσο βρισκόμασταν εκεί όμως, κινηματογράφησα αρκετό υλικό ενόσω ο πατέρας μου δούλευε, κι όταν γυρίσαμε πίσω, το μόνταρ σ'

ένα φιλμάκι μικρού μήκους. Όταν το έδειξα στον Σεμπασιάνου, κάτι πολύ παράξενο συνέβη. Έγινε πολύ συναισθηματικός, είδα τα μάτια του να βουρκώνουν κι ένιωσα ότι συγκινήθηκε από τον τρόπο που τον είχα κινηματογραφήσει. Παράλληλα ένιωσα ότι υπήρχε ο χώρος για να γίνει μια ταινία πάνω στο έργο του και τον ίδιο και πως ίσως η κατάλληλη στιγμή να ήταν τώρα. Ξεκίνησα να σκέφτομαι πως κάτι τέτοιο θα μπορούσε να προχωρήσει και συζήτησα με τον Βιμ, καθώς ήξερα ότι ήθελε ακόμη να προχωρήσει με την ιδέα αυτή.

Ένα με τις εμπειρίες του φωτογράφου...

Μιλώντας με τον Βέντερς συνειδητοποίησα ότι είχαμε και οι δυο το ίδιο ένστικτο με κάποιο τρόπο. Νιώθαμε πως το δυνατό σημείο αυτή της ταινίας θα ήταν όχι απλά να παρα-

τηρήσουμε τον τρόπο της δουλειάς του και να τον δούμε να φωτογραφίζει, αλλά να γίνουμε κοινωνοί των ιστοριών του, όλων αυτών των πραγμάτων που μοιραζόταν όταν επέστρεφε από τα ταξίδια του. Τις εμπειρίες, τις αφηγήσεις του. Ήταν πάντα τόσα πολλά και τόσα πλούσια. Τόσα περισσότερα από μια σειρά ωραίες φωτογραφίες. [...] Μας πήρε περίπου έναν χρόνο να συνειδητοποιήσουμε πως στην πραγματικότητα η ιστορία της ζωής του είχε μια ξεκάθαρη τροχιά. [...] Νιώσαμε πως υπήρχε μια κεντρική ιστορία που μπορούσε να ειπωθεί και πως μέσα από αυτή ήταν αυτές οι αμέτρητες ιστορίες που ο ίδιος ο Σεμπασιάνου είχε να αφηγηθεί. Και κάπως έτσι ξεκινήσαμε για να δώσουμε μορφή σε κάτι που από την πρώτη, την βασική του ιδέα κι όλες ήταν μια ταινία απόλυτης συνεργασίας.

ΣΙΝΕΜΑ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Εικαστικός και φωτογράφος, η Ευαγγελία Κρανωτή πέρασε εννιά χρόνια ταξιδεύοντας στις θάλασσες του κόσμου, σε ποντοπόρα πλοία και σε άγνωστα λιμάνια αναζητώντας κάτι φευγαλέο και ποιητικό. Το απόσταγμα αυτών των ταξιδιών είναι το πρώτο της μεγάλου μήκους ντοκιμαντέρ, μια περιπλάνηση στον κόσμο των ναυτικών, των γυναικών που τους περιμένουν στο λιμάνι και της θάλασσας που τους ταξιδεύει. Μετά την πρεμιέρα της στο φεστιβάλ Βερολίνου, η ταινία φτάνει στο κινηματογραφικό λιμάνι της Θεσσαλονίκης, κι η σκηνοθέτρια μοιράζεται μαζί μας τα ημερολόγια καταστρώματος.

Από τον **Γιώργο Κρασσακόπουλο**

«Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου, η ναυτική παράδοση της χώρας μου υπήρξε μια πηγή έμπνευσης για μένα. Ως Ελληνίδα ήταν η θάλασσα αυτό που πάντα θεωρούσα ως εικόνα της πατρίδας μου, δημιουργώντας μια σειρά από θεματικές που πάντα συνδέονταν στενά με την ιδέα της περιπλάνησης και της επιθυμίας. Εν τούτοις, δεν κατάγομαι από μια οικογένεια ναυτικών. Είναι η κατάσταση μου ως εικαστικού καλλιτέχνη που ζει και εργάζεται εκτός της Ελλάδας που τρέφει αυτό τον συνεχιζόμενο διάλογο με τον τόπο καταγωγής μου. Έτσι το 2006 αποφάσισα να ξεκινήσω

ΜΙΚΡΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ



ΕΞΩΤΙΚΑ, ΕΡΩΤΙΚΑ ΚΤΛ.

Ευαγγελία Κρανωτή

μια καλλιτεχνική και ανθρωπολογική δουλειά θα επικεντρωνόταν στην ζωή, τα ταξίδια και τους έρωτες των ναυτικών της Μεσογείου στις θάλασσες και τα λιμάνια του κόσμου [...] Η ζωή και τα κατορθώματα του Οδυσσέα πάντα με γοήτευαν, αλλά αναμφίβολα ήταν η φιγούρα του ναυτικού στο έργο του Καββαδία που είχε την πιο σημαντική επιρροή πάνω μου. Τα γραπτά του, κάπου ανάμεσα στην μυθολογία και την ανθρωπολογία, μιλούν για το ατέλειωτο ανθρώπινο ταξίδι και συμβάλλουν στη δημιουργία μιας σύγχρονης εκδοχής του νομαδικού μύθου. Πέρα από τον Καββαδία, υπήρξαν κι άλλοι ποιητές και λογοτέχνες που είχαν αντίστοιχα σημαντική επίδραση πάνω μου –ο Κόνραντ, ο Πεσόα, ο Μποντλέρ κι ο Μπουβιέ για να αναφέρω μόνο μερικούς– και ήμουν πάντα ευαισθητοποιημένη στις ιστορίες των παλιών ναυτικών της μεσογείου που συνέλεγα όλα αυτά τα χρόνια. [...] Η εμπορική ναυτιλία έχει αναμφίβολα αλλάξει από τις μέρες του Καββαδία, αλλά πέρα

από την διακίνηση των φορτίων, τα πλοία κουβαλάνε ακόμη ανθρώπους. Μπορεί όλος ο κόσμος να έχει χαρτογραφηθεί από άκρη σε άκρη, μα η ερωτική επιθυμία παραμένει μία terra incognita. Υπό αυτή την έννοια, οι λέξεις των ποιητών θα είναι πάντα επίκαιρες. Ήταν ένα κοπιαστικό project που πήρε εννιά χρόνια για να ολοκληρωθεί μέσα από μια διαδικασία τριών περιόδων: Η περίοδος της Μεσογείου (2006-2009), η περίοδος της Λατινικής Αμερικής (2010-2011) και η περίοδος των ταξιδιών μου εν πλω (2011-2014). [...] Ως η μόνη γυναίκα πάνω σε αυτά τα πετρελαιοφόρα, φορητά και κοντινέρδικα διέσχισα την Μεσόγειο και την Μαύρη Θάλασσα, ταξίδεψα στον Ατλαντικό στα Στενά του Μαγγελάνου και στον Ειρηνικό, από τον Παναμά στην Βαλτική και μέχρι τον Βόρειο Πόλο. Το έργο που παρήγαγα σ' αυτήν την περίοδο συμπεριλαμβάνει ένα τεράστιο φωτογραφικό σώμα και 450 ώρες κινηματογραφημένου υλικού, το οποίο οδήγησε στην πρώτη μου ταινία.»

ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΑ ΠΑΝΤΟΥ

«Επιχειρήσαμε να κάνουμε κάτι χωρίς προηγούμενο: μια ταινία όπου τα θύματα αντιμετωπίζουν τους θύτες, τη στιγμή που οι θύτες βρίσκονται ακόμη στην εξουσία.» Αυτό εξηγεί ο σκηνοθέτης δύο ταινιών που μπαίνουν στα βαθιά νερά της ιστορίας αναζητώντας τους αυτουργούς της γενοκτονίας στην Ινδονησία.

Συνέντευξη στην **Αλεξάνδρα Κόλια**

Τι σας ώθησε να επιστρέψετε ξανά στην Ινδονησία, μετά το ντοκιμαντέρ Η πράξη του φόνου;

Υπάρχει μια σκηνή στην τελευταία ταινία, η οποία γυρίστηκε τον Ιανουάριο του 2004, που είναι στην πραγματικότητα η «γέννηση» και των δύο ταινιών: δύο ηλικιωμένοι εκτελεστές με πηγαίνουν στην όχθη ενός ποταμού, αναπαριστώντας εμφανώς χαρούμενοι πώς βοήθησαν τον στρατό να σκοτώσει 10.500 ανθρώπους σε μία και μοναδική επιχείρηση στις όχθες του ποταμού Σνέικ. Στο τέλος, ποζάρουν για αναμνηστικές φωτογραφίες αυτού που για εκείνους ήταν ένα χαρούμενο απόγευμα. Για μένα, ωστόσο, ήταν μια από τις πιο τραυματικές μέρες της ζωής μου. Αυτό που με πάγωσε δεν ήταν μόνο η έπαρσή τους, αλλά επίσης το γεγονός ότι αυτοί οι δυο άν-

δρες δεν είχαν συναντηθεί ποτέ ξανά και έμοιαζαν σαν να διαβάζουν το ίδιο σενάριο. Η έπαρση ήταν πολιτική, κοινωνική κι εκείνη τη στιγμή ένωση ότι περιπλανιόμουν στη Γερμανία σαράντα χρόνια μετά το Ολοκαύτωμα, απλά και μόνο για να βρω τους Ναζί και πάλι στην εξουσία.

Πώς θα διαφοροποιούνταν για σας οι δύο ταινίες;

Η μία ταινία θα ήταν μια αποκαλυπτική έκθεση για το τρωινό καθεστώς φόβου. Η *Πράξη του φόνου*, εξάλλου, δεν είναι μια ιστορική αφήγηση. Είναι μια ταινία για την ίδια την ιστορία, για τα ψέματα που λένε οι νικητές για να δικαιολογήσουν τις πράξεις τους καθώς και για τις συνέπειες αυτών των ψεμάτων – για ένα άλυτο τραυματικό παρελθόν που συνεχίζει να στοιχειώνει το παρόν. Το αποτέλεσμα είναι μια ταινία για τη φυγή, τη φαντασία και την ενοχή. Όμως ήξερα ότι υπήρχε και μια άλλη, εξίσου επείγουσα ταινία, που έπρεπε να κάνω, επίσης για το παρόν. Ήξερα ότι θα έκανα κι άλλη ταινία, μία στην οποία μπαίνουμε σε αυτούς τους στοιχειωμένους χώρους και νιώθουμε μεμιάς πώς αναγκάζονται να ζουν εκεί οι επιζώντες της γενοκτονίας, πώς είναι υποχρεωμένοι να χτίζουν τις ζωές τους κάτω από το άγρυπνο βλέμμα των ανθρώπων που σφάγιασαν τα αγαπημένα τους πρόσωπα και εξακολουθούν να είναι παντοδύναμοι.



ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ



Η ΟΨΗ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

Τζόσουα Όπενχάιμερ

Ποια είναι η πιο δυνατή ανάμνηση ή εμπειρία σας από όσα είδατε και ζήσατε;

Είναι και κάτι που δεν συμπεριλαμβάνεται στην ταινία: δεν θα ξεχάσω ποτέ τη στιγμή που ο Άντι μού είπε ότι ήθελε να συναντήσει τους δράστες. Του είχα ζητήσει να ψάξει για εικόνες οι οποίες ο ίδιος ένιωσε ότι εξέφραζαν το τίμημα της σιωπής και του φόβου που πλήρωνε για δεκαετίες η οικογένειά του. Μου έδειξε σε βίντεο τον πατέρα του να μπουσουλά μέσα στο ίδιο του το σπίτι, χαμένος και φοβισμένος, ικετεύοντας για βοήθεια. Μου εξήγησε ότι ο πατέρας του είναι πλέον πολύ γέρος για να θυμάται τα γεγονότα που κατέστρεψαν τη

ζωή του, αλλά δεν μπορεί να ξεχάσει τον φόβο. Έπειτα από αυτό, ο Άντι μου είπε ότι ήθελε να συναντήσει τους δολοφόνους, ακριβώς για να δραπετεύσει από αυτή την ίδια φυλακή του φόβου μέσα στην οποία ζουν οι γονείς του και τόσο άλλοι επιζώντες. Ήλπιζε πως, όταν οι δράστες βρεθούν αντιμέτωποι με την ανθρωπιά του αδελφού του θύματός του, θα συνειδητοποιούσαν ότι είχαν σκοτώσει ανθρώπινα πλάσματα και θα αναγνώριζαν το λάθος τους. Κατά κάποιο τρόπο, διαμόρφωσα όλη την ταινία σαν ένα ποίημα για τη σιωπή και τον τρόπο, έτσι ώστε να καταλήξω σε αυτή τη σκηνή.



ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ

LIVE EVENT
ΜΕΤΡΟ ΠΑΝΤΩΝ

Σαμ Γκριν



ΜΕ ΤΗ ΜΕΖΟΥΡΑ

Κάποτε τέτοιες ειδήσεις έπαιζαν μόνο τα τηλεοπτικά δελτία. Ο πιο ψηλός άνθρωπος στον κόσμο, η πιο μεγάλη γάτα, η γηραιότερη γυναίκα. Τώρα κάνουν εκατομμύρια χτυπήματα στο You Tube. Τα αξιοπερίεργα αυτού του κόσμου, όπως αυτά που καταγράφει το περίφημο βιβλίο των Ρεκόρ Γκίνες, κεντρίζουν τον άνθρωπο, όσο λίγα πράγματα. Τα πάντα μετριούνται. Ή για να ακριβολογούμε, όσα ορίζονται με αντικειμενικά κριτήρια. Η ομορφιά, για παράδειγμα, δεν μετρείται. Ούτε για το βιβλίο των Ρεκόρ Γκίνες. Ο σκηνοθέτης Σαμ Γκριν διάβαζε μικρός μετά μανίας το βιβλίο. Κι όταν μεγάλωσε, έδωσε ζωή στις σελίδες του. Εικόνα και μουσική συνθέτουν μια πρωτόγνωρη εμπειρία, μια διαφορετική θέαση του ντοκιμαντέρ. Στις 15 Μαρτίου, οι θεατές του 17ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης, θα ζήσουν αυτή την εμπειρία μέσα από το live event «Μέτρο Πάντων / The Measure of All Things», που πραγματοποιείται σε συνεργασία με την Πρεσβεία των ΗΠΑ. Ταυτόχρονα με την προβολή, ο ίδιος ο Σαμ Γκριν αφηγείται, ενώ το σάουντρακ του ντοκιμαντέρ ερμηνεύει ζωντανά η εξαμελής ορχήστρα yMusic.

Συνέντευξη στην **Θάνο Σταυρόπουλο**

Προτείνετε έναν νέο τρόπο θέασης του ντοκιμαντέρ. Πώς ξεκίνησε αυτή η ιδέα;

Θα μπορούσα να πω ότι ξεκίνησε από ατύχημα, καθώς δούλευα πάνω σε ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο «κανονικό» φιλμ για την ουτοπία. Στη μέση του μοντάζ κάποιοι μου ζήτησε να κάνω μια παρουσίαση για το έργο και το βρήκα καλή ιδέα. Αποφάσισα να δημιουργήσω ένα powerpoint με στατικές εικόνες και μικρά βίντεο. Θα προσέθετα και αφήγηση για να εξηγήσω τι γίνεται. Η όλη διαδικασία μου φάνηκε πολύ ενδιαφέρουσα. Έτσι ζήτησα και από ένα φίλο μου μουσικό να συνθέσει ένα έργο, για να ντύσουμε την παρουσίαση με ζωντανή μουσική. Το πρότζεκτ βγήκε εξαιρετικό. Δούλεψε πραγματικά και με όλους τους τρόπους που ήθελα η ίδια η ταινία να δουλέψει. Έτσι ξεκίνησα να σκέφτομαι πάνω στην φόρμα του «Ζωντανού Ντοκιμαντέρ». Δεν είχα ξανακούσει για τέτοιου είδους προβολή ενός ντοκιμαντέρ και η αλήθεια είναι ότι με προκάλούσε η ιδέα για πολλούς λόγους, από πολιτικούς και αισθητικούς μέχρι οικονομικούς. Αποφάσισα πως αυτή θα ήταν η φόρμα για την ταινία με θέμα την ουτοπία και χάρηκα ιδιαίτερα όταν καταλήξαμε να το δείχνουμε παντού

στον κόσμο για πολλά χρόνια. Με ενθουσιάζει ακόμη αυτός ο τρόπος παρουσίασης και γι' αυτό επιστρέφω σε αυτόν.

Γιατί επιλέξατε το Βιβλίο Γκίνες ως το βασικό σημείο αναφοράς του δρώμενου;

Είχα πάθος με το Βιβλίο Γκίνες όταν ήμουν μικρός. Περνούσα ώρες μελετώντας το. Νομίζω ότι πολλά παιδιά τότε είχαν την ίδια εμπειρία. Ξαφνικά, περίπου πριν από πέντε χρόνια, βρήκα μια παλιά έκδοση του βιβλίου. Όπως το ξεφύλλιζα, μου έκανε εντύπωση πόσο είχαν χαραχτεί οι φωτογραφίες στη μνήμη μου. Άρχισα να αναρωτιέμαι, τι είχε αυτό το βιβλίο που συνέπαιρνε τα παιδιά τόσο πολύ. Κι όχι μόνο τότε. Και στις μέρες μας, στα παιδιά αρέσουν τα ρεκόρ Γκίνες, ενίοτε τα τρομάζουν κιόλας. Διαβάζοντάς το πάλι διαπίστωσα ότι υπάρχουν κάθε είδους ρεκόρ που αποτελούν από μόνα τους μικρές ιστορίες για τον χρόνο, τη μοίρα και το μυστήριο του να είναι κανείς ζωντανός: ρεκόρ όπως αυτό του ανθρώπου που έχει χτυπηθεί τις περισσότερες φορές από κεραυνό (7 φορές!), ή του πιο ψηλού ανθρώπου, του γηραιότερου ανθρώπου κ.λπ. Αυτοί δεν είναι άνθρωποι που προσπάθη-

σαν να μπουν στο βιβλίο – για κάποιο λόγο κάτι τους συνέβη. Ή γεννήθηκαν με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Αυτό με έκανε να τους νιώσω – έχω και εγώ φυσικά αναρωτηθεί γιατί μας συμβαίνουν όσα μας συμβαίνουν και πώς μπορούμε να ζούμε με ένα τεράστιο ερωτηματικό. Γιατί είναι ο κόσμος όπως είναι; Τι πρόκειται να μου συμβεί, σε μένα, σ' αυτούς που αγαπώ, στην ανθρωπότητα γενικά; Τα αισθήματα και οι σκέψεις αυτές ήταν η έμπνευσή μου γι αυτό το έργο. Επίσης, μου αρέσει το θέμα γιατί αναμιγνύει το χιούμορ με τα αξιοπερίεργα αυτού του κόσμου και τα προσφέρει στο κοινό με σαφήνεια και ποιητικότητα. Μου ταιριάζει αυτός ο συνδυασμός.

Πώς συμμετέχει το κοινό στη διάρκεια του έργου; Υπάρχουν αντιδράσεις ή ερωτήσεις;

Το κοινό συμμετέχει απλώς με το να είναι μέσα στο χώρο και συνδέεται με το έργο. Η κάθε παρουσίαση είναι διαφορετική αφού οι θεατές είναι διαφορετικοί. Πάντα ελπίζω το κοινό να γελάσει και να ευαισθητοποιηθεί. Και η αλήθεια είναι ότι έχουν υπάρξει περιπτώσεις, κατά τις οποίες δέχτηκα ερωτήσεις

στη διάρκεια της παρουσίασης. Δεν με πειράζει. Είναι ζωντανό και πολλά μπορεί να συμβούν.

Έχετε σκεφτεί να μεταφέρετε τη δράση σε κάποιο άλλο χώρο έξω από την κινηματογραφική αίθουσα;

Ναι φυσικά. Κι αυτό επειδή κάθε event είναι διαφορετικό καθώς υπάρχουν ένα εκατομμύριο παράγοντες που συνθέτουν την εκδήλωση. Η ώρα, ο αριθμός του κοινού, ακόμα κι αν οι θεατές έχουν καταναλώσει αλκοόλ πριν έρθουν στην παρουσίαση. Επίσης, τεράστιο ρόλο παίζει και ο χώρος και πιο συγκεκριμένα η χωρητικότητα. Είναι στενός ο χώρος και βαθύς ή φαρδύς και ρηχός; Έχω αναπτύξει μια ιδιαίτερη ευαισθησία στους χώρους. Με απασχολεί πολύ να έχω τέλεια εικόνα και ήχο αλλά μου αρέσουν επίσης και οι μη-παραδοσιακοί χώροι. Έχουμε κάνει μερικές παρουσιάσεις σε εξωτερικούς χώρους ή νυχτερινές προβολές – οι οποίες ήταν υπέροχες. Έχουμε προσπαθήσει να κάνουμε προβολές και σε μπαρ αλλά ειλικρινά δεν νομίζω ότι λειτούργησαν και τόσο καλά. Είμαι γενικά περιπετειώδης και ανοιχτός σε καινούργια πράγματα.

FESTIVAL SPOTS

ΕΚΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΘΕΑΤΕΣ ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ
DISCOUNTS AND OFFERS FOR THE SPECTATORS OF THE FESTIVAL



RESTAURANTS • TAVERNS

ΑΓΙΟΛΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ / AGIOLI RESTAURANT

Μητρού στην Θάλασσα και πολύ κοντά στις αίθουσες του Φεστιβάλ, το εστιατόριο του Αγιολί σας προσκαλεί να απολαύσετε μια αξιόλογη γαστρονομική εμπειρία (αλλιέ ΠΕΚ live) / In one of the best sea side locations of the city and only 100m. from the Festival, our guests can enjoy an unforgettable culinary experience.

📍 Λεωφ. Νίκης 15 / 15, Νίκης οδ. - Τ. 2310262888

Διασημ./Accred. 15%, Cinekartaf 15%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

ΑΓΟΡΑ / AGORA

Παραδοσιακό σπίτι στον όμορφο χώρο που συνδυάζει Γαλιάνο και απόλαυση. Μεγάλη ποικιλία από προϊόντα της Αγοράς. / Traditional dishes in an appealing place with a lively casual atmosphere. A wide variety of products brought directly from the island of Lesbos.

📍 Κασοθέριου 5 / 5, Κασοθέριου οδ. - Τ. 2310532428

Διασημ./Accred. 20%, Cinekartaf 20%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

ΑΚΑΔΗΜΙΑ / AKADEMIJA

Ένας ιδιαίτερος καλλιτεχνικός χώρος που συνδυάζει τέχνη και γαστρονομία με Μεσογειακό ταπεραμέντο και αναδεικνύει την παλιά εποχή στο σήμερα. Φυλάσσονται εσωτερικές αρέτσες. / An artistic space that combines art and cuisine with Mediterranean tapas and brings the old days to the present. Hosts art exhibitions.

📍 Αγίου Μηνά 3, Πλατεία Δημοκρατίας / 3, Αγίου Μηνά οδ. - Τ. 2310 521803

Διασημ./Accred. 15%, Cinekartaf 15%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

ΕΡΜΙΣ / ERMIS

Όμορφο, παραδοσιακό εστιατόριο σ' ένα παλιό δώδεκρο διατηρητικό. Φύλη εμπόρευμα με ελληνική μουσική. / Nice, traditional restaurant in an old two-story building. City atmosphere filled with greek music.

📍 Πυρσώδη 4 / 4, Ριγού οδ. - Τ. 2310270783

Διασημ./Accred. 15%, Cinekartaf 15%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

ΖΥΘΟΣ / ZITHOS

Ζωηρή, φιλική ατμόσφαιρα, 50 είδη μπύρας και ιδιαίτερες προτάσεις από την ελληνική και διεθνή κουζίνα. / Lively friendly atmosphere, 50 kinds of beer and interesting combinations of greek and international tastes.

📍 Κασοθέριου 5 / 5, Κασοθέριου οδ. - Τ. 2310540284

Μπουρ 3 πιάτων + 1 ποτήρι μπύρα (συνολ. 10€) / 3 course menu + 1 glass of beer (total 10€)

ΖΥΘΟΣ ΝΤΟΡΕ / ZITHOS DORÉ

Θάλασσα και ζεστό περιβάλλον σ' έναν χώρο με θέα του Λευκού Πύργου. Μεγάλη ποικιλία σε κρασιά και μπύρες. / A spacious restaurant with a view of the White Tower and a cozy, lovely atmosphere. Good choice of bottled or draft beers and wines.

📍 Ωδ. Παροικίων 7 / 7, Παροικίων οδ. - Τ. 2310279010

Μπουρ 3 πιάτων + 1 ποτήρι μπύρα (συνολ. 10€) / 3 course menu + 1 glass of beer (total 10€)

Η ΚΟΥΖΙΝΑ ΤΗΣ ΑΓΛΑΪΑΣ / Η ΚΟΥΖΙΝΑ ΤΗΣ ΑΓΛΑΪΑΣ

Μεγαλειώδεις καθημερινά σπιτικά φαγητά με κέφι και αγάπη, όπως μαγειρεύουμε για την οικογένειά μας. / We cook daily homemade meals with love and care, as we cook for our family!

📍 Φραγκική 5 (Κοκκουλίδου) / 5, Φραγκική οδ. (behind the flower shops) - Τ. 2310280044

Διασημ./Accred. 20%, Cinekartaf 20%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

ΜΑΝΤΟΛΑ / MANDOLA

Στη Λαδόβια, το Μάντολα θα σας θυμίσει ένα όμορφο κυριακάτικο πρωινό με εξαιρετικές μεσογειακές λιχουδιές. / In Ladobia, Mandola will remind you of a beautiful Sunday family dinner with excellent Mediterranean delicacies.

📍 Κασοθέριου 19 / 19, Κασοθέριου οδ. - Τ. 2310523136

Διασημ./Accred. 20%, Cinekartaf 20%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΕ / NEGROPONTE

Στεγασμένο σ' ένα σπίτι του 1888, το Νεγροπόντε προσφέρει εξαιρετικά νόστιμα παραδοσιακά ελληνικά κρουασόνια. / Located on a 1888 building, Negroponte serves unique traditional greek treats.

📍 Αγίου Πέτρου 24 / 24, Έγγραφο οδ. - Τ. 2310523571

Διασημ./Accred. 20%, Cinekartaf 20%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

ΠΑΠΑΡΟΥΝΑ / PAPAOUNA

Εστιατόριο βασισμένο στη διεθνή κουζίνα με μεσογειακές πιτσές, γρήγορο jazz και soul ντινκς. / Restaurant based in international cuisine with a Mediterranean touch, full of jazz and soul notes.

📍 Παπαίου 4 & Δούδεξ / Δούδεξ & 4, Παπαίου οδ. - Τ. 2310510852

Διασημ./Accred. 20%, Cinekartaf 20%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

COMUNALE

Μια πολύ ενδιαφέρουσα πρόταση ιταλικού φαγητού στο κέντρο της Θεσσαλονίκης. Γουαστίτα πιάτα και εκπληκτική cocktail list. Από μαρτίνα το μεσημέρι έως σπρίτ το βράδυ. / Comunale is an interesting proposal for Italian food downtown. Gourmet Restaurant with tasty food and an incredible cocktail list. Open 13:00 - 02:00.

📍 Παύλου Μελά 36 / 36, Παύλου Μελά οδ. - Τ. 2310226914

Διασημ./Accred. 20%, Cinekartaf 20%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

PAX BURGERS

Η νέα πρόταση του σπιτικού burger! Φρέσκο υλικό, σπιτικές σαλτσές και μοναδικές γαστρονομίες σε ένα φιλόξενο και ζεστό περιβάλλον. / Fresh burgers grilled the traditional way! All recipes are prepared with the best ingredients, offering a unique food experience.

📍 Κολοκοθέριου 9 & Μητροπολιτών / 9, Αριστοτέλους & Μητροπολιτών οδ. - Τ. 2310221970

Διασημ./Accred. 20%, Cinekartaf 20%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

PLAISIR BRASSERIE

Συνδυάζουμε σε ένα φιλόξενο, φρεσκο γάρο τις γλυκές δημαουργίες Plaisir με εκλεκτές γαστρονομίες ελληνικής κουζίνας, καρφί και ποτό. / Brasserie Plaisir. In so elegant and hospital venue we have combined the best desserts in town with delicious Greek cooking.

📍 Αριστοτέλους 9 & Μητροπολιτών / 9, Αριστοτέλους & Μητροπολιτών οδ. - Τ. 2310277444

Διασημ./Accred. 10%, Cinekartaf 10%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

TGI FRIDAYS

Αρχαίρωτο μπίρα, πρωτότυπες γαστρονομίες, μοναδικά cocktails και το πιο κερφό προσωπικό. / Built upon a legacy of fantastic food and drink, in a warm atmosphere where servers and bartenders are willing to exceed your expectations.

📍 Κλασική Αριστοτέλους 3 / 3, Αριστοτέλους Πλατεία - Τ. 2310242914

Διασημ./Accred. 20%, Cinekartaf 20%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

ΑΓΙΟΛΙ ΟΥΖΕΡΙ / AGIOLI OUZERI

Το αυθεντικό Αγιολί, ο αρχαίος του παραδοσιακού ούζερι, μέλις 100m. από τις αίθουσες του Φεστιβάλ, σας αποδέχεται με φρέσκους θαλασσινούς μεζέδες και τσιπουράκια για όλη τη παρέα. / The traditional Greek seafood experience! The best sea side view of Thessaloniki combined with an abundance of authentic food choices, only 100m from the Festival.

📍 Λεωφ. Νίκης 25 / 25, Νίκης οδ. - Τ. 2310262888

Διασημ./Accred. 15%, Cinekartaf 15%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

TRIBECA

Μεγάλη θέα στον Θερμαϊκό, αναμειγμένα καρφί, cocktails και κοσμητολογικά μπουτί! Από το ημί ως βραδιά με εξαιρετικές μουσικές επιλογές από bossa, jazz και soul! / Exceptional view of Thessaloniki from the evening till late at night with special music selections from bossa, jazz and soul.

📍 Λεωφ. Νίκης 79 & Καρόλου Ντελνί / 79, Νίκης οδ. & Καρόλου Ντελνί οδ. - Τ. 2310226604

Διασημ./Accred. 20%, Cinekartaf 20%, Ειστ. Ημέρας / Daily tickets 10%

CAFÉS • BARS • STREET FOOD

ΔΙΑΠΙΣΤ./ACCRED. 20%, CINEKARTAF 20%
ΕΙΣΤ. ΗΜΕΡΑΣ / DAILY TICKETS 10%

ΠΑΛΕΡΜΟ / PALERMO

Καρφί, jazz, σπιτικό μπουτί από ελιά εποχής. / Coffee, jazz, vintage pizzas.

📍 Αριστοτέλους 8 (1ος όρ.) / 8, Αριστοτέλους οδ. (3rd floor) - Τ. 2310279958

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟ, ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ / FREIDERIKO, AGAPI MOU

Pop vintage-retro αισθητική, απόγειο μουσικής και απίστευτο cocktails σ' ένα μοναδικό χώρο στη Ρωμαϊκή Αγορά. / Pop vintage-retro style bar, great music and delicious cocktails in a unique place nearby the Roman Agora.

📍 Ομήρου 87 / 87, Ομήρου οδ. - Τ. 2310238532

PARATY

Στην εποικασκή του ατμόσφαιρα και στους πέτρινους τοίχους και γλυκίστα ταξιδεύεις κι όμως νιώθεις σαν στο σπίτι σου. / Its stone walls and colonial atmosphere travel you to a place which feels like... home!

📍 Πίνδαρο 8 / 8, Πίνδαρο οδ. - Τ. 2310522400

PASTAFLOA DARLING

Απολαύστε τον καρφί ή το ποτό σας σ' ένα περιβάλλον παλαιοζωο και παραδοσιακό, αναμειγμένο πιάτ & match που επιπέσει μα 68 επισημοζοζο. / Enjoy a coffee or a drink in a colorful and magical environment, in a fit πιάτ & match atmosphere.

📍 Ζωζιδίου 6 / 6, Ζωζιδίου οδ. - Τ. 2310261518

CAFÉ ΝΙΚΗΣ 35

Ένα σπίτι πολιτισμού και τέχνης... Ένα σημείο συνάντησης που συνδυάζει αρμονικά την ποιοτική μουσική με την ανθρώπινη επαφή. / A meeting point, ideal for small and big breaks, which harmoniously combines quality music and human touch.

📍 Λεωφ. Νίκης 35 / 35, Νίκης οδ. - Τ. 2310230449

JOIN THE JUICE CO.

Σπιτικές και υγιεινές γαστρονομίες, φρέσκα μπουτί, σαλάτες, καρφί και υγιεινά γλυκίστα. / Our aim is to provide care and healthy tastes, freshly squeezed juices, salads, coffees, healthy snacks.

📍 Π. Π. Οργανίου 30 / 30, Π.Π. Οργανίου οδ. - Τ. 2310265754

ΠΑΛΕΡΜΟ / PALERMO

Καρφί, jazz, σπιτικό μπουτί από ελιά εποχής. / Coffee, jazz, vintage pizzas.

📍 Αριστοτέλους 8 (1ος όρ.) / 8, Αριστοτέλους οδ. (3rd floor) - Τ. 2310279958

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟ, ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ / FREIDERIKO, AGAPI MOU

Pop vintage-retro αισθητική, απόγειο μουσικής και απίστευτο cocktails σ' ένα μοναδικό χώρο στη Ρωμαϊκή Αγορά. / Pop vintage-retro style bar, great music and delicious cocktails in a unique place nearby the Roman Agora.

📍 Ομήρου 87 / 87, Ομήρου οδ. - Τ. 2310238532

PARATY

Στην εποικασκή του ατμόσφαιρα και στους πέτρινους τοίχους και γλυκίστα ταξιδεύεις κι όμως νιώθεις σαν στο σπίτι σου. / Its stone walls and colonial atmosphere travel you to a place which feels like... home!

📍 Πίνδαρο 8 / 8, Πίνδαρο οδ. - Τ. 2310522400

PASTAFLOA DARLING

Απολαύστε τον καρφί ή το ποτό σας σ' ένα περιβάλλον παλαιοζωο και παραδοσιακό, αναμειγμένο πιάτ & match που επιπέσει μα 68 επισημοζοζο. / Enjoy a coffee or a drink in a colorful and magical environment, in a fit πιάτ & match atmosphere.

📍 Ζωζιδίου 6 / 6, Ζωζιδίου οδ. - Τ. 2310261518

CAFÉ ΝΙΚΗΣ 35

Ένα σπίτι πολιτισμού και τέχνης... Ένα σημείο συνάντησης που συνδυάζει αρμονικά την ποιοτική μουσική με την ανθρώπινη επαφή. / A meeting point, ideal for small and big breaks, which harmoniously combines quality music and human touch.

📍 Λεωφ. Νίκης 35 / 35, Νίκης οδ. - Τ. 2310230449

JOIN THE JUICE CO.

Σπιτικές και υγιεινές γαστρονομίες, φρέσκα μπουτί, σαλάτες, καρφί και υγιεινά γλυκίστα. / Our aim is to provide care and healthy tastes, freshly squeezed juices, salads, coffees, healthy snacks.

📍 Π. Π. Οργανίου 30 / 30, Π.Π. Οργανίου οδ. - Τ. 2310265754



46 ΠΟΛΥ ΟΙΚΕΙΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Κι ενώ ο δημόσιος λόγος στην Ελλάδα αναλώνεται σε συντριπτικές γενικεύσεις, οι Έλληνες ντοκιμαντερίστες που παρουσιάζουν τη δουλειά τους στο φετινό Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ μοιάζουν να ξέρουν καλά τη σημασία της προσωπικής υπογραφής, της απροκατάληπτης ματιάς και του θάρρους της γνώμης – σε μια πραγματικότητα που απαιτεί προσγειωμένες προσεγγίσεις, παρατηρητικότητα, μέθοδο, λογική και ευαισθησία.

Από την **Αλεξάνδρα Κόλια**

Η Ελλάδα σήμερα

Μια επίκαιρη εικόνα της χώρας αποκαλύπτουν τα ντοκιμαντέρ του φεστιβάλ, αποτυπώνοντας διαφορετικές όψεις της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας. Με άξονα την πολιτική, το ντοκιμαντέρ **Φασισμός Α.Ε.** του Άρη Χατζηστεφάνου εξερευνά το χθες, το σήμερα και το αύριο του φασισμού, από τον Χίτλερ και τον Μουσολίνι στην Ελλάδα του τώρα. Ανάμεσα στην Αθήνα και στο Βερολίνο, το **Burning from the Inside** της Μάρσιας Τζιβάρα αντιπαραθέτει τις πολιτικές εξελίξεις με αφετηρία την άνοδο της ακροδεξιάς. Η κρίση και τα επακόλουθα της έχουν επηρεάσει δραματικά το ελληνικό γίνεσθαι. Το ντοκιμαντέρ **ΕΣΥ να με θυμάσαι** του Κωστή Κεκελιάδη αναφέρεται στο ΕΣΥ, μιλώντας για την παθογένεια του κράτους πρόνοιας. Το **Oppression** των Μυρτώ Συμεωνίδου και Νίκου Πανιεράκη σκιαγραφεί το τοπίο της ελληνικής δημοσιογραφίας, με την ελευθεροτυπία να διατρέχει σοβαρούς κινδύνους. Από την άλλη, το **WHAT POLITICA – Μια απολιτίκ ποδοσφαιρική ιστορία** του Τάσου Αλευρά καταπιάνεται με τον διαχωρισμό του ποδοσφαίρου από θέματα πολιτικής, σε μια περίοδο πολιτικά φορτισμένη στην Ελλάδα.

Κοινωνία & δικαιώματα

Τα ευαίσθητα κοινωνικά ζητήματα αλλά και η διεκδίκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

απασχολούν επίσης τους Έλληνες δημιουργούς. Στο ντοκιμαντέρ **Dan Georgakas – Επαναστάτης της διασποράς** του Κώστα Βάκκα, ο ελληνικής καταγωγής Αμερικανός ποιητής, συγγραφέας, κινηματογραφικός κριτικός και ακτιβιστής της Αριστεράς εξομολογείται στην κάμερα την ακτιβιστική δράση του και όχι μόνο. Οι συνέπειες της κλειστορικής δεκτομής, ενός ζητήματος που προκαλεί έντονη αντιπαράθεση, βρίσκονται στο επίκεντρο του **Excision** της Βικτώριας Βελλοπούλου, το οποίο διαδραματίζεται στην Κένυα. Εν μέσω μιας εντελώς διαφορετικής πραγματικότητας, το **Sam Roma – Είμαστε τοιγάνοι** της Μαρίας Δανέζη ξεναγεί τον θεατή στον κόσμο των Ελλήνων Ρομά μέσα από μια ενδιαφέρουσα περιπλάνηση σε καταυλισμούς, που αποκαλύπτει όλες τις εκφάνσεις της κουλτούρας τους.

Μουσικά ταξίδια

Αγαπημένο είδος του κοινού του Φεστιβάλ, τα μουσικά ντοκιμαντέρ της 17ης διοργάνωσης αποδεικνύουν ότι η δύναμη της μουσικής είναι πραγματικά οικουμενική. Η ταινία **Μια οικογενειακή υπόθεση** της Αγγελικής Αριστομενοπούλου μάς ταξιδεύει από τα Άνωγεια της Κρήτης στη Μελβούρνη της Αυστραλίας, με πρωταγωνιστές τρεις γενιές της οικογένειας Ξυλούρη, φρουρούς και συνεχιστές της κρητικής μουσικής παράδοσης. Το

Εδώ δεν υπάρχει άσυλο του Μιχάλη Καφαντάρη ρίχνει μια σπάνια ματιά στην ανεξάρτητη ελληνική μουσική σκηνή της δεκαετίας του '80, όταν το πανκ και το νιου γουέιβ αντιστέκονταν στο μείνστριμ και στο κατεστημένο παντός είδους. Από την άλλη, το ντοκιμαντέρ **Διώνη** του Θάνου Ψυχογιού εστιάζει στο γυναικείο πολυφωνικό σχήμα Διώνη, αποκαλύπτοντας το πώς η παράδοση των ηπειρώτικων αποκτά σύγχρονη μουσική άποψη, ενώ στο **Με αναμνήσεις και τραγούδια** της Στέλας Παπαστεφάνου, η χορωδία της Ισραηλίτικης Κοινότητας Θεσσαλονίκης αναβιώνει μνήμες και ήχους στο σήμερα της πόλης. Η μαγεία της μουσικής διαποτίζει την ιστορία της Μαρίας, μιας νεαρής τυφλής κοπέλας με αυτισμό που μας καλεί να ακούσουμε το δικό της ξεχωριστό τραγούδι στο ντοκιμαντέρ **Όταν αρχίζει το τραγούδι** του Γιάννη Πόθου. Καταθέτοντας την οπτική του συνθέτη Απόστολου Δημητρακόπουλου, η ταινία **Lowland** του Μένιου Καραγιάννη εκφράζει την εσωτερικότητα, την έμπνευση και τις προκλήσεις ενός δημιουργού της μουσικής.

Let's dance

Ο χορός ενώνει και λειτουργεί ως μέσο επαφής και κατανόησης για τους έφηβους πρωταγωνιστές του ντοκιμαντέρ **Dancing to Connect – Χορεύω άρα επικοινωνώ** των ALASKA

(Μαρία Δαμκαλίδη, Λεωνίδας Κωνστανταράκος και Σταύρος Πετρόπουλος), όπου καταγράφονται χαρακτηριστικά στιγμιότυπα από το ομότιτλο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Στέγης Γραμμάτων & Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση. Η ταινία **Τα θηλυκά είναι εδώ** της Ναταλίας Κουτσούγερα μάς μπει στην χιπ χοπ κουλτούρα από την πλευρά των γυναικών που εκπροσωπούν την –ανδροκρατούμενη– ελληνική χορευτική χιπ χοπ σκηνή, θίγοντας ζητήματα φύλου και ταυτότητας.

Καλλιτεχνικές διαδρομές

Η τέχνη αποτελεί σταθερή πηγή έμπνευσης για τους Έλληνες ντοκιμαντερίστες. Ένας ζωγράφος και τέσσερις ποιητές πρωταγωνιστούν σε ταινίες του 17ου Φεστιβάλ: Στο **Samios** της Μαρίας Γιαννούλη ο γνωστός ζωγράφος Παύλος Σάμιος μάς ξεναγεί στο ατελιέ και στον καλλιτεχνικό κόσμο του. Το **Πέρασμα του κομήτη Ρεμπώ από την Κύπρο** του Κώστα Νταντινάκη εστιάζει στη σχέση του Αρθούρου Ρεμπώ –αυτής της «καταραμένης» φηγούρας των γραμμάτων– με την Κύπρο. Από την άλλη, ο διακεκριμένος Έλληνας ποιητής Ντίνος Χριστιανόπουλος αφηγείται τολμηρά μια αθέατη ενδοοικογενειακή ιστορία στο ντοκιμαντέρ **Το χούφταλο** του Χρίστου Καλλίση. Στο **On.Off.** της ομάδας Ντοκιμαντέρ Animart 2014, ο ποιητής και στιχουργός Μιχάλης Γκανάς και οι κάτοικοι



του χωριού Μονοδένδρι συνομιλούν ανάμεσα σε παιχνίδια με το φως, ενώ στο **Σ' αγαπώ. Ελογοκρίθη!** του Φώτη Συμεωνίδη, ο Θεσσαλονικιός ποιητής Τόλης Νικηφόρου μιλά για την προσωπική του, ασυμβίβαστη πορεία. Παράλληλα, μια σύγχρονη μορφή δημόσιας αστικής τέχνης, το γκραφίτι, γίνεται φωνή έκφρασης και αντίδρασης στη μιζέρια της πόλης, στο ντοκιμαντέρ **Ζωντανόι με το τσιμέντο** του Γιώργου Γκουντζού.

Στη δίνη του χρόνου

Εικόνες από την Ιστορία, την παράδοση και τη μνήμη ζωντανεύουν σε αρκετά από τα ντοκιμαντέρ της φετινής διοργάνωσης. Συγκλονιστικές μαρτυρίες για το βίαιο διωγμό του ελληνικού πληθυσμού από τα παράλια της Μικράς Ασίας διαμορφώνουν μια μάλλον παραγνωρισμένη σελίδα της Ιστορίας στην ταινία **Γεγονότα στη Φώκαια 1914** των Ανιές Σκλάβου και Στέλιου Τατάκη. Η **Χαλκηδόνα** του Γρηγόρη Οικονομίδη σκιαγραφεί το πορτρέτο της ομώνυμης συνοικίας στην Κωνσταντινούπολη μέσα από τα λόγια Ελλήνων και Τούρκων, εκφράζοντας σκέψεις και προβληματισμούς για το παρελθόν και το μέλλον της. Στις φρικαλεότητες που διέπραξαν οι Ναζί σε χωριά της Κρήτης εστιάζει το ντοκιμαντέρ **Πυρπόληση γυναικών στην Καλή Συκιά-«Ολοκαύτωμα» από γερμανούς Ναζί κατά την διάρκεια της κατοχής** του Τάσου Μπιρσίμι. Από την άλλη, το ντοκιμαντέρ **Παύλος. Ένας ασυνήθιστος βασιλιάς** του Νίκου Πολίτη βιογραφεί τον βασιλιά Παύλο παραθέτοντας άγνωστες στιγμές από το δημόσιο και ιδιωτικό βίο του. Διαχρονικά, οι ιστορικο-πολιτικές εξελίξεις στιγματίζουν τις ζωές των καθημερινών ανθρώπων. Στο ντοκιμαντέρ **Αμαρτωλά κρανία;** του Μανώλη Δημελλά οι εκτελέσεις τριών 20χρονων από την Κάρπαθο κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο παραμένουν

ένα ανεξιχνίαστο μυστήριο, χαμένο σε έναν όρκο σιωπής. Στην **Παράδοση πατρίδα** του Νίκου Ασλανίδη αποτυπώνεται η –σχεδόν κινηματογραφική– ζωή του κεντρικού ήρωα, ο οποίος έχασε την οικογένειά του εξαιτίας των Ναζί, αλλά χρόνια αργότερα βρήκε καταφύγιο και παρηγοριά στη Γερμανία. Από την άλλη, στο φιλμ **Πολυαγαπημένες μέρες** του Κωνσταντίνου Πατσαλίδη, οι κάτοικοι ενός μικρού χωριού στην Κύπρο αναπολούν μια ξέγνοιαστη εποχή, όταν μια χολιγουντιανή ταινία γυριζόταν εκεί εν έτει 1970. Διαφορετικού τύπου μαρτυρίες φιλοξενεί το ντοκιμαντέρ **Πέρασα κι εγώ από εκεί και είχα παπούτσια από χαρτί** του Βασιλή Λουλέ, με πρωταγωνιστές τους τελευταίους ίσως υποστηρικτές της προφορικής ιστορίας: ηλικιωμένους παραμυθάδες της ελληνικής υπαίθρου. Διαδρομές στο χρόνο με άξονα το μύθο και την ιστορία του κρασιού πραγματοποιεί το ντοκιμαντέρ **Χαίρε και πει ευ** της Λένας Αθανασοπούλου, μια περιήγηση στα οιοποποιεία της Κεντρικής Μακεδονίας.

Μια ιστορία θα σας πω...

Οι άνθρωποι που πρωταγωνιστούν σε πολλά από τα ντοκιμαντέρ του 17ου Φεστιβάλ έχουν μια ξεχωριστή, απρόβλεπτη ιστορία ζωής να μας αφηγηθούν. Ο **Παπόριος** του Στρατή Βογιατζή είναι ένας караβομαραγκός από τη Χίο, αφοσιωμένος προστάτης μιας τέχνης που οδεύει προς εξαφάνιση, ο οποίος μοιράζεται με τον θεατή τα μυστικά και τις αγωνίες του. Το ντοκιμαντέρ **Little Island** του Άγγελου Ψωμόπουλου μάς συστήνει έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα: έναν άνδρα που έζησε μόνος του για 40 χρόνια σ' ένα μικρό ελληνικό νησί, κόντρα σε κάθε είδους αντίξοες συνθήκες. Η ταινία **Καλιαρντά** της Πάολας Ρεβενιώτη, αφιερωμένη στην κρυφή γλώσσα των ομοφυλοφίλων της Ελλάδας, αποκαλύπτει

ενδιαφέρουσες πτυχές για τη σεξουαλικότητα και τους προβληματισμούς της κοινότητας, ενώ παρόμοιες εξομολογήσεις κάνει και μια εβδομηντάχρονη τρανς από τη Θεσσαλονίκη, στο ντοκιμαντέρ **Νανά** της Λάρα Κρίστεν. Το ντοκιμαντέρ **Έλντα, μια γέννα** του Χρίστου Ξενιτόπουλου φέρνει στο φως τα πολλά πρόσωπα της μητρότητας, μέσα από την ομώνυμη ηρωίδα που προτείνει στις γυναίκες εναλλακτικούς τρόπους τοκετού. Από την άλλη, το **Προσκύνημα** των Μαρίας Αστρακά και Γιώργου Φωτιάδη αναδεικνύει την έκφραση της πίστης, έτσι όπως τη βιώνουν οι προσκυνητές στο Θιβέτ, ενώ στο **Μάλλον...** της Άννας Κεσίσογλου εκτυλίσσεται ένας καθημερινός διάλογος. Ιστορίες ανθρώπων, συγκλονιστικά καρέ ενός κόσμου που αλλάζει: αυτές είναι οι εικόνες του 17ου Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης!

Καλλιτεχνικά πορτρέτα

Ο Άγγελος Κοβότσος αποκαλύπτει το ταλέντο και τις εμμονές του γλύπτη Ντέιβιντ Κένεντι στο φιλμ **David Kennedy, Σμιλεύοντας τη ζωή**. Τι είναι αυτό που προσελκύει ξένους καλλιτέχνες στην Ελλάδα; «Πολλοί ξένοι καλλιτέχνες έχουν μαγνητιστεί από το ελληνικό φως. Ειδικά οι ζωγράφοι και οι φωτογράφοι. Άλλοι πάλι προσελκύονται από το ιδεολόγημα της κλασικής αρχαιότητας. Ειδικά οι γλύπτες που δουλεύουν μάρμαρο ή μέταλλο. Κι άλλοι μένουν γιατί τους αρέσουν οι Έλληνες. Αυτό εμείς δεν το καταλαβαίνουμε, μια που θεωρούμε δεδομένη την παράνοιά μας. Ο Ντέιβιντ Κένεντι έμεινε γιατί του άρεσαν οι άνθρωποι, η γλώσσα και το τοπίο. Αγάπησε την Πλάκα του '60 και την Αίγινα. Αγάπησε τη Μάγια και τη Νιόβη, την κατσίκά τους... Γ' αυτό σας λέω: κάθε καλλιτέχνης είναι ξεχωριστός. Κι ο κάθε ένας φτιάχνει μέσα στην Ελλάδα, τη δική του Ελλάδα». Ο Σπύρος Αμοι-

ρόπουλος, στο ντοκιμαντέρ **Γκέλας** χτίζει το προφίλ του Γεωργιανού καλλιτέχνη ελληνικής καταγωγής Γκέλα Κεσσίδη, παρακολουθώντας βήμα-βήμα τη δημιουργία ενός νέου γλυπτού σε μάρμαρο, το πώς από έναν ακατέργαστο όγκο μαρμάρου φτάνουμε στην μορφή της αρχαίας Περσεφόνης. Κι από την Περσεφόνη στην Αθηνά... Το τελετουργικό ταξίδι ενός αγάλματος παρακολουθεί το ντοκιμαντέρ **Fragile** της Μαρίας Λεωνίδα. Η σκηνοθέτρια, ως αόρατη επισκέπτρια, συνομιλεί με το άγαλμα σε μια διαδρομή με πολλά απρόοπτα.

Ο Κωστής Παλαμάς, εκτός από εμβληματική φιγούρα στον χώρο των γραμμάτων, υπήρξε και μια προσωπικότητα που επηρέασε τις πολιτικές εξελίξεις στην εποχή του. Το ντοκιμαντέρ **Ο Εθνικός Κωστής Παλαμάς – Το υπέρτατο λουλούδι του λόγου** του Σταμάτη Τσαρουχά φωτίζει τις άγνωστες πτυχές του σπουδαίου εθνικού μας ποιητή. «Αυτή η διάσταση του έργου του Κωστή Παλαμά, τόσο σε εθνικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο, ήταν που με ώθησε στη δημιουργία της συγκεκριμένης ταινίας. Της έδωσα τον τίτλο **Ο εθνικός Κωστής Παλαμάς, το υπέρτατο λουλούδι του λόγου**. Εθνικός γιατί σ' όλο το ποιητικό του έργο κυριαρχεί η Ελλάδα, κι όπως λέει ο Γιώργος Σεφέρης, “ο Κωστής Παλαμάς υπάρχει παντού, όπου υπάρχει ελληνική φωνή”, ενώ το “υπέρτατο λουλούδι του λόγου” είναι φράση του ίδιου, όπως ονομάζει γενικά την Ποίηση στον πρόλόγο του στο **Δωδεκάλογο του Γύφτου**. Αλλά για να επανέλθουμε στην πολιτική διάσταση των πραγμάτων και το πόσο επίκαιρος είναι ο λόγος του σήμερα, ήδη από το 1914, όταν η Ευρώπη σπαραζόταν στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, ο Παλαμάς φώναζε ρωμαλέα και έγραφε ποιήματα για την Ευρώπη και το πόσο επιτακτική ήταν η ανάγκη για “Μία Ευρώπη”»

ΧΩΡΙΣ ΕΠΙΘΕΤΑ

Μετά την κρίση, οι επιπτώσεις αυτής, η αποκέντρωση, η ελπίδα, οι πληγές του παρελθόντος (κι άλλες, πολύ πρόσφατες πληγές), οι νέοι –που άλλοτε βρίσκονται στο φόντο κι άλλοτε σε πρώτο πλάνο– φανερώνουν μια Ελλάδα που δεν χωρά σε μερικά επίθετα, κι ας είναι της μόδας τώρα τελευταία. Τα ελληνικά ντοκιμαντέρ συνομιλούν μ' έναν πολύ συγγενικό τρόπο, και την ίδια στιγμή στέκονται μόνα τους απέναντι σ' ένα τοπίο που συνηθίσαμε ως κανονικό, αλλά αν το παρατηρούσε κάποιος σαν τον Μάρτιν Έσλιν, πιθανότατα να έρεπε προς το παράλογο.

Από την **Δήμητρα Νικολοπούλου**



Μ' ένα σμπάρο δυο τρυγόνια της Λώρας Μαραγκουδάκη

Τα πρωτοσέλιδα αλλιώς

Η πολιτική είναι απ' τα αγαπημένα θέματα που προτιμά το κοινό στο ντοκιμαντέρ. Ξέρει ότι θα διαβάσει τα πρωτοσέλιδα αλλιώς, κι ίσως ανακαλύψει κάτι που θα του κλονίσει τη σιγουριά. Δεν είναι λίγα φέτος τα ελληνικά ντοκιμαντέρ με πολιτική αφετηρία. Κι όταν λέμε πολιτική, δεν εννοούμε τη στενή έννοιά της. Πρώτα απ' όλα, το χρονικό της ελληνικής κρίσης έχει πολλά πρόσωπα, όσες κι οι φωνές των δημιουργών. Ο Γιώργος Αυγερόπουλος στο ντοκιμαντέρ **Agora-Από τη δημοκρατία στις αγορές** πιάνει το κουβάρι με νηφαλιότητα κι έχοντας πάντα στο επίκεντρο τις επιπτώσεις της οικονομικής κατάστασης στον άνθρωπο της διπλανής πόρτας. Αντιστοίχως η Δανάη Στυλιανού στο **A Haircut Story** μιλά για το κούρεμα των καταθέσεων στην Κύπρο, διεισδύοντας βαθιά στην μαύρη τρύπα των τραπεζών, ενώ το **We Are Fucked Sunshine!** της Δέσποινας Γραμματικοπούλου χτίζει το ψηφιδωτό μιας χαμένης γενιάς στη σύγχρονη Ελλάδα. Στο **Εγώ και οι άλλοι** της Θέλιας Πετράκη, πρωταγωνιστής είναι το Ζάννειο Ίδρυμα Παιδικής Προστασίας και Αγωγής, το οποίο έπειτα από 130 χρόνια προσφοράς, παύει να λειτουργεί το 2013 λόγω κρίσης. Στο **Non Omnis Moriar**, η Θεοδοσία Γραμματικού καταγράφει το χρονικό μιας απεργίας που έμεινε στην ιστορία του εργατικού κινήματος. Η σκηνοθέτρια μπαίνει

στα άδυτα της απεργίας στο εργοστάσιο της Ελληνικής Χαλυβουργίας, απαντώντας στο ερώτημα: τι ξεχωριστό είχε αυτή η απεργία;

Η Στρατούλα Θεοδωράτου στο ντοκιμαντέρ **Το ψάρι στο βουνό - Πέραμα**, ανιχνεύει όσα οδήγησαν στην κατάρρευση της ναυπηγοεπισκευαστικής βιομηχανίας στο Πέραμα και την κοινωνική πληγή που άφησε πίσω της. Αντιστοίχως, το **Emery Tales** απεικονίζει την ιστορία ενός σπάνιου ορुकτού στη Νάξο και ταυτόχρονα σκιαγραφεί ένα κομμάτι της κρίσης. Υπάρχει άραγε τρόπος να αξιοποιηθεί ξανά ο ορुकτός πλούτος της Νάξου στη σύγχρονη εποχή; Οι σκηνοθέτες του δίνουν την απάντηση. Ο Στέλιος Ευσταθόπουλος πιστεύει πως «η δυσκολία σε αυτή τη μικρή κοινωνία της Νάξου είναι να βρεθεί ένας κοινός δρόμος, από τους ανθρώπους που ζουν εκεί και αγωνίζονται για την επιβίωση τους. Αν βρεθεί αυτός ο δρόμος μπορεί να οδηγήσει και στην αξιοποίηση αυτού του θησαυρού, που τα άγονα βουνά τους προσφέρουν». Η Σουζάνε Μπούζινγκερ εισάγει μια άλλη παράμετρο στο θέμα: «Τα πάντα "αξιο-ποιούνται" στη σημερινή εποχή. Με τι τίμημα όμως; Σε ποιο πλαίσιο; Από ποιόν και για ποιανού καλό; Προωθώντας ή καταπατώντας ποιες αξίες; Τόσα ερωτήματα. "Μην περιμένεις άλλη απάντηση, παρά μόνο τη δικιά σου", σύμφωνα με τα λόγια του Μπρεχτ.» Εικόνες της κρίσης καταγράφονται

και στο **Αρκαδία χαίρε** του Φίλιππου Κουτσαφτή, ο οποίος σχεδόν 15 χρόνια μετά την **Αγέλαστο πέτρα** κάνει ένα οδοιπορικό στο χθες και το σήμερα της Αρκαδίας. Πώς βίωσε τον τόπο και τους ανθρώπους του: «Τα γυρίσματα της ταινίας άρχισαν λίγο πριν μπει στην καθημερινότητά μας η "κρίση" με τις επακόλουθες συνέπειές της. Η ταινία ολοκληρώθηκε, χωρίς όμως να έχει τελειώσει και η κρίση. Από κείνα τα χρόνια, πριν την κρίση, αναγνώριζες εδώ τα συμπτώματα που αργότερα έμελλε να γίνουν μέρος της καθημερινής μας συζήτησης. Την εγκατάλειψη του τόπου απ' τους νέους, την περιορισμένη αγροτική παραγωγή, την ελάχιστη οικονομική δραστηριότητα, και την ακόμη λιγότερη έως την ανύπαρκτη πολιτιστική παραγωγή. Θεωρώ ότι, περισσότερο και απ' την εγκατάλειψη του τόπου με τις επακόλουθες συνέπειες, το πιο σημαντικό είναι το ότι τόσο η μυθολογία, όσο και η πλουσιότατη Ιστορία αυτού του τόπου, δεν βρήκε ένα τρόπο να εκφραστεί, χρόνια τώρα, μέσα από την παιδεία. Αλλά αυτό είναι ένα μεγάλο ζήτημα που αντιμετωπίζει συνολικά όλη η Ελλάδα.»

Αντιφρονούντες

Εξορία, αυτοεξορία και πολιτική συνείδηση. Δυο ήρωες φέτος, ένας στην Ελλάδα, ο άλλος στη Χιλή, ζουν βίους παράλληλους. Στο ντοκιμαντέρ **Απόδραση από την Αμοργό** ο Στέλιος Κούλογλου μάς πάει λίγα χρόνια πίσω, στη δικτατορία των συνταγματαρχών, και αφηγείται μια ιστορία λιγότερο γνωστή: τη διεθνή συνομοσία που οργανώθηκε το 1969 με στόχο την απόδραση του εξόριστου πρώην υπουργού Γεωργίου Μυλωνά από την Αμοργό. Γεωγραφικά μακριά, αλλά με συγγενείς ηθικές γραμμές, ο χιλιανός ήρωας του Γιάννη Κολόζη στο **Un Condor**, αυτοεξόριστος –λόγω του καθεστώτος Πινοσέτ– επισκέπτεται την πατρίδα του έπειτα από 38 χρόνια. Όπως εξηγεί και ο Γ. Κολόζης, «η ιστορία της ζωής του Σέρτζιο θα μπορούσε να είναι από κομμάτι αφήγησης της σύγχρονης ιστορίας της Χιλής ως σενάριο μεξικανικού σίριαλ. Αυτό που τον διαφοροποιεί απ' όλα αυτά είναι ο τρόπος με τον οποίο βλέπει την ζωή και άρα την αφηγείται... Έχοντας ως οδηγό ένα έμφυτο αίσθημα δικαιοσύνης από το οποίο πηγάζει η αληθινή πολιτική σκέψη, ζει με το δικό του τρόπο την ίδια ιστορία που ζουν οι εκατοντάδες, χιλιάδες, εκατομμύρια άνθρωποι στο πέρασμα των

αιώνων, τους οποίους κάποιος αποφάσισαν να διώξουν από τον τόπο τους. Αυτό που ποτέ δεν θα καταλάβουν αυτοί οι "κάποιοι", είναι ότι για ανθρώπους όπως ο Σέρτζιο, ο τόπος τους είναι μέσα τους και γι' αυτό και πατρίδα τους είναι όπου κι αν βρίσκονται.»

Απ' την Αφρική στο δρόμο του μεταξιού (ενδιάμεσος σταθμός: Ισπανία)

Τα τελευταία χρόνια, όλο και περισσότεροι Έλληνες σκηνοθέτες επιλέγουν θέματα εκτός συνόρων. Με την κάμερα στον ώμο, ακολουθούν μονοπάτια άλλοτε δύσβατα, κι άλλοτε ελκυστικά, αναζητώντας ήρωες, θέματα και υλικό. Η αναζήτηση του Βαγγέλη Καλαμπάκα τον οδήγησε στην Αιθιοπία των 85 εκατομμυρίων, και στο ντοκιμαντέρ **Ο Θεός δεν μοιράζει καραμέλες** με θέμα τα ορφανά παιδιά της Αιθιοπίας και τη ζωή τους στα ιδρύματα που τα φιλοξενούν. Χίλια χιλιόμετρα μακριά, στη Ρουάντα, οι Άγγελος Ράλλης και Χανς Ούλριχ Γκεσλ καταγράφουν τη ζωή στον απόηχο της τραγικής γενοκτονίας σ' ένα απομακρυσμένο χωριό στο ντοκιμαντέρ **A Place for Everyone**. Πόσο έχει αλλάξει το «ανθρώπινο τοπίο» μετά τη φρίκη; Οι σκηνοθέτες εξηγούν ότι μακριά από τις πόλεις, στη Ρουάντα «μεγαλώνει με πολλή δίψα για ζωή μία καινούργια γενιά νέων ανθρώπων που βίωσαν την γενοκτονία. Αυτοί οι νέοι ζουν πλέον ειρηνικά μεταξύ τους, ακολουθώντας όμως παράλληλα κάποιους "άγραφους" κανόνες που απαγορεύουν την έκφραση συναισθημάτων, για τα οποία δε μιλάει κανείς: ντροπή, απελπισία, αγάπη, μίσος. Δυστυχώς, η «συμφιλίωση» μεταξύ των νέων Χούτου και Τούτσι, δεν είναι πάντα δίχως τίμημα. Υπάρχει μια "λεπτή" ισορροπία μεταξύ της ανάγκης που νιώθουν για ελευθερία και της υποχρέωσης τους να σεβαστούν τις παραδόσεις της φυλής τους.»

Αλλαγή σκηνικού: Στο Τατζικιστάν, το ντοκιμαντέρ **The New Plastic Road** των Άγγελου Τσαούση και Μυρτώ Παπαδοπούλου καταγράφει τις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές που συντελούνται σ' αυτό το πρώην τμήμα του «δρόμου του Μεταξιού» που άλλοτε συνέδεε την Ανατολή με τη Δύση, ένας δρόμος εμπορίου και συνάντησης πολιτισμών. Τι συνάντησαν στο ταξίδι τους; «Το Τατζικιστάν, είναι μια χώρα η οποία ακόμα και σήμερα προσπαθεί να επουλώσει τις πληγές του παρελθόντος. Ο εμφύλιος πόλεμος το 1992-1993 έπληξε περισσότερα από ένα εκατομμύριο ανθρώπους. Επίσης, η διά-



Ψ της Καλλιόπης Λεγάκη

λωση της πρώην ΕΣΣΔ, κατέστρεψε την οικονομία της χώρας, η οποία βασιζόταν στη γεωργία... Σήμερα, με το άνοιγμα των συνόρων της Κίνας στο Τατζικιστάν, έχει ανατραπεί σημαντικά η πορεία της, σε πολιτικό αλλά και σε οικονομικό επίπεδο. Ο παλιός δρόμος του μεταξίου χρησιμοποιείται καθημερινά από Κινέζους, Τατζίκους, Ρώσους, Ιρανούς και Τούρκους έμπορες και οδηγούς, και λειτουργεί σαν μια φλέβα για όλο το εμπόριο που κινείται από την Ανατολή προς την Δύση. Είναι ένα σταυροδρόμι εξέλιξης, αλλά και διαφθοράς.»

Πίσω στην Ευρώπη, στην Ισπανία, με τον Παναγιώτη Ευαγγελίδη και το **La vida pura**. (Αντί)ήρωας ο Τζόνι, ένας 25χρονος Καταλανός πορνοστάρ που, όπως επισημαίνει και ο σκηνοθέτης, «αλέθει την πραγματικότητα στα μέτρα μιας δικής του κανονικότητας και ενός ήπιου κυνηγιού ευζωίας. Δεν μάχεται κάτι, απλώς υιοθετεί πράγματα που του αρέσουν ή του φαίνονται σωστά μέσα σ' ένα πλαίσιο μάλλον συμβατικών ονείρων επιβίωσης και ασφάλειας. Αυτό που τον χαρακτηρίζει είναι ένα είδος περάσματος απ' τη ζωή σαν υποβάτης κι όχι μια ενεργητική στάση αντίθεσης ή κριτικής ματιάς. Είναι ο άνθρωπος της διπλανής πόρτας, που αποδεικνύει αυτό που ξέραμε πάντα γι' αυτούς τους ανθρώπους. Ότι, ενώ μπορεί να μένουν δίπλα μας, δεν είναι ποτέ αυτοί που έχουμε φανταστεί, ούτε ανήκουν σ' ένα σύστημα ζωής και σκέψης που εμείς τους αποδίδουμε. Και μ' αυτή την έννοια, ναι, είμαστε όλοι άνθρωποι της διπλανής πόρτας. Όσο αυτή η πόρτα παραμένει κλειστή.»

Φύση: Σχέση αγάπης-μίσους

Το περιβάλλον και η σχέση μας μαζί του πρωταγωνιστεί και φέτος στο 17ο Φεστιβάλ. Το ντοκιμαντέρ **Μ' ένα συμπάρο δυο τρυγόνια** της Λώρας Μαραγκουδάκη μιλά με χιούμορ και κριτική ματιά για την «παρά-

δοση» της ανοιξιότικης λαθροθηρίας στα Ιόνια νησιά. Το ανοιξιότικο κυνήγι έχει απαγορευτεί από 1985, όμως η λαθροθηρία καλά κρατεί. Πιστεύει η σκηνοθέτρια ότι πίσω από αυτό το φαινόμενο κρύβεται ένα χαρακτηριστικό του Έλληνα που μας οδήγησε στην κατάσταση που είμαστε σήμερα; «Ο "Έλληνας" δεν είναι μια ενιαία κατηγορία ανθρώπων, γιατί μέσα σ' αυτή υπάρχουν μεγάλες κοινωνικές ανισότητες και η κρίση βιώνεται αλλιώς από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Αυτό, όμως, που διαπερνά την ελληνική κοινωνία είναι σίγουρα μια νοοτροπία του "πατώντας επί πτωμάτων", το "ο καθένας για την πάρτη του", η οποία έχει διαποτίσει τις κοινωνικές σχέσεις από τη δεκαετία του '80 και μετά... Η "μαφιοζοποίηση" της κοινωνίας και η κουλτούρα της παρανομίας είναι φυσικό ακόλουθο της σκληρής και ανταγωνιστικής αυτής νοοτροπίας, η οποία αναπόφευκτα δυσχεραίνει το ενδεχόμενο να ξεπεραστούν οι βαθιές κοινωνικές ανισότητες που έχουν ενταθεί από την κρίση.»

Με φόντο τα πλούσια οικοσυστήματα της Ελλάδας, το ντοκιμαντέρ **Στη φωλιά του χρόνου** του Αλέξανδρου Παπαηλιού παρακολουθεί τη διαδρομή και τις σκέψεις τριών ανθρώπων μέσα σε ένα διάστημα δεκαπέντε ετών, το οποίο σηματοδεύτηκε από ριζικές αλλαγές στη χώρα. Η σεναριογράφος Χαρά Φράγκου μάς λέει: «Ενας από τους στόχους του ντοκιμαντέρ είναι να προτείνει μια έξοδο του κοινού στη φύση, μια έξοδο όχι εκδρομικού χαρακτήρα. Να προσκαλέσει τους πολίτες να περιπλανηθούν στα οικοσυστήματα, να μείνουν έξω από τον χρόνο του επείγοντος, να γνωρίσουν ανθρώπους σαν τους ήρωές μας που είναι πάντα εκεί. Ο πολίτης να δει μια πραγματική ζωή και να σταματήσει να είναι θεατής σε μια υπερπαραγωγή της κρίσης, γιατί σε τελευταία ανάλυση οι περισσότεροι πολίτες δεν είναι χρηματιστές ή έμποροι... Όμως

στην καθημερινότητά τους συμπεριφέρονται σαν να είναι.»

Όπου υπάρχουν άνθρωποι

Με μοναδικό τους όπλο την αίσθηση ευθύνης και την αγάπη τους για τη ζωή, κάποιοι από τους χαρακτήρες των φετιμών ελληνικών ντοκιμαντέρ παραδίδουν μαθήματα θάρρους. Όπως **Η αρχαιολόγος** του Κίμωννα Τσακίρη, η Γεωργία Καραμήτρου-Μεντεσίδη, μια δραστήρια αρχαιολόγος στη Δυτική Μακεδονία, η οποία δίνει την τελευταία μάχη της καριέρας της, με σκοπό να σώσει ένα μεγάλο αρχαιολογικό χώρο. «Τι συμβαίνει όταν η "ανάπτυξη" γίνεται κοντόφθαλμα και σπασμωδικά χωρίς να λαμβάνει υπόψιν το πραγματικό κόστος για την κοινωνία, τον πλανήτη αλλά και τις επόμενες γενιές; Πώς κοστολογείται το πάθος, το μεράκι, αλλά και η γνώση ενός ανθρώπου; Ποια είναι η κατεύθυνση που πρέπει να πάρουμε ως κοινωνία που βιώνει μια πρωτόγνωρη κρίση; Πώς είναι τελικά η ζωή των ανθρώπων που πάνε ουσιαστικά "κόντρα στο ρεύμα"; Γύρω από την κα Καραμήτρου και το φράγμα,

συμπληρώνουμε ένα παζλ απόψεων και καταστάσεων, θέλοντας να υπογραμμίσουμε ότι τελικά η ερώτηση αλλά και η απάντηση θα παραμένει πάντα ο άνθρωπος.»

Η συγκινητική ηρωίδα του Σταύρου Ψυλλάκη, στο ντοκιμαντέρ **Ολυμπία**, 33 ετών και 3 μηνών έγκυος, μαθαίνει πως έχει καρκίνο στον πνεύμονα. Μήνες μετά τον τοκετό και ενώ ο καρκίνος καλπάζει, με πρωτοβουλία του γιατρού της Ιάκωβου Άντζελ, η κάμερα του σκηνοθέτη μένει για 4 μέρες κοντά στην Ολυμπία και την οικογένειά της. Ο ίδιος ο Σταύρος Ψυλλάκης αναφέρει: «Η Ολυμπία, λοιπόν, για τι μιλά; Ακόμα δεν μπορώ να απαντήσω, παρά τη γλύκα και τη ζεστασιά που γενναιόδωρα μάς χάρισε η Ολυμπία και η οικογένεια της, αυτές τις 4 μέρες. Ίσως, χωρίς ηθικολογίες, να μιλά για τα πιο ουσιαστικά πράγματα του ανθρώπου, αυτά που μόνο η σιωπή μπορεί να εκφράσει. Όλα ήταν πολύ δύσκολα. Πρόκειται για ό,τι πιο δύσκολο έχω γυρίσει ως τώρα... Άλλωστε κάτι παρόμοιο ομολογεί και ο γιατρός της.»

Στο **Μίλαντ - Ο πλανήτης μου...** ο Μενέλαος Καραμαγγιώλης καταγράφει τον αγώνα μιας οικογένειας μεταναστών να ενωθούν ξανά, με την πολύτιμη βοήθεια της ΜΚΟ «Άρσις». Εικόνες μετανάστευσης μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας με μόνους χαμένους τους ίδιους τους ήρωες. Σε άλλο μήκος κύματος κινείται το ντοκιμαντέρ **Ψ της Καλλιόπης Λεγάκη**. Κι όμως έχει συνδετικό κρίκο με το **Μίλαντ - Ο πλανήτης μου...** Την προκατάληψη. Εδώ η Λεγάκη ρίχνει μια εξαιρετικά ανθρώπινη ματιά στο χώρο της ψυχικής υγείας μέσα από εξομολογήσεις ατόμων που έχουν βιώσει ψυχικές ασθένειες. Κι άλλες ανθρώπινες εικόνες. Στο **Μάνα** της Βάλερυ Κοντάκος, όπου οι πρωτεργάτριες του Λυρείου Παιδικού Χωριού περιθάλπουν παραμελημένα και κακοποιημένα παιδιά, χωρίς καμία βοήθεια από το κράτος και την εκκλησία. «Μέσα στα χρόνια, εκατοντάδες παιδιά έχουν βρει εκεί τη θαλπωρή, τη ζεστασιά της οικογένειας που έχουν στερηθεί, αλλά και τα εργαλεία για να πορευθούν στη ζωή τους. Οι μοναχές έχουν δημιουργήσει στο Λύρειο μια οικογένεια. Μια οικογένεια, η οποία, εκτός από τις ίδιες και τα παιδιά, περιλαμβάνει και όσους υποστηρίζουν και ενισχύουν το έργο των μοναχών και αγκαλιάζουν τα παιδιά. Αν το κράτος θέλει, το Λύρειο βρίσκεται στη Νέα Μάκρη», σημειώνει η σκηνοθέτρια.



La vida pura
του Παναγιώτη
Ευαγγελίδη

ΖΕΥΓΑΡΩΝΟΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Από την Γκέλυ Μαδεμλή

ΜΙΚΡΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ



Η ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΑ

Στίβεν Λόρινγκ



© Μαρία Μιχαλίνου



© Μαρία Μιχαλίνου



© Μαρία Μιχαλίνου

Πάνω αριστερά: Σκηνή από την *Ηλικία του έρωτα*, που αποθεώνει το ραντεβού-αστραπή, τον ερωτισμό και την επικοινωνία σε καιρούς όπου ο χρόνος δεν περισσεύει. Πάνω δεξιά: Πρόσωπα που θα μπορούσαν να επικοινωνήσουν και να συναντηθούν, σε speed dating στην Αθήνα. Κάτω, δυο στιγμιότυπα από κοπή της πίτας στη διάρκεια speed dating στη Στοά Εμπορίου, στο αθηναϊκό κέντρο, όπου το τελευταίο διάστημα νεανικές ομάδες εκφράζονται με τόλμη και εξωστρέφεια.

Ποιος είπε πως τα περίφημα «speed-dating» είναι προνόμιο των εγγέντων της Εσπερίας ή της Αμερικής; Ποιος πιστεύει ακόμα πως αυτά γίνονται μόνο σε χολιγουντιανές ταινίες ή σειρές του HBO; Το ντοκιμαντέρ *Η ηλικία του έρωτα* μπορεί ν' αποδεικνύει πως τα «ραντεβού-αστραπή», όπου γνωρίζεις έναν άγνωστο σε λίγα, προκαθορισμένα λεπτά, είναι δημοφιλής σε ανθρώπους κάθε ηλικίας, ακόμα και σ' αυτούς άνω των 70 ετών, αλλά η ζωντανή πρακτική μιας ομάδας στην Αθήνα δείχνει πόσο δημοφιλής είναι αυτή η οργανωμένη συνθήκη και στο κλεινόν άστυ. Μιλήσαμε με την **Ντορέτα Λινάκη** της deBor, μιας «πολιτιστικής πλατφόρμας για

την Αθήνα και τους ανθρώπους της» (www.debor.gr), που μας περιγράφει σε χρόνο-αστραπή τις προκλήσεις αυτής της πρωτοβουλίας.

«Παίζεται τέτοια ταινία στο φεστιβάλ; Θα ήθελα πολύ να τη δω, γιατί είχαμε την ιδέα για speed dating για εδώ και καιρό, αλλά δυσκολευόμαστε να την εφαρμόσουμε, επειδή το δικό μας μέσο, το deBor δεν έχει αυτό το κοινό. Δεν έχουμε βρει δηλαδή τον τρόπο να κυκλοφορήσει η είδηση. Πάντως κάθε φορά που το λέω σε κάποιον άνω των 50 ετών, ενθουσιάζεται. Κατά τ' άλλα παρατηρούσαμε πως υπήρχε ένα κενό στην επικοινωνία, ο βασικός στόχος μας ήταν ν' απενοχοποιηθεί η κοινωνικοποίηση, η επικοινωνία

δηλαδή ήταν πάνω από το ρομαντικό τού θέματος. Να μη βγαίνει ο κόσμος και να είναι κλεισμένος στην παρέα του. Ξεκινήσαμε πέρσι του Αγίου Βαλεντίνου, το 2014. Έχουμε κάνει διαφορετικές συναντήσεις, σε μέρη όπως το μπαρ 42 ή τη Στοά Εμπόρων στη Βουλής. Όσο για το πώς το στήνουμε, υπάρχει συγκεκριμένος αριθμός συμμετεχόντων λόγω περιορισμών του χώρου. Κάνουμε δύο γύρους τη φορά, δίνουμε το λάκτισμα φωνάζοντας ένα σύνθημα... Υπάρχουν πολλά πράγματα που πρέπει να υπολογίσουμε, όπως π.χ το πού θα βρίσκονται οι άνθρωποι που μετά θέλουν να συνεχίσουν να μιλάνε πίνοντας το ποτό τους, ή τι είδους ήχος πρέπει να χρησιμοποιηθεί στην αλλαγή στις θέσεις στις καρέκλες, αν χρειάζεται μουσική

για την ατόμσφαιρα ή αν το φως σε αφήνει εκτεθειμένο... Πρακτικά ζητήματα. Έρχεται πολύς κόσμος, αλλά οι συμμετοχές κλείνουν πολύ γρήγορα. Υπάρχουν περιπτώσεις ανθρώπων που μένουν εκτός αλλά έρχονται την επόμενη φορά ή άλλοι που θέλουν να ξαναπαίξουν. Ο μεγαλύτερος σε ηλικία που έχει έρθει ήταν γύρω στα 40 και ο πιο μικρός ήταν εικοσάρης... Οι περισσότεροι συμμετέχοντες, όμως, είναι τριαντάρηδες, είχαν εικόνα του τι είναι το speed dating και είχαν έρθει αποκλειστικά γι' αυτό – ειδικά οι γυναίκες! Πάντα έχουμε τους λεγόμενους «matchers». Η επιτυχία όμως είναι πως στο τέλος βρίσκεσαι σ' έναν χώρο όπου έχεις μιλήσει με τους πάντες. Να το δοκιμάσετε κι εσείς στο φεστιβάλ!»



Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

Κάσπερ Φερκάικ

ΘΥΜΑΤΑ ΣΥΝΩΜΟΣΙΟΛΟΓΙΑΣ

Στο ντοκιμαντέρ *Ο άνθρωπος της πλατείας* του Κάσπερ Φερκάικ παρακολουθούμε τον πιο διάσημο συνωμοσιολόγο της Αμερικής να περιμένει κάθε μέρα στο πάρκο απέναντι από το σημείο όπου πυροβολήθηκε η λιμουζίνα του Κένεντι, για να προσηλυτίσει τους περαστικούς στο δικό του μεγαλεπήβολο σενάριο για τη δολοφονία. Ο δε *Προγνώστης* Μάρτιν Άρμστρονγκ, όπως υπαινίσσεται το ομότιτλο ντοκιμαντέρ του Μάρκου Φέτερ, κατηγορήθηκε ως συνωμοσιολόγος, παρά την ακρίβεια των προγνωστικών του στην οικονομία. Ποια είναι, όμως τα χαρακτηριστικά του συνωμοσιολογικού λόγου στα καθ' ημάς, στη σημερινή ελληνική πραγματικότητα; Ο κοινωνιολόγος **Βασίλης Βαμβακάς**, Επίκουρος Καθηγητής Κοινωνιολογίας της Επικοινωνίας στο Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ του ΑΠΘ, επιχειρεί μια ανάγνωση.

Τον Οκτώβριο του 2013 είδε το φως της δημοσιότητας μια δημοσκόπηση της Metron Analysis που κατέγραφε ότι το 33% της ελληνικής κοινής γνώμης συμφωνούσε με την άποψη ότι «κάποιοι μας ψεκάζουν με αέρια». Μάλιστα ανάμεσα σε αυτούς σημειώνονταν πολύ ενδιαφέροντα ποσοστά ανάλογα με την πολιτική προτίμηση (ΣΥΡΙΖΑ 19,2%, Χρυσή Αυγή 15,3%, ΝΔ 10,9%, Ανεξάρτητοι Έλληνες 6,1%, 28,4% "άκυρο/λευκό/κανένα"), τα οποία φανέρωναν ότι η συνωμοσιολογική θεωρία έχει εμποτίσει και διαβρώσει όλο το ιδεολογικό φάσμα και όχι μόνο του απολιτικού πολίτη.

Οι θεωρίες της συνωμοσίας εδώ και μια δεκαετία περίπου κατοικούν σε ολόκληρη τη δημοφιλή ή underground ελληνική κουλτούρα: στον Τύπο, στο διαδίκτυο, στα μυθιστορήματα, στις ταινίες, στα τραγούδια, στους τοίχους της πόλης. Δεν θα μπορούσαν να λείψουν και από την τρέχουσα πολιτική επιχειρηματολογία. Η «ιδεολογία της συνωμοσίας» όπως την αποκαλεί ο γάλλος στοχαστής Πιέρ-Αντρέ Ταγκιέφ γίνεται ένα πανταχού παρόν εύπεπτο αφήγημα που καλείται να εξηγήσει και να αναπαραστήσει την παγκόσμια πολυπλοκότητα και την αδιόρατη εξουσία που την «ελέγχει».

Από τον πρώτο χρόνο της κρίσης στην Ελλάδα σημειώνεται η έκρηξη των θεωριών συνωμοσίας με εθνικολαϊκιστικό περιεχόμενο. Η εύκολη εξήγηση που δίνουν για τα δεινά που επέρχονται με το μνημόνιο, οι σκοτεινές ξένες δυνάμεις και οι δανειστές που συνωμοτούν εις βάρος της Ελλάδας, θα γίνουν πολύ πιο ελκυστικές από άλλες ιστορίες που ήδη είχαν αποκτήσει δημοτικότητα στο παρελθόν: Ας θυμηθούμε τις θανατηφόρες πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2007 που θα αποδοθούν στην «ασύμμετρη απειλή» του «στρατηγού ανέμου» και σε ξένες μυστικές υπηρεσίες, η Λέσχη Μπίλντεμπεργκ στην οποία έχουν θητεύσει όλοι οι Έλληνες ευρωπαϊστές πολιτικοί, το σενάριο της ανατροπής του Κώστα Καραμανλή από τις ΗΠΑ. Αυτό που διαφοροποιεί αυτές τις περιπτώσεις με τις πιο πρόσφατες είναι ότι οι τελευταίες καταφέρνουν μια πολύ στενή διασύνδεση του μαρξισμού, της καταγγελίας κατά του νεοφιλελευθερισμού και του ιμπεριαλισμού με σκοτεινές θεωρίες πραγματικής ή φανταστικής συνωμοσίας. Το εμπορικότατο *Δόγμα του σοκ* της Ναόμι Κλάιν όπως και το δημοφιλές ντοκιμαντέρ *Debtocracy* αποτελούν χαρακτηριστικά δείγματα αυτής της ασυνήθιστης στο παρελθόν συνεύρεσης.

Την ελκυστικότητά της η συνωμοσιολογία την αντλεί από την αναζήτηση της πρωταρχικής αιτίας των κοινωνικών εξελίξεων και συγκρούσεων. Οι κοινωνικές ή εθνικές ομάδες που ταυτίζονται με τον εχθρό (Εβραίοι, μειονότητες, κεφάλαιο) συνήθως είναι η απόλυτη πηγή όλων των κακών. Το κυνήγι της καταγωγικής αιτίας του προβλήματος, έχει συνακόλουθη συνέπεια την απλούστευση μιας περίπλοκης κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας. Η αποκαλυπτική διάσταση είναι ένα από τα επαναλαμβανόμενα μοτίβα του συνωμοσιολογικού μύθου, όπως βέβαια και κάθε άλλης δυστοπικής μυθολογίας. «Όλα είναι τελικά εξηγήσιμα», τίποτα δεν συμβαίνει κατά λάθος ή συγκυριακά και ταυτόχρονα, όλα τα φαινόμενα είναι απατηλά ή κρύβουν και κωδικοποιούν μυστικά μια άλλη, δεύτερη, πραγματικότητα, αναγνωρίσιμη μόνο από τους μνημόνους. Η ιστορία δίνει την πρώτη ύλη πάνω στην οποία πλέκεται ο ιστός του συνωμοσιολογικού αφηγήματος. Το παρελθόν μπορεί να εξηγήσει μονοσήμαντα και ολοκληρωτικά ό,τι συμβαίνει στο παρόν και στο μέλλον. Αρκεί να ξέρει κανείς να το διαβάσει, αρκεί να έχει ασκηθεί στα σύμβολα της νέας δημοφιλούς πίστης. Αρκεί να συγγεί το πραγματικό με το φανταστικό.

ΚΑΛΙΑΡΝΤΑ

ΜΙΚΡΟ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ

Η Πάολα Ρεβενιώτη, θρυλικό πρόσωπο για την Αθήνα που διεκδικούσε τη χειραφέτηση, εξέδιδε το περιοδικό *Κράξιμο*, εκδιδόταν και αγωνιζόταν για το δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό και την ελευθερία της σεξουαλικότητας. Η χρήση των καλιαρντών, της ιδιολέκτου των ομοφυλόφιλων που κατέγραψε ο Ηλίας Πετρόπουλος σε ένα μνημειώδες λεξικό, είναι θέμα του πρώτου ντοκιμαντέρ της Πάολας. Τι είναι καλιαρντά – και τι σημαίνουν; Ας καταφύγουμε στο βιβλίο του ίδιου του Πετρόπουλου, απ' όπου το απάνθισμα που ακολουθεί.



Πάνω: Σκηνή από τα *Καλιαρντά* της Πάολας Ρεβενιώτη. Αριστερά: Το εξώφυλλο της πρώτης έκδοσης του λεξικού του Ηλία Πετρόπουλου.

Αβέλω - θέλω, δίνω, επιθυμώ
 Άβελε αποκατέ - έλα εδώ
 Αβέλω αχαλιά - κάνω δίαιτα
 Αβέλω κοντροσόλ - φιλώ
 Αβέλω νάψες - μιλώ
 Αβέλω ροντοσόλ - φιλώ
 Αβέλω τούφες - πλαγιάζω, κοιμάμαι
 Αποκατέ - από εκεί
 Ατζινάβωτος - απονήρευτος
 Βακουλή - εκκλησία
 Βουέλω τζα - φεύγω, διώχνω
 Βουτρά - βυζιά
 γαργαρότεκνο - ναύτης
 Γκουινότα - λεσβία
 Γκούρμπαντος - γοητευτικός άντρας
 Γουγούμης - σκύλος
 Δικέλω - βλέπω
 Ηράκλω - γυναικάρα
 Θεά - εύγευστη τροφή
 Θεόλατος - ωραιότατος
 Θεοκάλιαντος - ασχημότατος
 Ισάντες - εσεις
 Καγκελοκερικεντέ - αναπηράς
 Κάδρω - άσημη
 Καλιαρντός - άσημος, κακός
 Καπί - κούταλι
 Καραμουτζού - πόρνη
 Καλιάρντω - πολύ άσημη
 Κέντα - φωτιά
 Κουλό - σικάτο
 Κοντροσολάρω - φιλώ

Κουραβάλω-συνουσιάζομαι ενεργητικά.
 Λάγκα - νερό
 Λατσαβέλω - καλωσορίζω
 Λατσός - ωραίος, καλός
 Λατσολίθαρο - διαμάντι
 Λούγκρα - πολύ κακία
 Λούμπα - ομοφυλόφιλος
 Λυσσαγμάν - σκύλος
 Μαντάμ γκου - λέσβια
 Μη μπενά - μη μιλάς
 Μολ - νερό υγρό
 Μουσαντό - ψέμα
 Μούτζα - γυναίκα
 Μουτζό - αιδίοιο
 Μπαρό - αρρώστια
 Μπάρα - μεγάλο πέος
 Μπαροτάτη - πολύ χοντρή
 Μπενάβω - μιλώ
 Μπενάβω ανθυγιεινά - κακολογώ
 Μπερντές - χρήματα
 Μπουάβω - μιλώ
 Με-σικ - με ευγένεια, κομψά
 Νισετέ - ρούχο, ένδυμα
 Νταλκαρέτεκνο - μόνιμος εραστής
 Ντέζι - πόθος, επιθυμία
 Ντίκος - να, ιδού, κοίτα
 Ντουλά - Το χρήμα, τα λεφτά
 Ντουπ - δαρμός, ξυλοφόρτωμα
 Πούλη - πρωκτός
 Προβατές = δεξιός
 Σαρμέλλα - πέος

elc
elculture.gr

Αρθρογραφία / Πολιτιστική ατζέντα / Ενημέρωση

elcna **elcbbg** /

ΤΑΙΝΙΕΣ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
ΑΙΘΟΥΣΕΣ

FLIX.GR
100% ΣΙΝΕΜΑ

CAFE - BARS -20%	BARB - CLUBS -20%	LIVE ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ -20%	ΘΕΑΤΡΟ -20%	ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ -20% έως -50%	ΜΟΥΣΙΚΗ -20% έως -50%
----------------------------	-----------------------------	---	-----------------------	---	------------------------------------

ΚΑΡΤΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ ΓΙΑ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

biscotto MEMBERS

ΠΛΗΘΟΣ ΑΠΟ 400 ΕΠΕΛΕΞΜΕΝΩΝ ΔΙΑΤΡΕΦΙΣΤΩΝ

ΓΙΝΕ ΜΕΛΟΣ ΣΤΟ www.biscotto-gr

5.000+
biscotto MEMBERS
«ΒΓΑΙΝΟΥΝ» ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΚΕΡΔΙΣΜΕΝΟΙ ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ 20% - 50%

biscotto **biscotto.gr** **biscotto RADIO.GR** **biscotto MEMBERS** **biscotto coffee**

17th THESSALONIKI DOCUMENTARY FESTIVAL
Images of the 21st Century

ME AND THE OTHERS **THE ARCHAEOLOGIST** **NO CANDIES**

AWARD SPONSOR

DOCS
IN PROGRESS

235
two thirty five inc analog.digital.cinema www.235.gr



GIVE ME FIVE.



NEO MINI. 5ΘΥΡΟ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ.

67% περισσότερες πόρτες, 32% περισσότερος χώρος αποσκευών, περισσότερος χώρος επιβατών, χάρη στο μεγαλύτερο αμάξιμα, και 100% αίσθηση go-kart.* Περισσότερο MINI, μεγαλύτερο κόλλημα. Κλείσε τώρα ένα test drive στο Δίκτυο Επίσημων Εμπόρων MINI.

www.MINI.com.gr

*Σε σχέση με το 3θυρο MINI.

Χρηματοδοτικές και Ασφαλιστικές Υπηρεσίες παρέχονται από τη MINI Financial Services. Με 5 χρόνια δωρεάν service χάρη στο πρόγραμμα MINI Service Inclusive Lγια 5 χρόνια ή 50.000 χλμ.

NEO 5ΘΥΡΟ MINI - Εκπομπές CO₂ (g/km): 92-139, Κατανάλωση (lt/100km): Εντός πόλης: 4,0-7,9 - Εκτός πόλης: 3,2-4,9 - Μικτός κύκλος: 3,5-6,0.

17ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Εικόνες του 21ου Αιώνα



Έγκυρη. Αντικειμενική. Υπεύθυνη ενημέρωση





Passion
du Documentaire

TV5MONDE

Retrouvez des documentaires inédits, les dimanches à 19h30

ΜΑΣ ΑΝΑΔΕΙΞΑΤΕ
ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΓΙΑ 5^η ΦΟΡΑ.
ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!

AEGEAN
A STAR ALLIANCE MEMBER





aegeanair.com

ΦΥΛΑΚΕΣ-ΑΓΓΕΛΟΙ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

REALITY'S KEEPERS

Ο πρωτεργάτης του σινεμά ντιρέκτ Άλμπερτ Μείζλς και ο πολυτάλαντος μαθητής του Μπρους Σινόφσκι (που ξεκίνησε την καριέρα του ως μοντέρ στην εταιρεία του, Maysles Films) εγκατέλειψαν τα εγκόσμια, αλλά όχι το κοινό τους. Το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης τους τίμησε όταν ήταν εν ζωή, με αφιερώματα στο έργο τους (εν έτει 2001 και 2009 αντιστοίχως). Αντί νεκρολογίας, σταχυολογούμε κάποια λόγια τους που η συλλογική μνήμη θα διατηρήσει ζωντανά.



Άλμπερτ Μείζλς
Albert Maysles

«Ως ντοκιμαντερίστας εναποθέτω με χαρά το πεπρωμένο και την πίστη μου στην πραγματικότητα. Αυτή είναι ο φύλακάς μου, αυτή με τροφοδοτεί με υποκείμενα, θέματα και εμπειρίες – όλα προικισμένα με τη δύναμη της αλήθειας και τον ρομαντισμό της ανακάλυψης. Και όσο περισσότερο προσκολλούμαι στην πραγματικότητα τόσο πιο έντιμες και αυθεντικές είναι οι ιστορίες μου. Εξάλλου, η επίγνωση της πραγματικότητας είναι ακριβώς αυτό που χρειαζόμαστε να καταλάβουμε καλύτερα και ως εκ τούτου ενδεχομένως να αγαπήσουμε ο ένας τον άλλο. Είναι ο δικός μου τρόπος για να κάνω τον κόσμο καλύτερο»

«Δεν αντιμετώπιζω καμία δυσκολία στο να αποκτήσω πρόσβαση σε όποιον κινηματογράφο ή να χτίσω μια σχέση μαζί του. Συνήθως, αυτό συμβαίνει από την πρώτη στιγμή που συναντώ κάποιον. Νομίζω ότι έχει να κάνει με τον τρόπο που κοιτώ τους ανθρώπους και αποκτώ την εμπιστοσύνη τους αμέσως. Δεν υπάρχει τίποτε το ανατρεπτικό ή βλαβερό στον τρόπο μου, και νομίζω ότι οι άνθρωποι αποκτούν άμεσα μια αίσθηση εμπιστοσύνης απέναντί μου.»

«Ένα χαρακτηριστικό που έχουμε όλοι μας στην οικογένειά μου είναι η αγάπη μας για τους αυτσαίντερ. Για τους ανθρώπους που είναι αποδιοπομπαίοι τράγοι, για αυτούς που, λόγω φυλής ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο, είναι λιγότερο προνομιούχοι.»

“As a documentarian I happily place my fate and faith in reality. It is my caretaker, the provider of subjects, themes, experiences – all endowed with the power of truth and the romance of discovery. And the closer I adhere to reality the more honest and authentic my tales. After all, the knowledge of the real world is exactly what we need to better understand and therefore possibly to love one another. It’s my way of making the world a better place.”

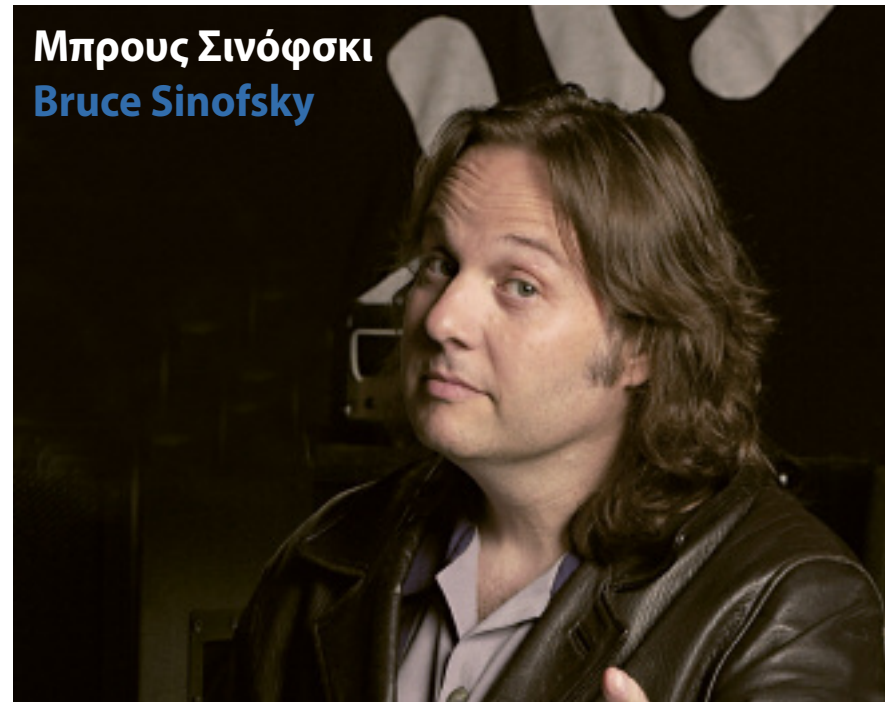
“The film is sort of the beginning of a love affair between the filmmakers and the subjects. Some filmmakers make targets of the subjects they film; that’s not our way.”

“I have no difficulty in getting access or establishing rapport. Usually, it’s just from the first moment of meeting someone. I think it’s the way I look at them and establish trust right away. There’s nothing in my method that is subversive or hurtful and I think people get a sense of trust right away.”

“One characteristic that all of us have in common is a care for and a love for outsiders. For people who are scapegoated, people who, because of race or whatever, are disadvantaged.”

“I’ve said this many times and I believe it’s true: that of the two instincts, to disclose or to keep a secret, the instinct to disclose is the stronger. And no matter what happens culturally, no matter how protective people become at a particular time in history or in whatever country, there’s always that basic thing of wanting to open up to the other person.”

Cinema direct pioneer Albert Maysles, as well as his gifted apprentice Bruce Sinofsky (who began his career as an editor in Maysles Films) might have left this world, but they haven’t abandoned their audiences. The Thessaloniki Documentary Festival has honored them with special tributes when they were still alive and kicking (in 2001 and 2009 respectively). In site of an obituary, we glean the words that will remain vivid in the collective memory.



Μπρους Σινόφσκι
Bruce Sinofsky

Για τους αδελφούς Μείζελς: «Υπάρχει κάτι από τον Ντέιβιντ και τον Άλμπερτ στη δουλειά μας. Σήμερα μάλιστα τους μοιάζουμε περισσότερο σε σχέση με το παρελθόν.»

Για τη συνεργασία του με τον Τζο Μπέρλιτζερ: «Αισθανόμαστε πολύ τυχεροί που συναντήσαμε ο ένας τον άλλο και πολύ ευτυχείς από τη συνεργασία μας. Είναι γεγονός ότι μετά το ντοκιμαντέρ που κάναμε για τους Metallica ήμασταν πάρα πολύ απασχολημένοι, είχαμε πολύ φόρτο εργασίας. Δουλέψαμε πολύ και στην τηλεόραση καταφέραμε, ωστόσο, παρά τους περιορισμούς του μέσου, να έχουμε απόλυτη ελευθερία έκφρασης, χωρίς καμία δέσμευση.»

«Συμβαίνει κάτι μαγικό όταν συνεργάζομαστε καλλιτεχνικά, μαζί ωριμάσαμε ως άνθρωποι και ως φίλοι και αναπτυχθήκαμε ως άτομα. Τέτοιες σχέσεις δεν είναι εύκολες στη ζωή, ιδιαίτερα στον επαγγελματικό στίβο. Έχει πολλά θετικά να δουλεύεις μόνος σου, αλλά μας αρέσει να δουλεύουμε και μαζί, γιατί αυτό μας βοηθάει να απλοποιούμε κάποια πράγματα όσον αφορά στη διαδικασία.»

Για το πώς «έμπαινε» στις ζωές όσων κινηματογραφούσε: «Ενωθες κάπως βρώμικος που βρισκόσουν μέσα στις ζωές ανθρώπων που κανονικά δεν θα γνώριζες και κατά κάποιο τρόπο τους εκμεταλλεύοσουν. Αλλά για να αφηγηθείς μια καλή ιστορία, πρέπει να διεισδύσεις στις ζωές των ανθρώπων.»

(On the Maysles Brothers:) “There is something of David and Albert in our work. As a matter of fact, we are more like them today than we were in the past.”

(On his collaboration with Joe Berlinger:) “Something magical happens when we collaborate artistically, we matured as people and as friends together, and developed as individuals. These types of relationships are not easy in life, particularly in the artistic arena. Working alone has many positive attributes, but we like working together because this helps us simplify some things.”

(Asked how it felt to go into every personal detail of the subjects of his films:) “You felt a little dirty being in the lives of people you normally wouldn’t know, and you’re sort of taking advantage of them. You take longer showers emotionally when you get back. But to tell a good story you have to infiltrate people’s lives.”

Make the best of this year's 17th Thessaloniki Documentary Festival – Images of the 21st Century – here are some highlights to guide you through your festival experience! For further details, visit our website filmfestival.gr, and do not forget to download –for free– the official ThessFest app! You can also follow us on: facebook.com/docfestival, twitter.com/filmfestivalgr, youtube.com/user/filmfestivalgr, instagram.com/filmfestivalgr.

HUBERT SAUPER TRIBUTE

The Austrian filmmaker conquered audiences with his *Darwin's Nightmare* doc, and now returns with his new take on the African continent. *We Come as Friends* captures the many aspects of the neo-colonialist experiment of the country of Sudan. As Sauper himself says: "You can understand the whole history of colonialism when looking at the African land from above."

ALEXANDRU SOLOMON TRIBUTE

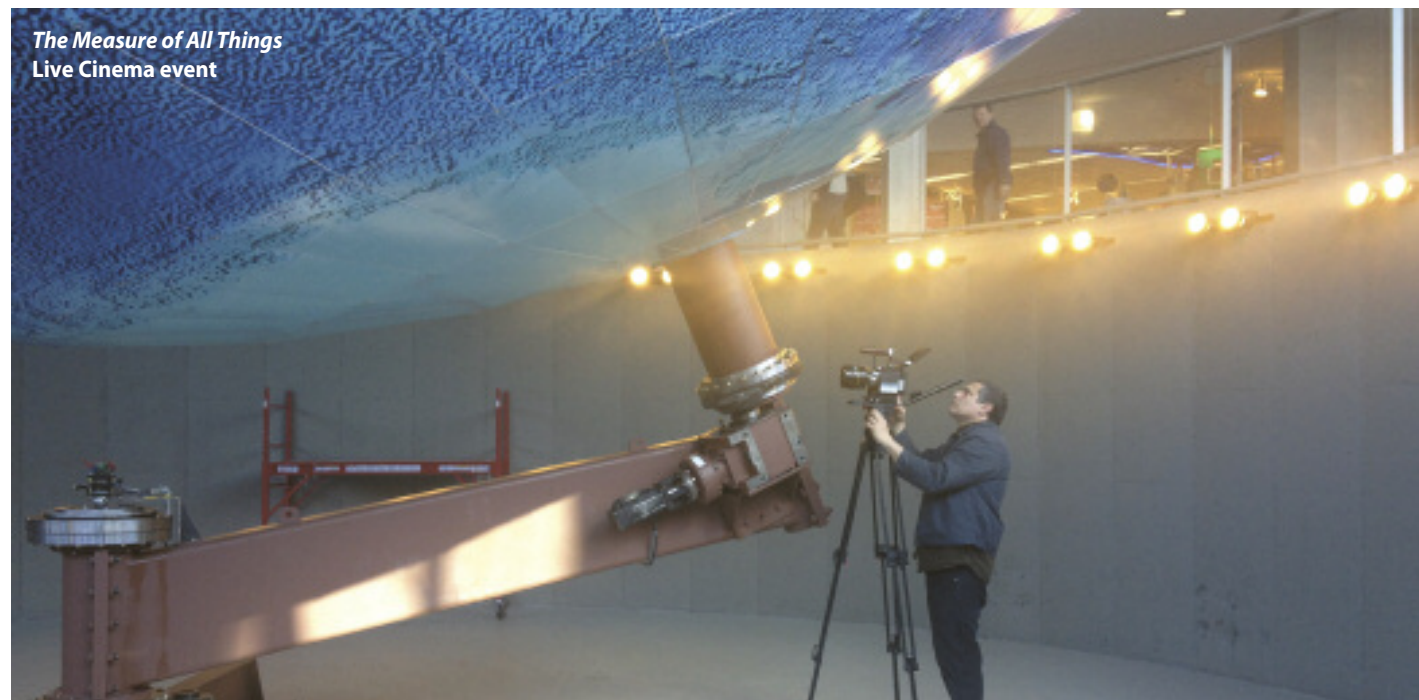
Romanian Alexandru Solomon has been a faithful representative of the documentary genre for many years, focusing on politics and society. In his own words: "Personally, in my documentary work, this is what drove me in the last 10-15 years: the interest for the traumas of the past and the ways they forge our present. And I am not the only one. We have inherited another 'bad habit' from Communism: artists and intellectuals are scarcely interested by the social and political situation in their country. I know it sounds paradoxical, but that used to be the reality."

GERMAN DOCS

Politics aside, Greece and Germany have a lot to share. The German Docs tribute highlights some of the best of the country's recent doc production: moving portraits of world renowned personalities (*Katharine Hepburn – The Great Kate* and *Pepe Mujica – Lessons From the Flowerbed*), of lesser known but influential men (*The Forecaster*) and of everyday people and their struggle (*The Humanitarians & The Queen of Silence*), depictions of unknown corners of the world (*35 Cows and a Kalashnikov*), revelatory investigations (*Raiders*) and alternative lifestyles (*Spirit Berlin*).

SO MANY DOCUMENTARIES, SO LITTLE TIME

by Elena Christopoulou



The Measure of All Things
Live Cinema event

GREEK DOCS

17 Greek documentaries spread out in the International Program Sections and 46 participating in the Panorama Section – they all become a testament to the lively and persistent nature of documentary filmmaking. From the crisis to environmental issues, and from human rights to powerful personal stories, Greek documentaries run the gamut of the (not only) Greek experience.

NOT TO BE MISSED:

- || The **Out Here Conference**: a discussion on how the crisis affects everyday life (in collaboration with the Stavros Niarchos Foundation, Thursday March 19, 12:00 noon, Olympion theater)
- || The **Hubert Sauper Open Discussion** (Friday March 20, 13:30, Pavlos Zannas Theater)
- || The **Measure of All Things Live Cinema** event: A groundbreaking performance that combines film footage, narration and live soundtrack (in collaboration with the US Embassy in Greece, Sunday March 15, 20:30, Olympion theater).
- || The **Just Talking sessions**: join the daily groups of discussions amongst filmmakers, who talk about the issues they care most about (March 15-21, Excelsior Room, Electra Palace Hotel).
- || The **Market Talks**: where distinguished documentary film professionals share valuable advice and useful observations (March 18-20, Excelsior Lounge, Electra Palace Hotel)

|| **And, of course, our parties! Opening Party** (Friday 13/3, 23:00, Haven), **Meet 'n' Mingle Party** (Tuesday 17/3, 22:30, Pasta flora, darling!), **Staff and Volun-**

teer Party (Thursday 19/3, 22:30, Venue TBC), **Doc Market Party** (Friday 20/3, 22:30, Freideriko, agapi mou), **Closing Party** (Saturday 21/3, 23:00, Paraty).

QUOTES

Bryn Evans - *Hip Hop-eration* (Opening Film)

"For most of my career I have focused on stories that explore the darker side of the human condition, but over the past few years I have been looking at my own parents growing frailty and I guess subconsciously I had been waiting for a project that would allow me to explore the basic rights of all of us to be able to grow old with dignity and respect, and still maintain a relevant voice in society, and of course pay homage to my own grandmother."

Orlando von Einsiedel - *Virunga*

"We all meet people in our lives who are passionate about an issue but it's rare to meet people who will die for something they believe in. 140 rangers have died protecting Virunga. Each day they get up, they know it could be their last but they are willing to sacrifice themselves for something bigger. I found that deeply humbling."

Grant Baldwin -

Just Eat It: A Food Waste Story

"Food is a massive ongoing topic. In most cases we chat about local food, organic or GMO foods. Almost nobody is conversing about food waste. I don't care how sustainably the food is produced if we are throwing 40% of it away."

Joshua Oppenheimer - *The Look of Silence*

"[The main character, Adi] believes, and shows, that we are all human beings, and we are all fragile. The bonds between us – community, family, solidarity – are so easily broken. We ourselves, our spirits, are broken. We must look after each other, care for these bonds. For this is what makes us human."

Marcus Vetter - *The Forecaster*

"Finance and human rights issues are very much connected. As long as the economy does well and we are in the early stage of the Debt Ponzi Scheme the world is a good place to live, but once the economy turns down and the trillions of debts are collapsing a lost generation of mostly young people is generated. These debts have to be paid back and the youth will carry the burden. That's when separatist movements, third parties, war start to rise again."

Ossama Mohammed -

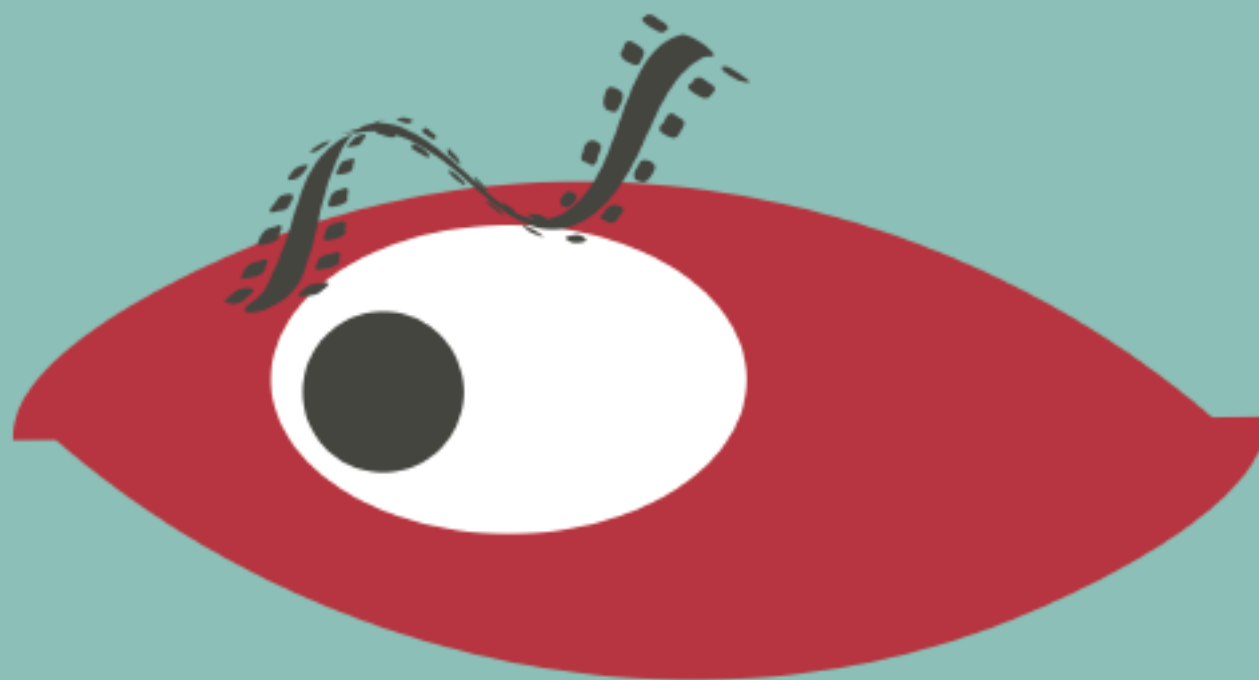
Silvered Water, Syria Self-Portrait

"I didn't know at the beginning that the images would be so horrible and reveal so many killings. But you cannot tell this story without showing this. First of all, for the truth itself: there are dead bodies in the street. Secondly, because some people were willing to sacrifice their lives to save dead bodies and put them in a decent grave, which is a way to save the aesthetic of human life. It is about defending human rights, even when human beings are dead."

ΣΤΟ ΣΙΝΕ ΤΗΣ ΝΕΡΙΤ
ΒΛΕΠΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΕ
...ΑΛΛΑ ΜΑΤΙΑ



ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ 21ου ΑΙΩΝΑ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ



17°

φεστιβάλ
ντοκιμαντέρ
Θεσσαλονίκης



ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ